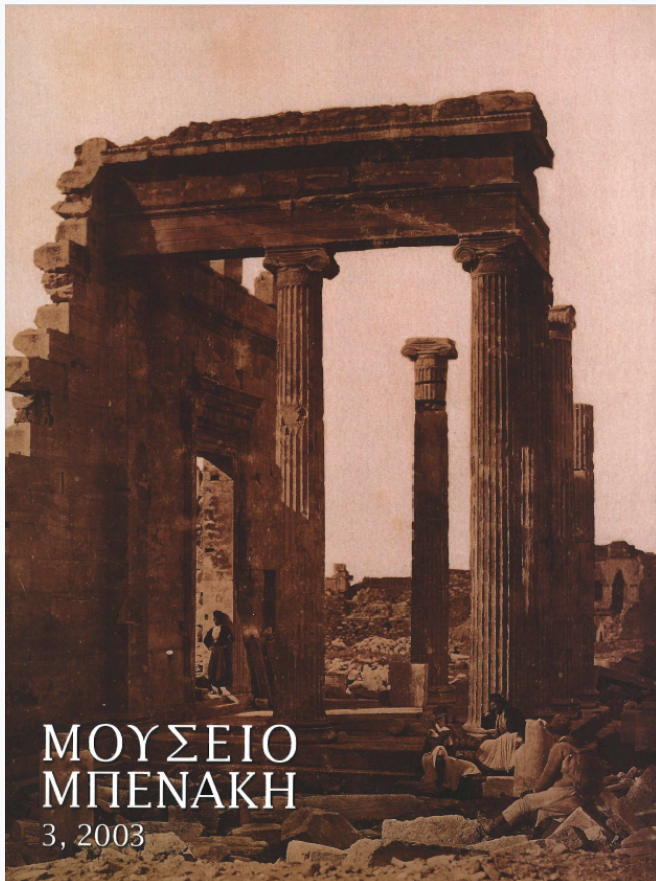

Μουσείο Μπενάκη

Τόμ. 3 (2003)

Εκθέσεις - Εκδηλώσεις - Εκδοτική δραστηριότητα / Απολογισμός τμημάτων / Οικοδομικές εργασίες / Δωρητές 2003 / Το Μουσείο Μπενάκη / Οδηγίες για τη σύνταξη και την υποβολή μελετών στο περιοδικό

Μουσείο Μπενάκη Μουσείο Μπενάκη

Copyright © 2018, Μουσείο Μπενάκη Μουσείο Μπενάκη

Άδεια χρήσης [Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/).

Βιβλιογραφική αναφορά:

Μουσείο Μπενάκη Μ. Μ. (2018). Εκθέσεις - Εκδηλώσεις - Εκδοτική δραστηριότητα / Απολογισμός τμημάτων / Οικοδομικές εργασίες / Δωρητές 2003 / Το Μουσείο Μπενάκη / Οδηγίες για τη σύνταξη και την υποβολή μελετών στο περιοδικό. *Μουσείο Μπενάκη*, 3, 187-229. ανακτήθηκε από <https://ejournals.epublishing.ekt.gr/index.php/benaki/article/view/18251>

Άποψη της έκθεσης Κώστας Μπαλάφας. Φωτογραφικές Μνήμες από τη Σύγχρονη Ελλάδα (φωτ.: Λ. Κουργιαντάκης).

Α. ΕΚΘΕΣΕΙΣ ΣΤΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΜΠΕΝΑΚΗ

□ *Κώστας Μπαλάφας. Φωτογραφικές Μνήμες από τη Σύγχρονη Ελλάδα*

(5 Φεβρουαρίου - 2 Μαρτίου 2003).

Διοργάνωση: Τμήμα Φωτογραφικών Αρχείων.

Η έκθεση πραγματοποιήθηκε με αφορμή την απόφαση του Κώστα Μπαλάφα να δωρίσει ένα τμήμα του έργου του στο Τμήμα Φωτογραφικών Αρχείων του Μουσείου Μπενάκη. Πρόκειται για την πρώτη μεγάλη αναδρομική έκθεση του καλλιτέχνη στην Αθήνα. Ο Μπαλάφας ανήκει στους ουμανιστές φωτογράφους της μεταπολεμικής περιόδου που καθόρισαν την πορεία της ελληνικής φωτογραφίας. Στο έργο του πρωταγωνιστούν οι κάτοικοι των χωριών της Ηπείρου που δίνουν τον σκληρό αγώνα της επιβίωσης κάτω από αντίξοες συνθήκες.

Κατάλογος: *Κώστας Μπαλάφας. Φωτογραφικές Μνήμες από τη Σύγχρονη Ελλάδα* (εκδ. Μουσείο Μπενάκη - Φωτογραφικά Αρχεία, Αθήνα 2003, έκδοση: ελληνική/αγγλική ISBN 960-8452-99-6).

□ *Ο Ταύρος στον Μεσογειακό Κόσμο. Μύθοι και Λατρείες*

(20 Μαρτίου - 8 Ιουνίου 2003).

Διοργάνωση: Ιστορικό Μουσείο Βαρκελώνης, Οργανισμός Προβολής Ελληνικού Πολιτισμού - Πολιτιστική Ολυμπιάδα 2001-2004.

Χορηγός επικοινωνίας: ΕΡΤ.

Στην έκθεση κυριάρχησε η παρουσίαση της εικόνας του ταύρου ως συμβόλου αναπαραγωγής και γονιμότητας. Ταυτόχρονα, προβλήθηκαν οι τοπικές δοξασίες, οι

Άποψη της έκθεσης Γιώργος Μαυροΐδης. «Ένα γίνεσθαι κεραυνοβόλου καταφάσεως» (φωτ.: Σπ. Παναγιωτόπουλος).

μύθοι και οι λατρείες των πολιτισμών της Μεσογείου, που διατηρήθηκαν, αναπλάστηκαν και διακινήθηκαν είτε ως ιδέες, είτε με τη μορφή έργων τέχνης, διατηρώντας όμως εμφανή την πολιτισμική τους ταυτότητα.

Κατάλογος: *Ο Ταύρος στον Μεσογειακό Κόσμο. Μύθοι και Λατρείες* (εκδ. Πολιτιστική Ολυμπιάδα 2001-2004, Αθήνα 2003, έκδοση: ελληνική/αγγλική ISBN 960-8276-08-X).

□ *Henri Cartier-Bresson: Οι Ευρωπαίοι* (9 Ιουλίου - 31 Αυγούστου 2003).

Διοργάνωση: Τμήμα Φωτογραφικών Αρχείων.

Η έκθεση του διάσημου Γάλλου φωτογράφου Henri Cartier-Bresson παρουσιάστηκε για πρώτη φορά στο ελληνικό κοινό, αφού έχει ήδη περιοδεύσει στις μεγάλες πρωτεύουσες της Ευρώπης. Με την έκθεση αυτή, 40 χρόνια μετά την έκδοση του ομώνυμου λευκώματος, σκιαγραφείται για μία ακόμα φορά το πορτραίτο της Γηραιάς Ηπείρου, όπως την κατέγραψε ο μαγικός φακός του Bresson σε διάστημα μισού αιώνα περίπου (1930-1970).

Κατάλογος: *Henri Cartier-Bresson: Οι Ευρωπαίοι* (εκδ. Αρείον, έκδοση ελληνική ISBN 960-7348-05-2).

□ *Μνήμη Κ. Γ. Καρνωτάκη (30 Οκτωβρίου 1896 - 21 Ιουλίου 1928)*

(21 Ιουλίου - 30 Σεπτεμβρίου 2003).

Με την ευκαιρία της συμπλήρωσης 75 χρόνων από τον θάνατο του ποιητή Κώστα Καρνωτάκη, το Μουσείο Μπενάκη συγκέντρωσε σε δύο προθήκες αντιπροσωπευτικά κειμήλια της μεγάλης του προσφοράς και της σύντομης ζωής του: το χειρόγραφο του ποιήματος *Πρέβεζα* και το σημείωμα που έγραψε ο ποιητής λίγο πριν αυτοκτονήσει, τις πρώτες εκδόσεις των τριών ποιητικών του συλλογών, το όπλο με το οποίο τερμάτισε τη ζωή του, καθώς και τις προσωπογραφίες που φιλοτέχνησαν ο Γ. Βαρλάμος, ο Γ. Ψυχοπαίδης κ.ά. Την 1η Οκτωβρίου 2003 πραγματοποιήθηκε εκδήλωση με ομιλία της καθηγήτριας Νεοελληνικής Φιλολογίας στο Πανεπιστήμιο της Κρήτης Χρ. Ντουλιά και απαγγελία ποιημάτων από την ηθοποιό Ει. Ιγγλέση.

□ *ΓΛΥΚΕΙΑ ΧΩΡΑ, ΚΥΠΡΟΣ. Η Κύπρος στην Ευρωπαϊκή Χαρτογραφία (15ος-19ος αιώνας) – Από τη Συλλογή της Σύλβιας Ιωάννου*

(16 Σεπτεμβρίου - 19 Οκτωβρίου 2003).

Διοργάνωση: Μουσείο Μπενάκη, Σπίτι της Κύπρου.

Μία ιστορική περιδιάβαση του ευρωπαϊκού ενδιαφέ-

ροντος για την Κύπρο κατά τους νεότερους χρόνους, μέσα από 100 σπάνιους χάρτες, επιλεγμένους από τη Συλλογή της Σύλβιας Ιωάννου. Η έκθεση αρθρώθηκε σε θεματικές ενότητες που αναδεικνύουν την ποικιλία των ενδιαφερόντων της ευρωπαϊκής Δύσης για το νησί της Αφροδίτης. Μέσα από τα μάτια των Ευρωπαίων που χαρτογράφησαν το νησί σκιαγραφήθηκε η ιστορία του, ενώ παράλληλα παρουσιάστηκε και η εξέλιξη της χαρτογραφίας.

Κατάλογος: *ΓΛΥΚΕΙΑ ΧΩΡΑ, ΚΥΠΡΟΣ. Η Κύπρος στην Ευρωπαϊκή Χαρτογραφία (15ος-19ος αιώνας) – από τη Συλλογή της Σύλβιας Ιωάννου* (Αθήνα 2003, έκδοση: ελληνική/αγγλική, ISBN 960-87792-0-0 πανόδετο, 960-87792-1-9 χαρτόδετο).

□ *Γιώργος Μαυροΐδης. «Ένα γίνεσθαι κεραυνοβόλου καταφάσεως»*

(30 Οκτωβρίου 2003 - 11 Ιανουαρίου 2004).

Η έκθεση θέλησε να τιμήσει έναν από τους σημαντικότερους καλλιτέχνες του 20ού αιώνα. Περιλάμβανε περίπου 70 έργα από όλες τις περιόδους της καλλιτεχνικής δημιουργίας του Γιώργου Μαυροΐδη με στόχο να σκιαγραφήσει μια εκρηκτική και ανήσυχη προσωπικότητα, που διήνυσε τον αιώνα με το ασίγηστο πάθος και την άσβεστη φλόγα ενός εραστή της ζωγραφικής.

Κατάλογος: *Γιώργος Μαυροΐδης. «Ένα γίνεσθαι κεραυνοβόλου καταφάσεως»* (εκδ. Μουσείο Μπενάκη – Αδάμ, Αθήνα 2003, έκδοση: ελληνική/αγγλική ISBN 960-5004-29-1).

Β. ΕΚΘΕΣΕΙΣ ΤΟΥ ΜΟΥΣΕΙΟΥ ΜΠΕΝΑΚΗ ΕΚΤΟΣ ΤΩΝ ΧΩΡΩΝ ΤΟΥ ΙΔΡΥΜΑΤΟΣ

□ *Αποκαλύπτοντας το πρόσωπο: Γυναίκες ζωγράφοι από τον Ισλαμικό Κόσμο*

Αθήνα, ΤΕΧΝΟΠΟΛΙΣ Δήμου Αθηναίων (28 Ιανουαρίου - 23 Φεβρουαρίου 2003).

Διοργάνωση: Μουσείο Μπενάκη, Βασιλική Εταιρεία Καλών Τεχνών, Παμμεσογειακό Δίκτυο Γυναικών Δημιουργών F.A.M., με την υποστήριξη του Υπουργείου Εξωτερικών και του Υπουργείου Πολιτισμού.

Μεγάλοι χορηγοί: Κοινοφελές Ίδρυμα «Αλέξανδρος Σ. Ωνάσης», Motor Oil - Διυλιστήρια Κορίνθου.

Χορηγοί: Royal Jordanian, Jordan Telecom, Ορφέας Βεϊνόγλου - Διεθνείς Μεταφορές.

Η έκθεση παρουσίασε τη δουλειά 50 γυναικών καλλιτεχνών από 21 χώρες του ισλαμικού κόσμου. Τα έργα, που ανήκουν στη μόνιμη συλλογή της Εθνικής Πινακοθήκης της Ιορδανίας στο Αμμάν, αποκαλύπτουν την ενδιαφέρουσα και ποικίλη δημιουργία γυναικών καλλιτεχνών διάφορων θρησκευμάτων, οι οποίες ζουν σε χώρες του ισλαμικού κόσμου.

□ *“Ναοί της Φωτογραφίας”. Ο διάκοσμος των φωτογραφικών στούντιο, 1860-1910*

Θεσσαλονίκη, Δημοτική Πινακοθήκη (20 Φεβρουαρίου - 20 Μαρτίου 2003).

Διοργάνωση: Μουσείο Μπενάκη - Τμήμα Φωτογραφικών Αρχείων, Μουσείο Φωτογραφίας Θεσσαλονίκης, Δημοτική Πινακοθήκη Θεσσαλονίκης.

Στο πλαίσιο της 15ης Φωτογραφικής Συγκυρίας που

διοργάνωσε το Μουσείο Φωτογραφίας Θεσσαλονίκης, παρουσιάστηκαν 162 πρωτότυπες φωτογραφίες με θέμα τον διάκοσμο των φωτογραφικών στούντιο κατά την περίοδο 1860-1910. Το υλικό της έκθεσης προήλθε από τη συλλογή των τμημάτων των Φωτογραφικών Αρχείων και των Ιστορικών Αρχείων του Μουσείου Μπενάκη καθώς και του Φωτογραφικού Αρχείου του ΕΛΙΑ. Κατάλογος: *“Ναοί της Φωτογραφίας”. Ο διάκοσμος των φωτογραφικών στούντιο, 1860-1910* (εκδ. Μουσείο Μπενάκη, Αθήνα 2003, έκδοση: ελληνική ISBN 960-8347-01-7).

□ *Ευρωπαϊκό Παιχνίδι*

Θεσσαλονίκη, Τελλόγλειο Ίδρυμα Τεχνών (23 Φεβρουαρίου - 18 Μαΐου 2003).

Διοργάνωση: Μουσείο Μπενάκη - Τμήμα Παιχνιδιών και Παιδικής Ηλικίας, Τελλόγλειο Ίδρυμα Τεχνών, με την υποστήριξη του Υπουργείου Πολιτισμού.

Χορηγός επικοινωνίας: ΕΡΤ.

Κατάλογος: Μ. Αργυριάδη, *Ο μαγικός κόσμος των παιχνιδιών* (εκδ. Μουσείο Μπενάκη – Αδάμ, Αθήνα 2003, έκδοση: ελληνική ISBN 960-500-427-5).

Η έκθεση ξεδίπλωσε τον μαγικό κόσμο των παιχνιδιών, μέσα από τον οποίο προκύπτει η εξέλιξη της κοινωνικής δραστηριότητας του “παίξιν” στη Δυτική Ευρώπη, από τον 17ο έως περίπου τις αρχές του 20ού αιώνα. Παρουσιάστηκαν για πρώτη φορά στο κοινό περισσότερα από 1.000 παιχνίδια που έχουν κατασκευα-

στεί σε ευρωπαϊκές χώρες, τα οποία αποτελούν μέρος της μεγάλης συλλογής παιχνιδιών του Μουσείου Μπενάκη.

□ *Παιχνίδια μιας άλλης εποχής*

Αθήνα, Σχολή Μωραΐτη (8 Δεκεμβρίου 2003 - Φεβρουάριος 2004).

Συμμετοχή: Μουσείο Μπενάκη - Τμήμα Παιχνιδιών και Παιδικής Ηλικίας.

Στην έκθεση παρουσιάστηκαν διάφορα παιχνίδια και κούκλες από την Ευρώπη, την Αμερική και την Ιαπωνία του 19ου και του 20ού αιώνα.

□ *Η συνάντηση του ελληνικού με τον ισλαμικό πολιτισμό στο Μουσείο Μπενάκη*

Χανιά, Γιαλί Τζαμί (1-4 Μαΐου 2003).

Διοργάνωση: Μουσείο Μπενάκη - Τμήμα Πληροφορικής.

Στο πλαίσιο της διοργάνωσης του EuroMed Civil Forum με θέμα «Διαπολιτισμικός διάλογος» παραχωρήθηκε το Γιαλί Τζαμί για μια εκτενή παρουσίαση με χρήση πολλαπλών μέσων (slide-show, σταθμοί πληροφόρησης, ενημερωτικά ταμπλώ, ξεναγήσεις) της ισλαμικής συλλογής, του DVD-Rom με τίτλο «*Η Ελλάδα του Μουσείου Μπενάκη*» και του προγράμματος JewelMed. Οι επισκέπτες είχαν επίσης την ευκαιρία να δουν επιλεγμένες εκδόσεις του Μουσείου Μπενάκη.

□ *Παιχνίδια στον Πύργο*

Νάξος, Πύργος Μπαζαίου (18 Ιουλίου - 15 Σεπτεμβρίου 2003).

Διοργάνωση: Μουσείο Μπενάκη, Εταιρία Θεατρικής Έκφρασης «ΑΙΩΝ», Δήμος Δρυμαλίας Νάξου, με την υποστήριξη του Υπουργείου Πολιτισμού και του Υπουργείου Αιγαίου.

Χορηγοί: Αθηναϊκή Ζυθοποιία, Μεσόγειος FM, BLUE STAR FERRIES, Εκδόσεις Ελληνικά Γράμματα.

Στην έκθεση παρουσιάστηκαν αντιπροσωπευτικά δείγματα παιχνιδιών της μεγαλοαστικής τάξης της Ευρώπης και ελληνικών παιχνιδιών από τις συλλογές του Μουσείου Μπενάκη.

□ *Iconos Griegos. Colección Velimezis*

Λίμα, Instituto cultural Peruano Norteamericano Miraflores (3 Οκτωβρίου - 16 Νοεμβρίου 2003).

Διοργάνωση: Instituto culturalo Peruano Norteamericano, Museo Benaki.

Περιοδεύουσα έκθεση με εικόνες της μεταβυζαντινής τέχνης από τη Συλλογή του Αιμίλιου Βελιμέζη.

Κατάλογος: *Iconos Griegos* (έκδ. Galería ICPNA Miraflores, Λίμα 2003 έκδοση: ισπανική ISBN 9972-9559-7-4).

□ *Πόλεμος εν πολέμω*

Αθήνα, Θωρηκτό «Αβέρωφ» (3 Δεκεμβρίου 2003 - 30 Σεπτεμβρίου 2004).

Διοργάνωση: Γενικό Επιτελείο Ναυτικού, Μουσείο Μπενάκη - Τμήμα Ιστορικών Αρχείων με τη συμμετοχή του Τμήματος Ιστορικών Κειμηλίων.

Χορηγός: Ελληνικά Ναυπηγεία ΑΕ Σκαραμαγκά.

Ενενήντα χρόνια μετά τη λήξη των νικηφόρων Βαλκανικών πολέμων, το Γενικό Επιτελείο Ναυτικού εγκαινίασε με αυτή την έκθεση το πρώτο πλωτό μουσείο στην Ελλάδα. Κατά τη διάρκεια της έκθεσης πραγματοποιήθηκαν μουσικές βραδιές με έργα Ελλήνων συνθετών της περιόδου 1912-1913.

Κατάλογος: *Πόλεμος εν πολέμω* (εκδ. Γενικό Επιτελείο Ναυτικού - Μουσείο Μπενάκη, επιμ. Μ. Δημητριάδου - Α. Ζάννας, Αθήνα 2003, έκδοση: ελληνική/αγγλική ISBN 960-7671-43-0).

Γ. ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΕ ΕΚΘΕΣΕΙΣ ΑΛΛΩΝ ΦΟΡΕΩΝ ΜΕ ΔΑΝΕΙΣΜΟ ΕΡΓΩΝ

- *Ελληνικό Κόσμημα*. Πράγα, Εθνικό Μουσείο (15 Φεβρουαρίου - 15 Μαρτίου 2003), Βαρσοβία, Βασιλικό Κάστρο (25 Μαρτίου - 27 Απριλίου 2003), Βουδαπέστη, Μουσείο Καλών Τεχνών (15 Μαΐου - 30 Ιουνίου 2003).

Διοργάνωση: Υπουργείο Πολιτισμού σε συνεργασία με το Υπουργείο Εξωτερικών. Συμμετοχή του Τμήματος

Βυζαντινής και Μεταβυζαντινής Συλλογής.

- *Όψεις της Καθημερινής Ζωής στο Βυζάντιο*. Μαδρίτη, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο (4 Φεβρουαρίου - 15 Μαρτίου 2003), Λισσαβώνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο (4 Απριλίου - 8 Ιουνίου 2003).

Διοργάνωση: Υπουργείο Πολιτισμού - Διεύθυνση Βυζαντινών και Μεταβυζαντινών Μνημείων, Μουσείο Βυ-

ζαντινού Πολιτισμού, σε συνεργασία με το Υπουργείο Εξωτερικών. Συμμετοχή του Τμήματος Βυζαντινής και Μεταβυζαντινής Συλλογής.

– *Φωτογραφική Συγκυρία 2003*. Θεσσαλονίκη, Δημοτική Πινακοθήκη (17 Φεβρουαρίου - 20 Μαρτίου 2003).

– “*Ναοί της Φωτογραφίας*”. *Ο διάκοσμος των φωτογραφικών στούντιο, 1860-1910*. Θεσσαλονίκη, Δημοτική Πινακοθήκη (20 Φεβρουαρίου - 20 Μαρτίου 2003).

Διοργάνωση: Τμήμα Φωτογραφικά Αρχεία Μουσείου Μπενάκη, Μουσείο Φωτογραφίας Θεσσαλονίκης, Δημοτική Πινακοθήκη.

– *Ziller: Radebeul-Athen*. Μουσείο Radebeul (30 Απριλίου - 1 Ιουνίου 2003).

Διοργάνωση: Δήμος του Radebeul. Συμμετοχή του Τμήματος Αρχείων Νεοελληνικής Αρχιτεκτονικής.

– *Art Maritim*. Αμβούργο, Hamburg Messe (25 Οκτωβρίου - 2 Νοεμβρίου 2003).

Διοργάνωση: Hamburg Messe. Συμμετοχή του Τμήματος Προϊστορικής, Αρχαίας Ελληνικής και Ρωμαϊκής Τέχνης, του Τμήματος Βυζαντινής και Μεταβυζαντινής Τέχνης, του Τμήματος Νεοελληνικού Πολιτισμού και Νεοελληνικής Τέχνης, του Τμήματος Ζωγραφικής, Χαρακτικών και Σχεδίων.

– *El Greco*. Νέα Υόρκη, Metropolitan Museum of Art (7 Οκτωβρίου 2003 - 11 Ιανουαρίου 2004).

Διοργάνωση: Metropolitan Museum of Art (Νέα Υόρκη), National Gallery (Λονδίνο). Συμμετοχή του Τμήματος Βυζαντινής και Μεταβυζαντινής Τέχνης.

– *Η Ελλάδα των Βαλκανικών Πολέμων 1912-1913*. Αθήνα, Μέγαρο της Βουλής (25 Φεβρουαρίου - 2 Νοεμβρίου 2003). Συμμετοχή του Τμήματος Νεοελληνικού Πολιτισμού και Νεοελληνικής Τέχνης και του Τμήματος Ιστορικών Κειμηλίων.

– *Έκθεση για τον εορτασμό της επετείου της 25ης Μαρτίου 1821*. Αθήνα, Εκπαιδευτήρια «Ελληνογερμανική Αγωγή» (18-30 Μαρτίου 2003). Συμμετοχή του Τμήματος Νεοελληνικού Πολιτισμού και Νεοελληνικής Τέχνης.

– *Καβάφης. Ο κόσμος του και οι εικαστικές μορφές της εποχής του*. Αθήνα, Μέγαρο Μουσικής (20 Νοεμβρίου 2003 - 31 Ιανουαρίου 2004). Συμμετοχή του Τμήματος Ιστορικών Αρχείων.

– *Egypte, la trame de l'histoire. Textiles Pharaoniques, Coptes et Islamiques*. Ρουέν, Le musée des Antiquites de

Rouen (17 Οκτωβρίου 2002 - 20 Ιανουαρίου 2003), Ρουάν, Le musée Dechelette de Roanne (28 Φεβρουαρίου - 31 Μαΐου 2003). Συμμετοχή του Τμήματος Ισλαμικής Συλλογής.

– *Ex oriente – Isaaq und der weisse Elefant*. Aachen, Dom (29 Ιουνίου - 28 Σεπτεμβρίου 2003). Συμμετοχή του Τμήματος Ισλαμικής Συλλογής.

– *Greece in Early Photographies, ca. 1850-1900*. Κοπεγχάγη, Thorvaldsens Museum (18 Φεβρουαρίου - 19 Μαΐου 2003). Συμμετοχή του Τμήματος Φωτογραφικών Αρχείων και του Τμήματος Ζωγραφικής, Χαρακτικών και Σχεδίων.

– *Η κληρονομιά του Απόλλωνα*. Δελφοί, Ευρωπαϊκό Πολιτιστικό Κέντρο Δελφών (Ιούνιος 2003). Συμμετοχή του Τμήματος Πινακοθήκης Ν. Χατζηκυριάκου-Γκίκα.

– *Τέχνη πολιούχου – Πόλεις, οικισμοί και γειτονιές στη Νεοελληνική Ζωγραφική*. Ιωάννινα, Δημοτική Πινακοθήκη (Μάιος-Ιούνιος 2003), Ξάνθη, Δημοτική Πινακοθήκη (Νοέμβριος-Δεκέμβριος 2003). Συμμετοχή του Τμήματος Πινακοθήκης Ν. Χατζηκυριάκου-Γκίκα.

– *Κρήτη, 90 χρόνια από την Ένωση με την Ελλάδα*. Αθήνα, Βουλή των Ελλήνων (2 Δεκεμβρίου 2003 - 29 Φεβρουαρίου 2004). Συμμετοχή του Τμήματος Νεοελληνικού Πολιτισμού και Νεοελληνικής Τέχνης.

– *TRANSPHOTOMETAFORES: Τροχιές και Διασταυρώσεις*. Στρασβούργο, Espace Apollonia (12 Φεβρουαρίου - 23 Μαρτίου 2003). Συμμετοχή του Τμήματος Φωτογραφικών Αρχείων.

– *Άνθρωπος και Τοπίο, Ελληνική Φωτογραφία 1930-1960*. Βραζιλία, Ελληνική Πρεσβεία (19 Μαΐου - 2 Ιουνίου 2002). Διοργάνωση: Υπουργείο Εξωτερικών. Συμμετοχή του Τμήματος Φωτογραφικών Αρχείων.

– *Ο Αγώνας της Ανεξαρτησίας από τον ζωγράφο του Μακρυγιάννη*, Δημοτική Πινακοθήκη Μεσολογγίου στο πλαίσιο των «Εορτών Εξόδου 2003» (Απρίλιος 2003). Συμμετοχή του Τμήματος Ζωγραφικής, Χαρακτικών και Σχεδίων.

– *Εγώ ο Εαντός μου*. Κέντρο Σύγχρονης Τέχνης Ρεθύμνης, Ρέθυμνο, Δημοτική Πινακοθήκη Λ. Κανακάκης (24 Μαΐου - 15 Αυγούστου 2003). Συμμετοχή του Τμήματος Ζωγραφικής, Χαρακτικών και Σχεδίων.

– *Κωνσταντίνος Βολανάκης 1837-1907*, Θεσσαλονίκη, Δημοτική Πινακοθήκη (8 Νοεμβρίου - 31 Δεκεμβρίου 2003).

Δ. ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΣΤΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΜΠΕΝΑΚΗ

Στο Μουσείο Μπενάκη πραγματοποιήθηκαν πολιτιστικές εκδηλώσεις, όπως παρουσιάσεις βιβλίων, συνεντεύξεις τύπου, τηλεοπτικά γυρίσματα ή διαλέξεις. Παράλληλα, πραγματοποιήθηκαν οι ακόλουθες εκδηλώσεις:

□ Από 21 έως και 24 Ιανουαρίου παρουσιάστηκαν στο μουσείο οι πίνακες που φιλοτέχνησε ο ζωγράφος Μιχάλης Μακρουλάκης για το ετήσιο ημερολόγιο της ΑΓΕΤ Ηρακλής.

□ Εισαγωγικό σεμινάριο καλλιτεχνικής φωτογραφίας από τον Πλάτωνα Ριβέλλη (5 Νοεμβρίου 2003 - 11 Μαΐου 2004).

Το σεμινάριο έχει διάρκεια επτά μηνών. Η διδασκαλία περιλαμβάνει ένα τεχνικό μέρος που αφορά τη λήψη και την εκτύπωση φωτογραφιών, καθώς και ένα καλλιτεχνικό με θέματα ιστορίας και αισθητικής της φωτογραφίας. Οι παραδόσεις πραγματοποιούνται κάθε Τετάρτη (17.30-22.00), ενώ η μελέτη στη φωτογραφική βιβλιοθήκη και η προαιρετική πρακτική εξάσκηση στον σκοτεινό θάλαμο γίνεται στην έδρα του «Φωτογραφικού Κύκλου», Τσακάλωφ 44. Διοργάνωση: «Φωτογραφικός Κύκλος» σε συνεργασία με το Μουσείο Μπενάκη.

□ Το Μουσείο Μπενάκη ήταν το τιμώμενο μουσείο στη φετινή Διεθνή Ημέρα Μουσείων (Κυριακή 18 Μαΐου). Το μουσείο ήταν ανοιχτό για το κοινό έως το βράδυ και ακολούθησε συζήτηση και δεξίωση.

□ Στις 9 Σεπτεμβρίου 2003 πραγματοποιήθηκε δημοπρασία ελληνικών έργων τέχνης, τα έσοδα της οποίας διατέθηκαν υπέρ της Εταιρείας Σπαστικών.

□ Στις 22 Οκτωβρίου 2003 ο καθηγητής κλασικής Αρχαιολογίας του Πανεπιστημίου της Ρώμης Paolo Moreno έδωσε διάλεξη με τίτλο: «Grandi bronzi greci in Italia: di Riace all'Afrodite di Brescia».

□ Το Μουσείο Μπενάκη, σε συνεργασία με τη Διεύθυνση Διεθνών Σχέσεων και τη Διεύθυνση Νεότερης Πολιτιστικής Κληρονομιάς του Υπουργείου Πολιτισμού και το ελληνικό τμήμα του Διεθνούς Συμβουλίου Μουσείων (ICOM), διοργάνωσε σειρά σεμιναρίων μουσειολογίας, στο πλαίσιο του προγράμματος για τη διαφύλαξη και προβολή της πολιτιστικής ταυτότητας των χωρών του Νότιου Καυκάσου (STAGE project) του Συμβουλίου της Ευρώπης. Συγκεκριμένα, από την Τρίτη 11 Νοεμβρίου έως και την Παρασκευή 15 Νοεμβρίου 2003, 12 στελέχη μουσείων από την Αρμενία, τη Γεωργία και το Αζερμπαϊτζάν παρακολούθησαν διαλέξεις από το προσωπικό του μουσείου, οι οποίες αφορούσαν όλες τις βασικές λειτουργίες του μουσείου.

□ Διαλέξεις του Σωματείου «Οι Φίλοι του Μουσείου Μπενάκη»

Οργανώθηκαν τρεις διαλέξεις με θέματα που άπτονται των ενδιαφερόντων του μουσείου.

Ε. ΑΥΤΟΝΟΜΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΤΟΥ ΜΟΥΣΕΙΟΥ

□ ΣΦΑΚΙΑ, *Παραδοσιακή Τυροκομία, Τα μπιτάτα των κεντρικών Λευκών Ορέων* (εκδ. Μουσείο Μπενάκη, επιμ. Ει. Μπουντούρη, Α. Βαλλιάνος, Χρ. Βαλλιάνος, Αθήνα 2003, έκδοση: ελληνική/αγγλική ISBN 960-8347-03-3).

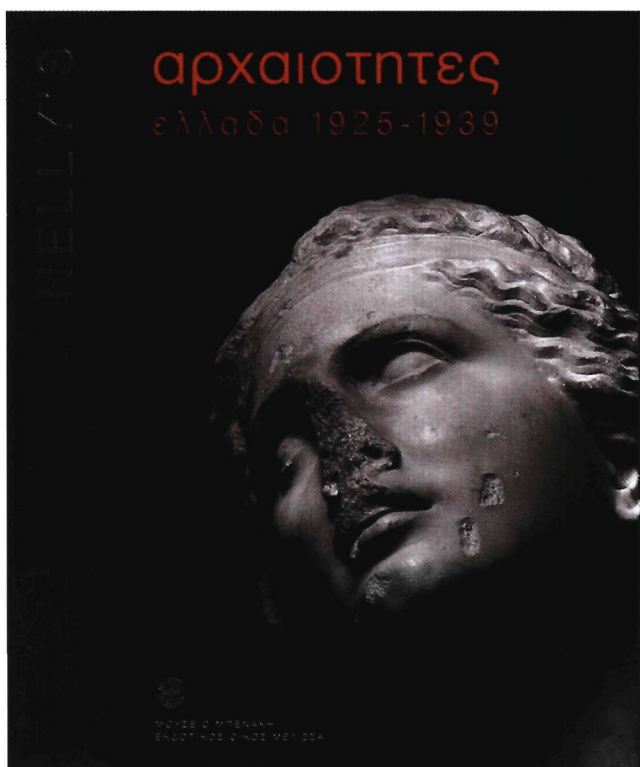
□ Μαρία Δημητριάδου, *Η οικογένεια Βαλσαμάκη στη Σκόπελο τον 19ο αιώνα* (εκδ. Μουσείο Μπενάκη, Αθήνα 2003, έκδοση: ελληνική ISBN 960-8452-95-3).

□ Γιώργος Λεωτσάκος, *ΠΑΥΛΟΣ ΚΑΡΡΕΡ. Απομνημονεύματα και Εργογραφία* (εκδ. Μουσείο Μπενάκη

– Ιόνιο Πανεπιστήμιο - Τμήμα Μουσικών Σπουδών, Αθήνα 2003, έκδοση: ελληνική ISBN 960-8347-00-9 960-86801-3-1).

□ Μαρίνος Καλλιγιάς, *Τεχνοκριτικά 1937-1982* (εκδ. Μουσείο Μπενάκη – Άγρα, Αθήνα 2003, έκδοση: ελληνική ISBN 960-8452-98-8 960-325-468-1).

□ *Αθήνα 1839-1900. Φωτογραφικές Μαρτυρίες* (εκδ. Μουσείο Μπενάκη, επιμ. Φ. Κωνσταντίνου, Α. Τσίργιαλου, Αθήνα 2003, έκδοση: ελληνική ISBN 960-8347-07-6).

□ Κώστας Μπαλάφας, *Ήπειρος* (εκδ. Ποταμός – Μουσείο Μπενάκη, Αθήνα 2003, έκδοση: ελληνική ISBN 960-8350-10-7).

□ Διονύσης Ζήβας, *ΖΑΚΥΝΘΟΣ 1953-2003* (εκδ. Περίπλους, Αθήνα 2003, έκδοση: ελληνική ISBN 960-8202-68-X).

□ *ΕΠΙΤΥΜΒΙΟΝ Gerhard Neumann. Μουσείο Μπενάκη 2ο Παράρτημα* (εκδ. Μουσείο Μπενάκη, επιμ. Δ. Δαμάσκος, Αθήνα 2003, έκδοση: ελληνική/γερμανική ISBN 960-8347-09-2).

□ *Nelly's, Αρχαιότητες, Ελλάδα 1925-1939* (εκδ. Μουσείο Μπενάκη – Μέλισσα, επιμ. Ει. Μπουντούρη, εισαγ. κειμ. Δ. Φιλιππίδης, Στ. Λυδάκης, Ει. Μπουντούρη, Α. Ξ. Ξανθάκης, Αθήνα 2003, έκδοση: ελληνική ISBN 960-204-253-2).

ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΜΗΜΑΤΩΝ

ΤΜΗΜΑ ΠΡΟΪΣΤΟΡΙΚΗΣ, ΑΡΧΑΙΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΚΑΙ ΡΩΜΑΪΚΗΣ ΣΥΛΛΟΓΗΣ

Προσωπικό

Ειρήνη Παπαγεωργίου (υπεύθυνη τμήματος), Αγγελική Ζήβα. Εθελόντρια: Αγγελική Αρφαρά.

Δωρεές – Παρακαταθήκες

- Μαρία Γερουλάνου και Γιάννης Καρούζος, στη μνήμη της μητέρας τους Σάρας Καρούζου: 22 αντικείμενα από την Αίγυπτο: μαρμάρινη εικονιστική κεφαλή βασίλισσας· ασβεστολιθική κεφαλή γυναικείας μορφής επαρχιακού εργαστηρίου (5ος-4ος αι. π.Χ.)· ασβεστολιθική κεφαλή Ίσιδας υστερορωμαϊκών χρόνων· λυχάρια κλασικών και ρωμαϊκών χρόνων· πήλινα ειδώλια θεοτήτων και γυναικείων μορφών ελληνορωμαϊκής τέχνης· μικρογραφικές πρόχοι ελληνιστικών χρόνων· χάλκινη προτομή Σάραπη, εσωτερικά κοίλη· χάλκινος ένθετος σε άγαλμα μεγάλου ζώου οφθαλμός· σκαραβαίος από φαγεντιανή· ασβεστολιθικό ειδώλιο Θωθ·
- Ελένη Ναούμ-Γαρέζου, στη μνήμη Γεωργίου και Κυριακής Ναούμ: μελανοσιλβωτή λοξότμητη σφαιρική πρόχους από την Τροία (3η χιλιετία π.Χ.)·
- Ελένη Ναούμ-Γαρέζου: δύο κορινθιακά αγγεία του 6ου αι. π.Χ. –το ένα στη μνήμη Κίμωνος Γαρέζου– πρόχους ελληνιστικής περιόδου· ασημένια και χάλκινα νομίσματα υστεροκλασικών, ελληνιστικών και ρωμαϊκών χρόνων·
- Δωροθέα Χριστοπούλου και Έρεικα Χαραλαμπίδου: μαρμάρινη κεφαλή φιλοσόφου, ρωμαϊκό αντίγραφο έργου του 4ου αι. π.Χ.· αναθηματικός ενεπίγραφος κιονίσκος ελληνιστικών χρόνων.

Αγορές

- γύψινη νεκρική ανδρική μάσκα με μάτια από ένθετη υαλόμαζα, από την Αίγυπτο, 2ος αι. μ.Χ.·
- δύο μαρμάρινα πρωτοκυκλαδικά σκεύη·
- ένα μαρμάρινο πρωτοκυκλαδικό ειδώλιο·
- ένας ερυθρόμορφος χους αττικού εργαστηρίου.

Δημοσιεύσεις – Εξωτερικές συνεργασίες – Συμμετοχή σε εκδόσεις

- η Ειρήνη Παπαγεωργίου έγραψε άρθρο με τίτλο

«Μαρμάρινο νεολιθικό ειδώλιο-περίαπτο γυναικείας μορφής: συμπεράσματα από ένα παλαιό εύρημα», *Μουσείο Μπενάκη* 2 (2002) 9-18·

– η Ειρήνη Παπαγεωργίου συμμετείχε με την παρουσίαση «Τελετουργίες μύησης. Η περίπτωση της Βραυρώνας» (σε ομάδα μαθητών και καθηγητών του Γυμνασίου Αρτέμιδος) στην υλοποίηση της δράσης *Βραυρώνα: στα χνάρια μιας άρκτου*, στο πλαίσιο του προγράμματος Ολυμπιακή Παιδεία (Απρίλιος 2003)·

– η Ειρήνη Παπαγεωργίου συμμετείχε με την ανακοίνωση «Τελετές μύησης στο προϊστορικό Ακρωτήρι Θήρας – Η κοινωνική προπαγάνδα της εικόνας», στο *Πανελλήνιο Συνέδριο «Η τοιχογραφία στον ελλαδικό χώρο και στις περιοχές ελληνικών επιδράσεων (από τους προϊστορικούς έως τους νεότερους χρόνους)»* που διοργανώθηκε από το Επιμελητήριο Εικαστικών Τεχνών Ελλάδος στη Σαντορίνη (19 Οκτωβρίου 2003)·

– η Ειρήνη Παπαγεωργίου και η Αγγελική Ζήβα παρουσίασαν στις αίθουσες του μουσείου ανακοίνωση με θέμα «Συλλέγοντας, καταγράφοντας, μελετώντας: η πολυσχιδής δραστηριότητα ενός αρχαιολόγου στο Μουσείο Μπενάκη», στο Πρόγραμμα Σεμιναρίων στο Μουσείο Μπενάκη στο πλαίσιο του Stage του Συμβουλίου της Ευρώπης (11 Νοεμβρίου 2003)·

– η Αγγελική Ζήβα ολοκλήρωσε τον ηλεκτρονικό έλεγχο των στοιχείων της ταυτότητας των αποθηκευμένων αντικειμένων της συλλογής. Η αποπεράτωση του έργου στάθηκε δυνατή χάρη στη συνδρομή της εθελόντριας Αγγελικής Αρφαρά και της συναδέλφου από το Τμήμα Τεκμηρίωσης, Νικολέττας Μέντη·

– στο πλαίσιο της συνεργασίας της Ειρήνης Παπαγεωργίου με την ανασκαφή Ακρωτηρίου Θήρας, συνεχίστηκε και το 2003 η μελέτη του σχετικού υλικού και προχώρησε η συμπλήρωση της τοιχογραφίας που είχε εντοπιστεί παλαιότερα με περαιτέρω συνανήκοντα τμήματα (*Μουσείο Μπενάκη* 1 [2001] 185). Παράλληλα συνεχίζεται η μελέτη των τοιχογραφιών της Ξεστής 3 στο Ακρωτήρι από την Ει. Παπαγεωργίου, στην ομάδα ανασκαφής του οποίου είναι ενεργό μέλος από το 1987.

ΤΜΗΜΑ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗΣ ΚΑΙ ΜΕΤΑΒΥΖΑΝΤΙΝΗΣ ΣΥΛΛΟΓΗΣ

Προσωπικό

Αναστασία Δρανδάκη, Άννα Μπαλλιάν, Μάρα Βερέκοκου.

Δωρεές

- Ελένη Ναούμ-Γαρέζου: 48 βυζαντινά νομίσματα και 34 μολυβδόβουλα
- Μάτια Τσολοζίδη-Ζησιόδη: 42 ιατρικά εργαλεία της παλαιοχριστιανικής περιόδου
- Θεόδωρος Σαρμάς: χρυσό αρμενικό νόμισμα του 12ου αιώνα, του βασιλιά της Κιλικίας Λεόν Α΄.

Χρυσό αρμενικό νόμισμα του 12ου αιώνα, δωρεά Θεόδωρου Σαρμά.

Αγορές

- λίθινο, ενεπίγραφο κάλυμμα παλαιοχριστιανικής λειψανοθήκης.

Από τις 22 Οκτωβρίου 2003 εκτίθενται στην είσοδο του Μουσείου Μπενάκη θησαυρός από εννέα ασημένιους βυζαντινούς δίσκους, οι οποίοι ανήκουν σε ιδιωτική συλλογή και έχουν προταθεί για πώληση. Η έκθεση με τίτλο *Ένας μοναδικός θησαυρός για τρία ελληνικά μουσεία* πραγματοποιείται προκειμένου να ενισχυθεί η προσπάθεια εξεύρεσης χρημάτων για την αγορά του θησαυρού. Η προσπάθεια αυτή πραγματοποιείται από κοινού από το Μουσείο Μπενάκη, το Βυζαντινό και Χριστιανικό Μουσείο της Αθήνας και το Μουσείο Βυζαντινού Πολιτισμού της Θεσσαλονίκης.

Ανακοινώσεις

- ανακοίνωση της Αναστασίας Δρανδάκη με τίτλο «Not quite glittering: copper alloy jewellery from the Benaki Museum», στο *Διεθνές Συνέδριο «La vaisselle de bronze paléobyzantine»* που οργανώθηκε από τους καθηγητές J.-P. Sodini και Fr. Baratte στη Σορβώνη και το College de France (14-15 Νοεμβρίου 2003)
- η Άννα Μπαλλιάν συνέταξε εισαγωγικό κείμενο με θέμα τη βυζαντινή εκκλησιαστική μεταλλοτεχνία από τον 14ο έως τον 16ο αιώνα, για τον κατάλογο της έκθεσης *«Byzantium, Faith and Power»* στο Metropolitan Museum της Νέας Υόρκης (Μάρτιος-Ιούλιος 2004)
- οι Άννα Μπαλλιάν και Αναστασία Δρανδάκη συνέταξαν 16 λήμματα για τον ίδιο κατάλογο.

ΤΜΗΜΑ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΤΕΧΝΗΣ

ΤΜΗΜΑ ΙΣΤΟΡΙΚΩΝ ΚΕΙΜΗΛΙΩΝ

Προσωπικό

Κάτε Συνοδινού (υπεύθυνη τμήματος), Στέλλα Γκίκα, Γιούλα Ρίσκα, Σοφία Χανδακά.

Δωρεές

- Θεόδωρος και Κατερίνα Φορνιέ: δύο ταπισσερί Aubusson, μέρος ενός μεγαλύτερου συνόλου
- Ηλίας Ζαφείρας: ένα σύγχρονο μαρμάρινο σήμα του Μουσείου Μπενάκη
- Νίκος Πετρόπουλος: ένα νυφικό σιγκούνι από την Κορινθία και ένα από το Ζαγόρι Ηπείρου
- Ανθή Κουνοβέλη: ένα ρωσικό σαμοβάρι με τον δίσκο

του, ένα ασημένιο γλυκοδοχείο με επτά κουταλάκια

- Γιόνα και Μικές Παϊδούση: ένα σύγχρονο ξύλινο ομοίωμα αργαλειού από τα Ανώγεια Κρήτης και ένας χάλκινος μύλος πιπεριού από την Άνδρο
- Μαίρη Κουτσούρη: χρυσό σκουλαρίκι με πέτρες από την Κωνσταντινούπολη, τέλη 19ου - αρχές 20ού αιώνα
- Ευανθία Πετρίτση: χρυσό βικτωριανό εγκόλπιο με αλυσίδα, γύρω στο 1870-1880
- Χαρά Παπασταματίου, στη μνήμη της μητέρας της Καλλιόπης Κ. Σαμαρά: ένα ξύλινο μπαστούνι, μία ασημένια ταμπακοθήκη και μία ακέφαλη και κολοβή έκδοση του 1856

- Ανδρέας Αβδελόπουλος: 19 τάματα που απεικονίζουν ανθρώπινες μορφές, καρδιές, μέλη σώματος, μικρές ει-κόνες αγίων, και ευχαριστήριο μήνυμα·
- Αικατερίνη Αβδελοπούλου: έξι τάματα που απεικονί-ζουν ανθρώπινες μορφές και μέλη σώματος·
- Μαρία Γερουλάνου και Γιάννης Καρούζος, στη μνή-μη της μητέρας τους Σάρας Καρούζου: βαρύτιμη δερ-μάτινη ζώνη από τη Μικρά Ασία·

Χρυσό βικτωριανό εγκόλπιο με αλυσίδα, γύρω στο 1870-1880, δωρεά Ευανθίας Πετρίτζη.

- Βηθλεέμ Αρναούτογλου: ένα μεταξωτό κεντημένο κάλυμμα κεφαλής (γύρω στο 1870) και ένα υφαντό αν-δρικό ζωνάρι από την Αμάσεια.

Αγορές

- χρυσό νόμισμα του δόγη Paolo Renier (1779-1789)·
- χρυσό βαπτιστικό νόμισμα του 18ου αιώνα·
- δύο ξυλόγλυπτες κασέλες·
- κασέλα με ζωγραφιστό διάκοσμο από τη Μυτιλήνη·
- μικρή πόρτα και τμήμα κασέλας με ζωγραφιστό διά-κοσμο από την Πάτμο του 17ου αιώνα·
- κέντημα με παράσταση του βασιλιά Όθωνα στους στύλους του Ολυμπίου Διός, με ξυλόγλυπτο πλαίσιο και βάση·
- τμήματα από εσωτερικό ζωγραφιστό διάκοσμο βορει-οελλαδίτικου αρχοντικού·
- 35 κεραμικά κανάτια από τον Μυλοπόταμο Φλώρι-νας·
- δύο κανάτια από το Ανταρτικό Φλώρινας.

Ανακοινώσεις

Η Κάτε Συνοδινού παρουσίασε:

- «Οι ιδιαιτερότητες ενός πολυσυλλεκτικού συνόλου: περιήγηση στις συλλογές της μεταβυζαντινής κοσμι-κής τέχνης στον ελλαδικό χώρο (17ος-19ος αι.)», για το Πρόγραμμα Σεμιναρίων που οργανώθηκε στο Μου-σείο Μπενάκη στο πλαίσιο του Stage του Συμβουλίου της Ευρώπης (11 Νοεμβρίου 2003)·
- «Το Μουσείο Μπενάκη και η λαογραφική συλλογή», στο διεθνές επιστημονικό συνέδριο *Ο Νικόλαος Γ. Πο-λίτης και το Κέντρον Ερεύνης της Ελληνικής Λαογρα-φίας*, στο Μέγαρο Ακαδημίας Αθηνών (7 Δεκεμβρίου 2003).

ΤΜΗΜΑ ΖΩΓΡΑΦΙΚΗΣ, ΧΑΡΑΚΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΣΧΕΔΙΩΝ

Προσωπικό

Φανή-Μαρία Τσιγκάκου (υπεύθυνη τμήματος). Συνερ-γάτης: Νίκος Παΐσιος, Εθελοντής: Γρηγόρης Πρεμέτης.

Δωρεές

- Απόστολος Αργυριάδης: 18 θρησκευτικά αντίβολα των τελών του 18ου - αρχών 19ου αιώνα·
- Λορέττα Γαϊτη-Charrat: σύνθεση σε ακουαρέλα του 1950, έργο του πατέρα της Γιάννη Γαϊτη·

- Ηλίας Δεκουλάκος: ελαιογραφία του ίδιου με τίτλο *Ο Λόφος του Φιλοπάππου* του 1994-1996·
- Γιώργος Θανάσουλας: εικονογραφημένο λεύκωμα του David d'Angers *Les Tragiques Grecs*, 1903·
- Σαράντος Καραβούζης: οκτώ χαλκογραφίες του ίδιου·
- Δημοσθένης Κοκκινίδης: πορτραίτο του Αντώνη Μπε-νάκη 2003·
- Γιώργος Λάμπρου: 20 ελαιογραφίες, ακρυλικά και ο-κτώ γλυπτά σε μπρούντζο·

- Μαριλένα Λιακοπούλου: χαλκογραφία του πατέρα της Περικλή Βυζάντιου με άποψη γαλλικής υπαίθρου του 1928·
- Γιάννης Μέγας: χαλκογραφία του 19ου αιώνα με άποψη της Θεσσαλονίκης·
- Παύλος Μηταράκης: 204 ελαιογραφίες του πατέρα του Γιάννη Μηταράκη καθώς και το προσωπικό αρχείο του καλλιτέχνη, όπου περιλαμβάνεται το πλήρες φωτογραφικό και εργογραφικό του αρχείο·
- Λίνος Μπενάκης: 10 σχέδια του γλύπτη Βάσου Φαληρέα·
- Περικλής Παντελεάκης: 224 ακρυλικά σχέδια και χαρακτηριστικά του ίδιου·
- Έλλη Ρόζου: ελαιογραφία της ίδιας με τίτλο *Κόρη της Αιγύπτου* του 1939·
- Sergio Cruz Rozuelo Cabezón: σύνθεση του ίδιου σε ακρυλικό.

Αγορές

- Ηλίας Δεκουλάκος: ελαιογραφία *Η Ακρόπολη μια συννεφιασμένη ημέρα* του 1994-1996·
- Γιώργος Θανάσουλας: υδατογραφία του Louis François Cassas με άποψη της Αθήνας στις αρχές του 19ου αιώνα·
- Κώστας Πανιάρας: τρίπτυχο σε ακρυλικό του 2002·
- Αντώνης Λεβίδης: πορτραίτο του Αντώνη Μπενάκη του 2003·
- Κωνσταντίνος Παπαμιχαλόπουλος: πορτραίτο του Αντώνη Μπενάκη του 2003.

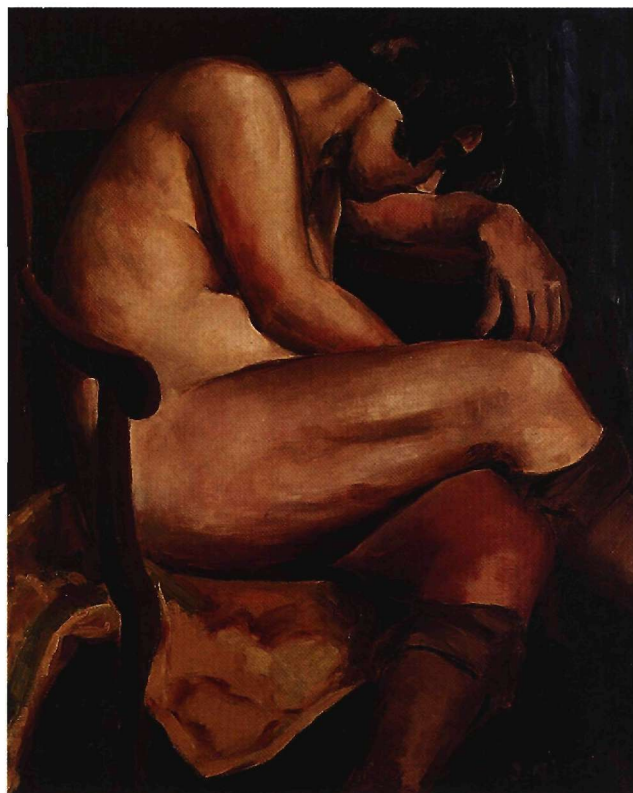
Δημοσιεύσεις – Ανακοινώσεις

Η υπεύθυνη του τμήματος Φανή-Μαρία Τσιγκάκου:

- μίλησε στην έκθεση *Greece in Early Photographs and Prints 1850-1900*, στο Thorvaldsens Museum της Κοπεγχάγης (Φεβρουάριος 2002)·
- μίλησε στην έκθεση *Ο Αγώνας της Ανεξαρτησίας από τον ζωγράφο του Μακρυγιάννη*, στη Δημοτική Πινακοθήκη Μεσολογγίου (Απρίλιος 2003)·
- συμμετείχε στην οργάνωση της έκθεσης και στη συγγραφή του συνοδευτικού καταλόγου *Η Θεσσαλονίκη από τους ζωγράφους-περιηγητές στα τέλη του 19ου και αρχές 20ού αιώνα από τη συλλογή Καλφαγιάν*, στη Δημοτική Πινακοθήκη Θεσσαλονίκης (Οκτώβριος - Νοέμβριος 2003).

Λοιπές δραστηριότητες

- Στις δραστηριότητες του Τμήματος περιλαμβάνεται η καταγραφή της συλλογής χαρακτικών του Ευ. Φινοπούλου. Με την επίβλεψη της υπεύθυνης του Τμήματος έχουν καταγραφεί 3.700 έργα. Με την επιμέρους επεξεργασία του υλικού απασχολούνται οι Ελένη-Δανάη Μαρμαρά και Σουλτάνα Μυλωνά, ενώ με τη φωτογράφιση των έργων η Σοφία Κολλάρου.

Γιάννης Μηταράκης, *Γυμνό* (1928), έργο της δωρεάς Παύλου Μηταράκη.

- Στο Προεδρικό Μέγαρο δανείστηκαν από το Τμήμα 14 λιθογραφίες του Karl Krazeisen με προσωπογραφίες αγωνιστών του 1821 ως παρακαταθήκη·
- Στο Μέγαρο της Αρχιεπισκοπής Αθηνών δανείστηκαν ως παρακαταθήκη έξι χαλκογραφίες των James Stuart και Nicholas Revett και τέσσερις ελαιογραφίες διάφορων καλλιτεχνών.

ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ ΝΙΚΟΥ ΧΑΤΖΗΚΥΡΙΑΚΟΥ-ΓΚΙΚΑ

Προσωπικό

Ιωάννα Προβίδη (υπεύθυνη τμήματος), Ιωάννα Μωραΐτη, Νίκος Παΐσιος. Επιστημονικός συνεργάτης: Jean-Pierre de Rycke. Εθελοντές: Μαρία Βαλάση, Μαρία Σκαλιά.

Συνεχίστηκε η προσωρινή στέγαση του Τμήματος στο Μέγαρο Σπέντζα (οδός Κουμπάρη 2) ενόψει των εργασιών ανακαίνισης του κτιρίου της δωρεάς Γκίκα στην οδό Κριεζώτου. Από τον Απρίλιο του 2003 άρχισε η συνεργασία της Πινακοθήκης με το Τμήμα Συντήρησης του μουσείου για τη σταδιακή συντήρηση των έργων του Ν. Χατζηκυριάκου-Γκίκα, εργασία που είχε προγραμματιστεί για το διάστημα που η έκθεση θα παραμείνει κλειστή. Ξεκίνησε η καταγραφή των έργων σε χαρτί με δελτία κατάστασης όπου αναφέρονται τα στοιχεία του έργου, τα τεχνικά χαρακτηριστικά του χαρτιού και η τεχνική ζωγραφικής, προκειμένου να γίνει μελέτη για τον τρόπο αποθήκευσης και φύλαξής τους. Ήδη έχουν καταγραφεί περίπου 400 σχέδια. Από αυτά, 160 συντηρήθηκαν και τοποθετήθηκαν σε ειδικές προστατευτικές θήκες ανάλογα με την τεχνική ζωγραφικής και σε κουτιά ή φακέλους αρχαικού τύπου.

Το Τμήμα ασχολήθηκε με την προετοιμασία της έκθεσης που θα γίνει το φθινόπωρο του 2004 με αφορμή τη συμπλήρωση 10 χρόνων από τον θάνατο του Χατζηκυριάκου-Γκίκα. Παράλληλα με την οργάνωση της έκθεσης, που θα έχει τίτλο *Ο Γκίκας και η Ευρωπαϊκή Πρωτοπορία*, προετοιμάζεται και σχετικό λεύκωμα, μέσα από το οποίο –όπως και μέσα από την έκθεση– θα παρουσιάζεται η σχέση του Γκίκα με τα κινήματα του ευρωπαϊκού μοντερνισμού στην περίοδο 1920-1945 καθώς και οι επιρροές που δέχθηκε από τα διάφορα ρεύματα της ζωγραφικής *avant-garde* των αρχών του 20ού αιώνα και του Μεσοπολέμου.

Η Πινακοθήκη συμμετείχε στην εικονογράφηση εκδόσεων με τη διάθεση φωτογραφικού υλικού και την άδεια δημοσίευσης έργων του Γκίκα σε λευκώματα, ημερολόγια κ.λπ., όπως στην *Ανθολογία Κ. Π. Καβάφη* (εκδ. Μεταίχμιο) και στο αφιέρωμα του περιοδικού *Ίνδικτος* στη σκηνογραφική δημιουργία του Χατζηκυριάκου-Γκίκα (τχ. 17, Ιούνιος 2003).

Τέλος επανατυπώθηκε το λεύκωμα *Η αρχαία Ελλάδα του Ν. Χ. Γκίκα* (εκδ. Σχήμα & Χρώμα, 1997) που είχε εξαντληθεί.

ΤΜΗΜΑ ΠΑΙΧΝΙΔΙΩΝ ΚΑΙ ΠΑΙΔΙΚΗΣ ΗΛΙΚΙΑΣ

Προσωπικό

Μαρία Αργυριάδη (υπεύθυνη τμήματος), Δέσποινα Καρακομνηνού, Νόρα Χατζοπούλου. Εθελοντές: Χαρά Ιωακείμογλου, Ευγενία Μαλιारीτη.

Δωρεές

Σχετικά με τον εμπλουτισμό των μουσειακών συλλογών κατά το 2003 θα πρέπει να υπογραμμιστεί –με ιδιαίτερη ευγνωμοσύνη– η συμβολή των Απόστολου Αργυριάδη, της οικογένειας Μαρίνου, Γεώργγου και Νίκου Γερούλάνου και της Χαρίκλειας Ιωακείμογλου.

– Απόστολος Αργυριάδης: χάρτινο θέατρο των *Seix & Barral* από τη Βαρκελώνη, που χρονολογείται γύρω στο 1920· κυλινδρικός χαρτονένιος κουμπάρας του 1916· ελαιογραφία σε μουσαμά με παιδί με φασουλή, πιθανότατα από τα Επτάνησα, των αρχών του 19ου αιώνα· τρεις σχολικές φωτογραφίες του 1916, του 1921 και

του 1926 από το Σχολείο του Τρύφωνα Κοντογιώργου στον Βόλο·

– Πίτσα Αστέρη: μία συλλογή από 12 παιχνίδια, αντικείμενα, ρούχα και accessories που ανήκαν στην Ανθή Λογαρίδου και χρονολογούνται μεταξύ 1908-1920·

– Παύλος Γερούλάνος: R. Sabuda, *The Wonderful Wizard of Oz* (2002). Το βιβλίο εκδόθηκε με αφορμή τον εορτασμό των 100 χρόνων της αυθεντικής έκδοσης·

– Αιμιλία Γερούλάνου: H. C. Cradock, *Josephine and her dolls* (London 1916)·

– Γεώργος και Ιωάννα Γερούλάνου: μικρογραφία κινέζικου σερβίτσιου τσαγιού για κουκλόσπιτο από πορσελάνη του 18ου αιώνα· μικρογραφία κινέζικου σερβίτσιου τσαγιού για κουκλόσπιτο από πορσελάνη, άνθινο διάκοσμο και θυρεό, για την ευρωπαϊκή αγορά (chinese export), του 18ου αιώνα· μικρογραφία κινέζικου βάζου για κουκλόσπιτο από πορσελάνη, άνθινο διάκοσμο και

χρυσά διακοσμητικά στοιχεία, για την ευρωπαϊκή αγορά (chinese export), του 18ου αιώνα· μικρογραφία πιάτου για κουκλόσπιτο από πορσελάνη με διαφανές γυάλωμα, πιθανότατα από τη Γερμανία, του 19ου αιώνα· *Pedigree doll* της εταιρείας Lines Brothers Ltd. (Αγγλία), του β' μισού του 20ού αιώνα· ξύλινοι κύβοι *Menagerie-Mosaik*, των Carl Brandtjr (Sachsen, Γερμανία), γύρω στο 1903· τέσσερα παζλς της εταιρείας Spear Spiel (Νυρεμβέργη) του α' μισού του 20ού αιώνα·

– Δέσποινα Γερουλάνου: *Child doll* της εταιρείας SFBJ (Γαλλία), του 1899· *Kicking, Crying baby* του Jules Steiner (Γαλλία), γύρω στο 1870· περούκα για γαλλική κούκλα των αρχών του 20ού αιώνα·

– Μαρία Γερουλάνου: γερμανική κούκλα-μωρό της εταιρείας Rheinische Gummi & Celluloid Fabrik Co., της δεκαετίας του 1930· παιχνίδια που αντιγράφουν μαγειρικά σκεύη και αντικείμενα μπακάλικου του α' μισού του 20ού αιώνα·

– Διονυσία Καραβαγγέλη: βαπτιστικό φόρεμα κεντημένο και ραμμένο στο χέρι και σκουφάκι κεντημένο στο χέρι με γαλάζια κορδέλα του 1925-1928· φόρεμα λευκό, σαλιάρια από το ίδιο ύφασμα, σκουφάκι λινό και παπούτσια δετά με κορδόνια του 1955-1956· γαλάζιο παντελόνι, γαλάζιο μπλουζάκι με κέντημα μηχανής και παπούτσια του 1960·

– Μάνια Λαλαγάνη: *Character doll*, με την εμπορική ονομασία *Bambino*, πιθανότατα της εταιρείας SFBJ (Γαλλία), γύρω στο 1928· παιδική ομπρέλα ελληνικής κατασκευής, γύρω στο 1930· ξύλινη κούνια κουκλόσπιτου με δύο κούκλες μωρά γερμανικής εταιρείας, της δεκαετίας του 1950·

– Ελένη Μαρούδη: μία συλλογή από παιχνίδια που χρονολογούνται το 1910-1950· μία κούκλα αγόρι *Lenci* της Elena Sckavini από το Τορίνο της δεκαετίας του 1920· συρόμενος λαγός της Margarete Steiff από τη Γερμανία της δεκαετίας του 1920· τρεις αρκούδες *Teddy bears* πιθανότατα της εταιρείας Ideal Toy Co. (Αμερική), μεταξύ 1920-1930· ξύλινο σχολείο επτά τεμαχίων της δεκαετίας του 1950·

– Αναστασία Πηγή και Χαρίκλεια Ιωακείμoglou: 10 παιχνίδια και παιδικά αντικείμενα καθώς και έξι παιδικά λογοτεχνικά βιβλία, του 1913-1965·

– Γατιάνα Ραΐση-Βολανάκη: παιδική ζακέτα από βατίτσα, στολισμένη με χειροποίητη δαντέλα και ένα γυναικείο κάλυμμα κεφαλιού μπονέ·

– Αλίκη Σαραντοπούλου: σιδηροτροχιές και βαγονέτα της εταιρείας Marklin· μία ατμομηχανή· καλαθάκι εκδρομής· ένα κουτί Shirley Temple·

– Εύη Συμεωνίδου: μία συλλογή από οκτώ παιδικά παζλς· μία υδρόγειος σφαίρα· δύο γυάλινα μελανοδοχεία και μία κεραμική στάμνα·

– Μάνια Τεχριτζόγλου: τσίγκινο μπάνιο και ζυγαριά μωρού, του β' μισού του 20ού αιώνα· καρότσι κούκλας, του β' μισού του 20ού αιώνα· ράγες τρένου της δεκαετίας του 1950·

– Δημήτρης Τσατσαρός: χάλκινο άλογο με αναβάτη και ρόδες, πιθανόν από την Ινδία, αρχές 19ου αιώνα·

– Χριστίνα Hager: πέντε κούκλες με ελληνικές ενδυμασίες του 1950-1970· μία *Rag doll* των AMIS, του 1960-1970.

Αγορές

– ξύλινο άλογο λούνα-παρκ από την Κεντρική Ευρώπη, γύρω στο 1900·

– έπιπλο-commode σε μικρογραφία, ελληνικής κατασκευής, γύρω στο 1860·

– δύο ξύλινες κούνιες μωρού από την Κοζάνη, τέλη του 19ου αιώνα·

– μία υφασμάτινη κούκλα με βουλγαρική ενδυμασία, τέλη του 20ού αιώνα·

– τέσσερις σχολικές χρωμολιθογραφίες (οι τέσσερις εποχές) του Σπ. Βασιλείου της δεκαετίας του 1950·

– κέντημα με την Αλφάβητο, *En Souéz in 26 Αυγούστου 1892*·

– ξύλινο άλογο του λούνα-παρκ από τη Γερμανία, τέλη του 19ου αιώνα·

– αυτοκίνητο μπαταρίας, τύπου Volkswagen, από την Ιαπωνία, γύρω στο 1960.

ΤΜΗΜΑ ΙΣΤΟΡΙΚΩΝ ΑΡΧΕΙΩΝ ΚΑΙ ΧΕΙΡΟΓΡΑΦΩΝ

Προσωπικό

Βαλεντίνη Τσελίκα (υπεύθυνη τμήματος), Μαρία Δημητριάδη, Αλέξανδρος Ζάννας, Βασιλική Κομπιλάκου, Ειρήνη Μαύρου. Εθελοντές: Αλεξάνδρα Αγγελοπούλου, Ειρήνη Γαβαλά, Ειρήνη Παπαϊωάννου, Εύη Παυλώφ, Αντιγόνη Στυλιανοπούλου, Κατερίνα Τσαλίκη. Κατά τη διάρκεια του έτους πραγματοποίησαν την πρακτική τους άσκηση οι φοιτητές: Ιωάννα Βλάχου, Χριστίνα Δημακοπούλου, Νικόλαος Ζιώγας, Μαρία Καλογεράκη, Παρασκευή Καπώλη, Ελευθερία Κιφονίδου, Γεωργία Λεπενιώτη, Ευγενία Ταμπουρατζή, Παντελής Τσαμπιάσης.

Δωρεές

- Αγνώστου: μία φωτογραφία από εκδήλωση στο Εθνικό Θεάτρο
- Αλέξης Αγραφιώτης: ένα CD με έργα του Γιάννη Παπαϊωάννου
- Ειρήνη Βεντουρή: αρχείο οικογενείας Στεφάνου
- Μαρίνος και Αιμιλία Γερουλάνου: λεύκωμα Βαλκανικών πολέμων
- Μαρία-Ρόζα Γεωργιάδου: αρχείο Κωνσταντίνου Γεωργιάδη
- Ανδρέας Γεωργιάδης: ένα CD με έργα του Γιάννη Παπαϊωάννου
- Αργίνη Γούτου: αρχείο της ίδιας
- Δημήτρης Δημακόπουλος και Γιάννης Μακρίδης: ένα CD με έργα του Γιάννη Παπαϊωάννου
- Πέτρος και Νίκος Δημητρίου: φωτογραφικό αρχείο «Νικηφόρου»/Δημήτρη Δημητρίου

- Ιουλίτα Ηλιοπούλου: φωτογραφίες του Οδυσσέα Ελύτη
- Κάκια Θεοδώρου: έγγραφα και φωτογραφίες από το οικογενειακό της αρχείο
- Πέτρος Μακρής-Στάικος: αρχείο υποστράτηγου Ευθύμιου Τσιμικάλη
- Νικόλαος Παΐσιος: προϋπολογισμός του 1912
- Ειρήνη Παπαϊωάννου: δύο CD με έργα του Γιάννη Παπαϊωάννου
- Άννα Σικελιανού: αρχείο της ίδιας
- Αλεξάνδρα Σόντη: φωτογραφίες Βαλκανικών πολέμων καθώς και έγγραφα και φωτογραφίες από το οικογενειακό της αρχείο
- Βεατρίκη Φαρμάκη: λεύκωμα φωτογραφιών και έγγραφο του 1936.

Αγορές

- κινηματογραφικές ταινίες του Χρυσόστομου Σαουνίδη.

Δραστηριότητες

- συνεχίστηκε η καταγραφή των προφορικών μαρτυριών από την Εθνική Αντίσταση και η μετάφραση οθωμανικών εγγράφων από τον Mohamed Panachi με σκοπό την έκδοσή τους
- η Βαλεντίνη Τσελίκα παρουσίασε το υλικό, την οργάνωση και τη λειτουργία του Τμήματος στο σεμινάριο *Διαχείριση της πολιτιστικής κληρονομιάς* στο ΕΚΕΦΕ «Δημόκριτος» (Νοέμβριος 2003).

ΤΜΗΜΑ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΩΝ ΑΡΧΕΙΩΝ

Προσωπικό

Φανή Κωνσταντίνου (υπεύθυνη τμήματος), Αρχοντία Αδαμοπούλου, Ντέση Γρίβα, Γεωργία Ιμισρίδου, Λεωνίδα Κουργιαντάκης, Μαρία Μάττα, Ειρήνη Μπουντούρη, Αλίκη Τσίργιαλου, Όλγα Χαρδαλιά. Εθελοντές: Ντόρα Κατοικάκη, Πόπη Κασσωτάκη, Ρούλα Μιχαηλίδου, Βούλα Ανδρουλιδάκη, Ειρήνη Αποστολοπούλου.

Δωρεές

- Βάντα Αλεκτορίδου: 58 στερεοσκοπικές φωτογραφίες του 19ου αιώνα με καθημερινά στιγμιότυπα των πό-

λεων και της υπαίθρου της Ευρώπης και της Αμερικής, καθώς και ένα στερεοσκόπιο “The Perfescope”.

- Σοφία Αναστασιάδη-Μανουσάκη: αρχείο του ζωγράφου Γεώργιου Μανουσάκη, που περιλαμβάνει 5.000 ασπρόμαυρα αρνητικά, 3.000 έγχρωμες διαφάνειες και μεγάλο αριθμό πρωτότυπων εκτυπώσεων
- Παναγιώτης Λ. Βοκοτόπουλος: εννέα ασπρόμαυρες φωτογραφίες (13 x 18 εκ.) τραβηγμένες στην Πάρο από τον δωρητή το 1960
- Μαρίνος Γερουλάνος: φωτογραφική μηχανή *Minimum – CarlZeiss, Jena, Palmos Nt. 6838*, φωτογρα-

φική μηχανή *Contessa Nettel*, φωτογραφική μηχανή *Tenax C. P. Goerz, Berlin (DRP. No. 206814)* (που ανήκαν στον Αντώνη Μπενάκη)· φωτογραφική μηχανή *Minox (Complan 1:3,5, f:15 mm)*, φωτογραφική μηχανή *Canon FT* με φακό 58 mm (1:1,2), κινηματογραφική μηχανή *Yashica 25, super 8*, τρίποδο *Patent Angem*, σκόπευτρο *Minolta*, φακός close-up *Glanz Micro TM*·

– Δημήτρης Γρυπάρης: τέσσερα φωτογραφικά πορτραίτα σε κορνίζες·
– Γεώργιος Δημητροκάλλης: εννέα ασπρόμαυρες φωτογραφίες (13 x 18 εκ.) με θέμα εξωτερικές απόψεις ναών·
– Gary Edwards: τρεις φωτογραφίες του 19ου αιώνα: *Ο Παρθενώνας* του Baron des Granges, *Η Πύλη του Αδριανού* του F. Bonfils, και *Η Διώρυγα της Κορίνθου* άγνωστου φωτογράφου·

– Χαρούλα Ιατρίδου και Πήλικας Ν. Βαρβαρήγος: φωτογραφικό πορτραίτο του Πήλικα Ν. Βαρβαρήγου, βουλευτή του Χαρίλαου Τρικούπη, τραβηγμένο από τους Αδερφούς Ρωμαΐδη τον 19ο αιώνα·

– Λίξη Καλλιγά: 20 φωτογραφίες του αρχιτέκτονα Άρη Κωνσταντινίδη (40 x 40 εκ.) επικολλημένες σε ξύλο·

– Μάρω Καρδαμίτση-Αδάμη: εννέα φωτογραφίες (13 x 18 εκ.) επικολλημένες σε χαρτόνι με θέμα τοπία του ελληνικού χώρου·

– Ιωάννης Γ. Κυριακίδης: 20 φωτογραφικά πορτραίτα των γυναικών που εκπροσώπησαν τις χώρες τους σε διαγωνισμούς ομορφιάς στη δεκαετία του 1930·

– Ρούλα Μιχαηλίδου: οκτώ ασπρόμαυρα αρνητικά (6 x 6 εκ.) με θέμα την Αίγινα·

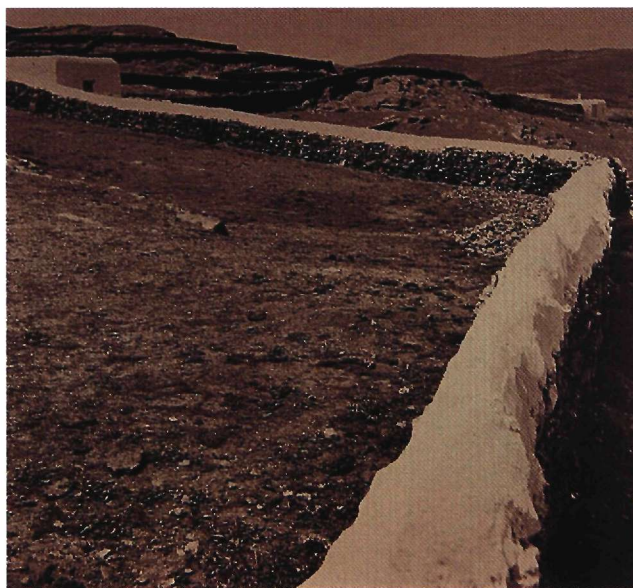
– Δημήτρης Φιλιππίδης: φωτογραφικό πορτραίτο της Λασκαρίτσας Ιω. Βογιατζίδη που φιλοτέχνησε η Nelly's γύρω στο 1937-1938·

– Κωνσταντίνος Φιλίππου: 320 φωτογραφικά αντίγραφα του οικογενειακού αρχείου του δωρητή καθώς και φωτοτυπίες από το προσωπικό του ημερολόγιου·

– Εμμανουήλ Τασούλας: 29 σύγχρονες φωτογραφικές απεικονίσεις με θέμα βυζαντινές τοιχογραφίες και εξωτερικές απόψεις ναών·

– Αστέριος Τόπης: δερματόδετο λεύκωμα που περιλαμβάνει 280 φωτογραφίες των Βαλκανικών πολέμων (1912-1913) από τους φωτογράφους Α. Ρωμαΐδη – F. Zeitz·

– Γιώργος Τουρκοβασίλης: μία ασπρόμαυρη φωτογραφία (20 x 30 εκ.), τραβηγμένη και υπογεγραμμένη από τον δωρητή, που εικονίζει τον Γιάννη Τσαρούχη με τη Lila De Nobili.

Φωτογραφία του Άρη Κωνσταντινίδη, από τη δωρεά της Λίξης Καλλιγά.

Αγορές

– εννέα φωτογραφίες (18 x 24 εκ.) απόψεων της Αθήνας της περιόδου 1930-1950·

– επτά φωτογραφικές καρτ-ποστάλ των αρχών του 20ού αιώνα·

– μία πρωτότυπη φωτογραφία του Carl Schiffer με τη δυτική όψη του Παρθενώνα γύρω στο 1860·

– δύο πρωτότυπες φωτογραφίες του γνωστού φωτογράφου Δημήτριου Κωνσταντίνου με τη ζωοφόρο του Παρθενώνα γύρω στο 1870·

– μία πρωτότυπη φωτογραφία που αποδίδεται στον Δημήτριο Κωνσταντίνου με το Θησείο γύρω στο 1870·

– δύο πρωτότυπες φωτογραφίες της Κέρκυρας γύρω στο 1880.

Δημοσιεύσεις

– άρθρο της Φανής Κωνσταντίνου με τίτλο «Απεικόνιση της Αθήνας τον 19ο αιώνα» στο ένθετο *Επτά Ημέρες* της εφημερίδας *Η Καθημερινή* με θέμα: *Αθήνα. Φωτογραφικές όψεις του 19ου αιώνα* (23 Νοεμβρίου 2003)·

– άρθρο της Αλίκης Τσίργιαλου με τίτλο «Ξένοι Φωτογράφοι στην Αθήνα» στο ένθετο *Επτά Ημέρες* της εφημερίδας *Η Καθημερινή* με θέμα: *Αθήνα. Φωτογραφικές όψεις του 19ου αιώνα* (23 Νοεμβρίου 2003)·

– άρθρο της Μαρίας Μάττα με τίτλο «Τεχνικές και Υ-

λικά» στο ένθετο *Επτά Ημέρες* της εφημερίδας *Η Καθημερινή* με θέμα: *Αθήνα. Φωτογραφικές όψεις του 19ου αιώνα* (23 Νοεμβρίου 2003)·

– κείμενο της Φανής Κωνσταντίνου με τίτλο «Στα βήματα των παλαιών φωτογράφων της Αθήνας» στο λεύκωμα *Αθήνα, Τότε και Τώρα* (εκδ. Ολκός, Αθήνα 2003).

Ανακοινώσεις σε συνέδρια

– συμμετοχή της Αλίκης Τσίργιαλου στη στρογγυλή τράπεζα με θέμα τη διαχείριση των φωτογραφικών αρχείων στο *Β' Συνέδριο για την Ιστορία της Ελληνικής Φωτογραφίας* (Κύθηρα, Οκτώβριος 2003).

ΑΡΧΕΙΑ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗΣ

Προσωπικό

Μαργαρίτα Σάκκα (υπεύθυνη τμήματος), Ελένη Αρβανίτη, Ναταλία Μπούρα. Εθελοντές: Λουίζα Δανέζη-Πριοβόλου, Κατερίνα Λαζίδου-Τουρνικιώτη.

Τον Ιανουάριο του 2003 παραχωρήθηκε στα Αρχεία ένα επιπλέον διαμέρισμα στην οδό Πανόρμου 31, ιδιοκτησίας του μουσείου, για τη φύλαξη του αρχαιακού υλικού, που αυξήθηκε σημαντικά. Τα γραφεία εξακολουθούν να βρίσκονται στην οδό Βαλαωρίτου 4.

Δωρεές

– Βάντα Αλεκτορίδου: δύο φάκελλοι με υλικό που αφορά υποψηφιότητα για κήρυξη διατηρητέων δύο κτιρίων·

– Αιμιλία και Μαρίνος Γερουλάνος: φάκελλος με υλικό που περιέχει μελέτη για την οικία Παύλου Καλλιγά στο Ψυχικό καθώς και άλλα σχέδια·

– Σέμη Δραγούμη: συμπληρωματικά στοιχεία του αρχείου των Αλέξανδρου και Στέφανου Δραγούμη: τρία τεύχη μελετών και υπόμνημα με αναλυτικό βιογραφικό σημείωμα·

– Μάρω Καρδαμίτση-Αδάμη: μεγάλος αριθμός ανατύπων και σπουδαστικών εργασιών με θέματα αρχιτεκτονικής·

– Μαρίνα Κοκαβέση: αρχείο καθηγητή Γεώργιου Σκιαδαρέση·

– Όλφη Μάινα: αρχείο αρχιτεκτονικών σχεδίων και σχεδίων επίπλων του Μανώλη Μάινα·

– Σταύρος Μαρτίνος: σπουδαστική εργασία του Σταύρου Μαρτίνου, με φωτογραφικό υλικό και αντίγραφα από το αρχείο του Στάμου Παπαδάκη, που είναι κατατεθειμένο στο πανεπιστήμιο του Princeton·

– Μαρία Σαπόρτα: συμπληρωματικά στοιχεία από το αρχείο Ισαάκ Σαπόρτα·

– Γιάννης Σβώλος: τρία αρχιτεκτονικά προοπτικά σχέδια παρουσίασης με χρώμα, αγνώστου αρχιτέκτονα·

– Κωνσταντίνος Σταμάτης: αρχείο του ιδίου·

– Ανδρέας Συμεών: το προσωπικό του αρχείου·

– τμήμα από το αρχείο του Νίκου Καραγεωργίου, χρησιδάνειο ΕΛΙΑ·

– τμήμα του αρχείου του Υπουργείου Ανοικοδομήσεως, κυρίως μεταπολεμικής περιόδου, χρησιδάνειο ΕΛΙΑ·

Παρουσιάσεις

– τον Φεβρουάριο έγινε παρουσίαση του βιβλίου *Η Θεσσαλονίκη στις αρχές του αιώνα, Φωτογραφικό αρχείο Αριστοτέλη Ζάχου* (εκδ. Ίδρυμα Παναγιώτη και Έφης Μιχελή – Μουσείο Μπενάκη - Αρχεία Νεοελληνικής Αρχιτεκτονικής, Αθήνα 2002) στον χώρο του ΕΛΙΑ Θεσσαλονίκης·

– η Μάρω Καρδαμίτση-Αδάμη παρουσίασε το Τμήμα και το έργο του στους «Φίλους του Μουσείου Μπενάκη» (8 και 13 Δεκεμβρίου).

Ανακοινώσεις σε συνέδρια

– ανακοίνωση των Αλεξάνδρα Καραδήμου-Γερολύμπου και Μάρω Καρδαμίτση-Αδάμη με τίτλο «Ο πόλεμος, οι πόλεις, η ανοικοδόμηση», στο Επιστημονικό Συμπόσιο «*Ελληνικός Αστικός Χώρος*», Εταιρεία Σπουδών Νεοελληνικού Πολιτισμού και Γενικής Παιδείας (Σχολή Μωραΐτη, Απρίλιος 2003)·

– ανακοίνωση των Αλεξάνδρα Καραδήμου-Γερολύμπου και Μάρω Καρδαμίτση-Αδάμη με τίτλο «Όψεις της μεταπολεμικής πολεοδομικής ανασυγκρότησης», στο Συνέδριο «*Μετασχηματισμοί της ελληνικής πόλης*» (Μάιος 2003).

Οργάνωση και συμμετοχή σε συνέδρια και σεμινάρια

– συμμετοχή στο συνέδριο του DOCOMOMO (Documentation and Conservation of buildings, sites and neighbourhoods of the Modern Movement) (Βόλος, Μάιος 2003)·

– με το ελληνικό τμήμα του DOCOMOMO και του ΕΜΠ συνδιοργανώθηκε το 1ο Διεθνές Σεμινάριο “The

Body, Sport and Modern Architecture” (31 Οκτωβρίου - 1 Νοεμβρίου 2003).

ΤΜΗΜΑ ΙΣΛΑΜΙΚΗΣ ΣΥΛΛΟΓΗΣ

Προσωπικό

Άννα Μπαλλιάν (υπεύθυνη τμήματος), Άννα Μυτιληναίου, Μίνα Μωραϊτού.

Δωρεές

- Μαρία Γερουλάνου και Γιάννης Καρούζος, στη μνήμη της μητέρας τους Σάρας Καρούζου: μία “κάληπ δερβίση” (*kashkul*), από ξύλο φοινικόδεντρου, 19ος αιώνας· θραύσματα ισλαμικών αγγείων, 14ος-16ος αιώνας, πλακίδια επένδυσης τοίχου οθωμανικής τέχνης, 18ος-19ος αιώνας· δύο μαρμάρινες ενεπίγραφες οθωμανικές ταφικές στήλες, 20ός αιώνας·
- Ριεττε και Αγγελική Αμανδρυ: μία περσική μινιατούρα του 17ου αιώνα, από το *Βιβλίο των Βασιλέων*·
- Χρήστος Παπουτσάκης: δύο φύλλα χειρογράφου με μινιατούρα αραβικής τέχνης, 19ος-20ός αιώνας· ένα έντυπο φύλλο με μινιατούρα αραβικής τέχνης, 19ος-20ός αιώνας·
- Άννα Φιλίνη: ένα ελεφαντοστέινο κιβωτίδιο ινδικής τέχνης, 17ος αιώνας·
- Δημήτρης Τσατσαρός: ένα περσικό έντυπο φύλλο με ποίημα, 19ος-20ός αιώνας.

Αγορές

- φύλλο από περγαμνή με κείμενο από το Κοράνι (X, 1-10) σε κουφική γραφή με κόκκινα διακριτικά φωνηέντων, Βόρεια Αφρική, 9ος αιώνας·
- φύλλο από χαρτί με κείμενο από το Κοράνι (II, 218-219) σε ρέουσα γραφή με χρυσά περιγράμματα, κόκκινα και γαλαζία διακριτικά φωνηέντων, Δυτικό Ιράν ή Ιράκ, τέλη 12ου αιώνα·
- φύλλο από χαρτί με μινιατούρα που εικονίζει σκηνή με τη συνάντηση της Μάνιζε και του Μπιζάν από το *Βιβλίο των Βασιλέων* του Φιντάνουσι, Δυτικό Ιράν ή Ιράκ, α' μισό 16ου αιώνα·
- κεραμικό πιάτο με διακόσμηση που φέρει τρία φανταστικά πτηνά *simgahs*, μικρά μαύρα διάχρωμα με λευκές και κόκκινες κουκκίδες και στο χείλος μαύρη ταινία με λευκή σχηματοποιημένη κουφική επιγραφή, Κεντρική Ασία, 10ος αιώνας·

Περσική μινιατούρα του 17ου αιώνα από το *Βιβλίο των Βασιλέων*, δωρεά Ριεττε και Αγγελικής Αμανδρυ.

- κεραμικό αγαλματίδιο ηλικιωμένης ανδρικής μορφής διακοσμημένο με μεταλλικά χρώματα, Ιράν, αρχές 13ου αιώνα·
- κεραμικό πιάτο με κυκλική μαύρη κουφική επιγραφή: «*Η ευλογία και χάρη του Θεού στον κάτοχο*», Ιράν, 10ος αιώνας·
- φύλλο από χαρτί με μινιατούρα που εικονίζει σκηνή

νή με την ήττα του Πιρούζ από τον Χούς Ναουάζ από το *Βιβλίο των Βασιλέων* του Φιρντάουσι, Ιράν, πιθανόν Καζβίν, 1565-1566 (έτος Εγίρας 973):

– φύλλο από χαρτί με μινιατούρα που εικονίζει τον Μέγα Αλέξανδρο να συζητά με τον Αριστοτέλη και άλλους έξι σοφούς από το βιβλίο *Χάμσα* του Νιζάμι, Ιράν, Σιράζ, μέσα 16ου αιώνα.

Κατά τη διάρκεια του 2003 η δραστηριότητα του Τμήματος επικεντρώθηκε στην προετοιμασία του νέου

Μουσείου Ισλαμικής Τέχνης στον Κεραμεικό που προγραμματίζεται να ανοίξει τον Ιούνιο 2004. Ολοκληρώθηκε η φωτογράφιση, η ψηφιοποίηση και η αποδελτίωση του υλικού καθώς και η οργάνωση των αντικειμένων που θα εκτεθούν στις τέσσερις αίθουσες του μουσείου, σε ψηφιακή μορφή και δημιουργήθηκαν κατόψεις των προθηκών με βάση τις οποίες θα οργανωθεί το υλικό κατά την επανέκθεση. Παράλληλα, συνεχίζεται η συντήρηση και η τεκμηρίωση των αντικειμένων.

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

Προσωπικό

Πίτσα Τσάκωνα (υπεύθυνη τμήματος), Γεωργία Αγγελού, Δημήτρης Αρβανιτάκης, Πανωραία Γαϊτάνου, Ντίνα Ευαγγελίου, Σπύρος Κωστούλας, Ιωάννα Πατελάρου, Κωνσταντίνος Στεφανής, Ελένη Τσάκωνα. Εξωτερική συνεργάτης: Έλντα Μαρμαρά. Εθελόντριες: Ασημίνα Γρηγορίου, Στέλλα Ζαμπλάρα, Τζένη Μαλλιारीτη. Στο πλαίσιο της πρακτικής τους άσκησης εργάστηκαν οι φοιτητές: Μαρία-Ελένη Αλιβιζάτου, Χριστίνα Βλάμη, Άννα Μακροπούλου, Νίκος Μαστροχρήστος, Ελισάβετ Πανταζή, Μαρία Ρουμανά, Αγγελική Τσιμικλή, Ευγενία-Δέσποινα Φυγετάκη.

Εμπλουτισμός – Ενημέρωση

Κατά το περασμένο έτος συνεχίστηκε ο εμπλουτισμός της Βιβλιοθήκης με αγορές, συνδρομές, δωρεές και ανταλλαγές. Συγκεκριμένα, η συλλογή αυξήθηκε κατά 4.355 τόμους βιβλίων και περιοδικών. Από αυτούς οι 920 προέρχονται από αγορές, οι 231 από συνδρομές, οι 3.100 από δωρεές και οι 104 από ανταλλαγές. Στον εμπλουτισμό της Βιβλιοθήκης συνέβαλλαν κυρίως οι ακόλουθοι δωρητές: Μαρίνος Γερουλάνος, Άγγελος Δεληβορριάς, Γεώργιος Δημητροκάλλης, οικογένεια Σάρας Καρούζου, Ευάγγελος Κατοίκης, Νίκος Κοντογιάννης, Μαίρη Κουτσούρη, Λίτσα Λεμπέση, Ελένη Μηλιού, Ελπίδα Μητροπούλου, Λίνος Μπενάκης, Δανιήλ Παναγόπουλος, Μυρτώ Παππά, Έλλη Ρόζου, Αλέξανδρος Ρωμάνος, Άννα Σικελιανού, Ζαχαρίας Στέλλας, Κυριακούλα Φραγκογιάννη, οικογένεια Ζωής Φραγκούδη, Alpha Bank, Αρχαιολογική Εταιρεία, Εθνική Βιβλιοθήκη, εκδόσεις Μίλητος, εκδόσεις Παπαδήμα, εκδόσεις Σύγχρονοι Ορίζοντες, Εταιρεία Σπουδών Νεοελληνικού Πολιτισμού και Γενικής Παιδείας, Ίδρυμα

Α. Γ. Λεβέντη, Όμιλος Επιχειρήσεων Λάτση, Πολεμικό Ναυτικό - Γραφείο Ναυτικής Επιθεωρήσεως, Σύλλογος Αργείων «Ο Δαναός», Ταμείο Αρχαιολογικών Πόρων και Απαλλοτριώσεων, Υπουργείο Πολιτισμού.

Ανταλλαγές

Η συνεργασία με επιστημονικά ιδρύματα, βιβλιοθήκες, μουσεία στην Ελλάδα και το εξωτερικό, υπήρξε πολύτιμη και συνέβαλε αρκετά στον εμπλουτισμό της συλλογής της Βιβλιοθήκης. Πρέπει να σημειωθεί ότι με την έκδοση του περιοδικού το *Μουσείο Μπενάκη* έγιναν αρκετές ανταλλαγές με πολλούς από τους παραπάνω φορείς, αξίζει όμως να αναφέρουμε εκείνους η συνεργασία των οποίων δεν περιορίστηκε μόνο στην ανταλλαγή του περιοδικού:

– στην Ελλάδα: Ακαδημία Αθηνών, Αναγνωστική Εταιρεία (Κέρκυρα), Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Βιβλιοθήκη Πανεπιστημίου Κρήτης, Βιβλιοθήκη της Βουλής των Ελλήνων, Βυζαντινό και Χριστιανικό Μουσείο, Γαλλική Αρχαιολογική Σχολή Αθηνών, Γεννάδειος Βιβλιοθήκη, Εθνική Βιβλιοθήκη, Εθνική Πινακοθήκη, Ελληνικό Λογοτεχνικό και Ιστορικό Αρχείο, Εταιρεία Μελέτης Ελληνικής Ιστορίας, Εταιρεία Νεοελληνικού Πολιτισμού, Ίδρυμα Παναγιώτη και Έφης Μιχαηλί, Ιστορική και Εθνολογική Εταιρεία της Ελλάδος, Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης (Άνδρος), Μακεδονικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης (Θεσσαλονίκη), Ριζάρετος Σχολή

– στο εξωτερικό: Αρχαιολογικό Μουσείο Πολωνίας, Dumbarton Oaks Center, Israel Antiquities Authorities, Istituto Ellenico di Studi Bizantini e Postbizantini (Βενετία), Library of Congress, Musée du Paysan Roumain, University of Birmingham, Victoria & Albert Museum (Λονδίνο).

Εργασίες – Λειτουργία

Παράλληλα με τις καθημερινές ασχολίες της Βιβλιοθήκης:

- συνεχίστηκαν και οι εργασίες στη βιβλιοθήκη Ευστάθιου Φινόπουλου, σχετικές με την επεξεργασία αναλυτικής καταγραφής των βιβλίων. Τον χρόνο που πέρασε εισήχθησαν 850 νέοι τόμοι βιβλίων και περιοδικών, που αγοράστηκαν από τον συλλέκτη ή δωρήθηκαν από ιδιώτες και ιδρύματα, οι οποίοι καταγράφηκαν στο *Βιβλίο Εισαγωγής*, σφραγίστηκαν και καταλογογραφήθηκαν·
- καταχωρήθηκαν 2.000 νέες εγγραφές στο ηλεκτρονικό πρόγραμμα της Βιβλιοθήκης, έγιναν οι εκτυπώσεις των εγγραφών, οι οποίες αρχειοθετήθηκαν αλφαβητικά ύστερα από έλεγχο και διορθώσεις τυχόν λαθών·
- ενημερώθηκε ο κατάλογος της Βιβλιοθήκης του μουσείου με την καταχώριση περίπου 1.000 διπλών αντιτύπων·
- ολοκληρώθηκε η αποδελτίωση των χαρακτηριστικών των βιβλίων (περίπου 800 τόμοι) και ξεκίνησε η εισαγωγή των δεδομένων στον ηλεκτρονικό υπολογιστή, στο ειδικά παραμετροποιημένο πρόγραμμα που δημιούργησε η εταιρεία Elidos·
- συνεχίστηκε η αποδελτίωση των τόμων πρακτικών συνεδρίων και των περιοδικών του 19ου αιώνα·
- συνεχίστηκε η ταύτιση και η σύγκριση των ελλιπών αντιτύπων με πλήρη αντίτυπα της Γενναδείου Βιβλιοθήκης, με επιτόπια έρευνα και παραβολή·
- συνεχίστηκε η ταξινόμηση, η θεματική παράθεση, ο σχολιασμός έκδοσης και φυσικής περιγραφής των εκδόσεων (σφραγίδες, κτητορικά σημειώματα, ex-libris) σε 2.000 βιβλία·
- συνεχίστηκε η αναλυτική θεματική παράθεση των περιηγητικών κειμένων, με βάση τους τόπους και τις σημαντικές αναφορές των περιηγητών –ιδιαίτερα στον ελληνικό χώρο–, καθώς και η έρευνα για την ανεύρεση της χρονολογίας που πραγματοποιήθηκαν τα ταξίδια·
- έγινε η τακτοποίηση του αρχείου των αποκομμάτων των εφημερίδων σε θεματικές ενότητες και η τακτοποίηση του προσωπικού αρχείου της αλληλογραφίας του Ευστάθιου Φινόπουλου σε φακέλους αλφαβητικά·
- έγινε ο έλεγχος και περάστηκαν προσθήκες και διορθώσεις σε 3.000 εγγραφές του προηγούμενου χρόνου·
- διεκπεραιώθηκε η προσωπική αλληλογραφία του Ευστάθιου Φινόπουλου και οι παραγγελίες βιβλίων στο εξωτερικό από οίκους δημοπρασιών·
- πραγματοποιήθηκαν οι απαραίτητες συνεννοήσεις με

διάφορα ιδρύματα και εταιρείες για παραχώρηση δωρεάν εκδόσεων·

- συνεχίστηκε η προληπτική συντήρηση των βιβλίων με την καθοδήγηση των συντηρητών χαρτιού του μουσείου. Έχουν πραγματοποιηθεί επεμβάσεις σε περισσότερους από 600 τόμους βιβλίων, οι οποίες επικεντρώθηκαν στον καθαρισμό και την τόνωση της δερμάτινης και περγαμηνής στάχωσης των βιβλίων, και στη συνέχεια στο ντύσιμο με ειδικό διαφανές χαρτί για την προστασία της βιβλιοδεσίας. Για κάθε τόμο συντάχθηκε ειδική αναφορά για τις εργασίες συντήρησης που δέχθηκε·
- τακτοποιήθηκαν τέσσερις αποθηκευτικοί χώροι –καθαρίστηκαν, οργανώθηκαν για φύλαξη μη χρήσιμου υλικού–, ύστερα από έλεγχο και αρχειοθέτηση του υλικού που φιλοξενούσαν.

Συμμετοχή σε εκθέσεις

Η Βιβλιοθήκη διευκολύνοντας τη συγκέντρωση υλικού για εκθεσιακές δραστηριότητες παραχώρησε εκδόσεις του μουσείου και βιβλία από τη συλλογή της για:

- την έκθεση που οργάνωσε η Φιλεκπαιδευτική Εταιρεία με τίτλο *Χάρμα ιδέσθαι* (Μάιος 2003)·
- την έκθεση που οργάνωσε η Σχολή «Ελληνογερμανική Αγωγή» με θέμα *Βαλκανικοί Πόλεμοι* (Μάρτιος 2003)·
- την έκθεση που οργάνωσε η Φιλεκπαιδευτική Εταιρεία με τίτλο *Θεολογικό βιβλίο* στη Στοά του Βιβλίου (Απρίλιος 2003).

Ξεναγήσεις – Διαλέξεις – Εκδόσεις

- φιλοξενήθηκαν και ξεναγήθηκαν στους χώρους της Βιβλιοθήκης φοιτητές της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών·
- στο πλαίσιο των εκπαιδευτικών σεμιναρίων του Νότιου Καυκάσου για στελέχη μουσείων, ξεναγήθηκε μια ομάδα που επισκέφθηκε το μουσείο, στην οποία παρουσιάστηκαν χειρόγραφα και μερικές από τις σπάνιες εκδόσεις της Βιβλιοθήκης.

Η Πίτσα Τσάκωνα:

- έδωσε διάλεξη με θέμα «Το παιδί στη νεοελληνική ζωγραφική» στο Δημοτικό Σχολείο του Κολλεγίου Αθηνών στην Παιανία (8 Δεκεμβρίου 2003)·

Ο Δημήτρης Αρβανιτάκης:

- έδωσε διάλεξη με θέμα «Κοινωνικές συγκρούσεις στο Ιόνιο κατά τον 17ο και τον 18ο αιώνα» στο Πνευματικό Κέντρο Δήμου Ζωγράφου (24 Οκτωβρίου 2003)·

– ολοκλήρωσε την *Αλληλογραφία Α. Μουστοξύδη – Αιμ. Τυπάλδου* (έκδοση κειμένων, εισαγωγή, σχόλια), η οποία θα εκδοθεί από το μουσείο·

– ετοίμασε αφιέρωμα για τους σεισμούς της Ζακύνθου (1953) με τίτλο «Μνήμη και δομημένος χώρος» για την εφημερίδα *Το Βήμα* (25 Αυγούστου 2003)·

– επιμελήθηκε τον κατάλογο της έκθεσης *Γιώργος Μαυροϊδής, «Ένα γίγνεσθαι κεραυνοβόλου καταφάσεως»* που παρουσιάστηκε στο Μουσείο Μπενάκη.

Αποστολές εκδόσεων

Η Βιβλιοθήκη ανέλαβε την αποστολή εκδόσεων του μουσείου, ύστερα από αίτημα των ενδιαφερομένων για εμπλουτισμό των βιβλιοθηκών τους, στους παρακάτω φορείς: Ανωτάτη Σχολή Καλών Τεχνών, Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών, Εθνικό Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο, Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο, Ελληνικό Προξενείο Νέας Υόρκης, Ενιαίο Λύκειο Σιμποπούλου, Θεατρικό Μουσείο, Ευρωπαϊκό Πολιτιστικό Κέντρο Δελφών, Ίδρυμα Κωστοπούλου, Ίδρυμα Ωνάση, Ιπποκράτειος Δημοτική Βιβλιοθήκη (Κως), Κρατικό Θέατρο Βορείου Ελλάδος, Λαογραφικό Μουσείο Σταμάτη Χρυσοστάλη (Αυλωνάρι Ευβοίας), Μουσείο Βυζαντινού Πολιτισμού (Θεσσαλονίκη), Μουσείο Κυκλαδικής Τέχνης, Μουσείο Φρυσίρα, Πολιτιστικό Ίδρυμα Τραπεζής Κύπρου, Πολιτιστικός Σύλλογος Κρητών, Πολυτεχνείο Πατρών - Τμήμα Αρχιτεκτόνων, Σχολή Μωραΐτη, Τελλόγγλειο Ίδρυμα -

Τμήμα Περιφερειακής Εκπαίδευσης και Αγωγής (Θεσσαλονίκη), Φιλεκπαιδευτική Εταιρεία.

Μελετητές

Η Βιβλιοθήκη διευκόλυνε την έρευνα του προσωπικού του μουσείου, συμβάλλοντας στην οργάνωση εκθέσεων και εκδηλώσεων και τη συγγραφή επιστημονικών μελετών. Περισσότεροι από 350 μελετητές επισκέφθηκαν τη Βιβλιοθήκη και εξυπηρετήθηκαν με κάθε δυνατό τρόπο. Στο πλαίσιο της συνεργασίας με άλλες βιβλιοθήκες, ανταλλάχθηκαν πληροφορίες και εκδόσεις με την Εθνική Βιβλιοθήκη της Τσέχικης Δημοκρατίας, και παραχωρήθηκε στη Βιβλιοθήκη της Βουλής των Ελλήνων όλο το θεματικό ευρετήριο της συλλογής για συνεργασία και ανταλλαγή απόψεων στην καθιέρωση ελληνικών θεμάτων.

Συμμετοχή σε συνέδρια και ημερίδες

– η Γεωργία Αγγέλου συμμετείχε στην ημερίδα με θέμα «Mediation of rare books over the Internet» σχετικά με την ψηφιοποίηση των σπάνιων εκδόσεων των βιβλιοθηκών που πραγματοποιήθηκε στο Σουηδικό Ινστιτούτο (Νοέμβριος 2003)·

– ο Δημήτρης Αρβανιτάκης συμμετείχε με την ανακοίνωση «Ετεροκαθορισμός, αφομοίωση και νέες ταυτότητες. Η Ζάκυνθος στο 1^ο μισό του 16ου αιώνα» στο συνέδριο *Παχώμιος Ρουσόγιαννης* (Ζάκυνθος, Οκτώβριος 2003).

ΤΜΗΜΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ

Προσωπικό

Ιφιγένεια Διονυσιάδου (Τομέας Τεκμηρίωσης), *Ζωή Μεταξιώτου* (Τομέας Συστημάτων), Μαρία Γκίκα, Μαρία Θρουβάλα, Χρήστος Κασσιμάτης, Χρυσάνθη Κοντάκη, Νικολέττα Μέντη, Εθελοντές: Νίνα Αργυροπούλου, Αγγελική Αρφαρά, Άννα Βλαχοδήμου, Καλλιάνθη Ζάμπου.

Δραστηριότητες

– για την προβολή του DVD-Rom με τίτλο «*Η Ελλάδα του Μουσείου Μπενάκη*», η παραγωγή του οποίου είχε ολοκληρωθεί τον Δεκέμβριο 2002, πραγματοποιήθηκαν:

α. παρουσίαση του DVD-Rom στους συναδέλφους σε ειδική εκδήλωση στο αμφιθέατρο·

β. επίσημη εκδήλωση παρουσίασης του DVD-Rom στο

ευρύ κοινό και τους εκπροσώπους του τύπου. Η εκδήλωση πραγματοποιήθηκε στις 11 Φεβρουαρίου με ομιλητές τον σκηνοθέτη Π. Βούλγαρη, τον διευθυντή του Μουσείου Μπενάκη Άγγελο Δεληβορριά, τον εκδότη Θανάση Καστανιώτη, την υπεύθυνη παραγωγής του έργου για το Μουσείο Μπενάκη Χρύσα Κοντάκη και τον καθηγητή Φαίδωνα Μπαντιμαρούδη. Για την εκδήλωση κατασκευάστηκαν ειδικοί σταθμοί πληροφόρησης γ. προώθηση του προϊόντος με την προετοιμασία τηλεοπτικού σποτ και τη συμμετοχή στην προετοιμασία διαφημιστικής βιτρίνας σε κεντρικό βιβλιοπωλείο σε συνεργασία με τις εκδόσεις Καστανιώτη. Παρουσίαση του DVD-Rom από τη Χρύσα Κοντάκη σε τρεις ραδιοφωνικές και μία τηλεοπτική εκπομπή·

δ. συμμετοχή του DVD-Rom στον διαγωνισμό για τα ελ-

ληνικά βραβεία πολυμέσων Mobius και παρουσίασή του στο διεθνές γεγονός World Summit Award που οργανώθηκε από τα Ηνωμένα Έθνη στη Γενεύη στις 10 Δεκεμβρίου, και στις εκδηλώσεις στο πλαίσιο του διαγωνισμού για τα διεθνή βραβεία Mobius στην Αθήνα στις 6 Δεκεμβρίου. Αξίζει να σημειωθεί ότι το DVD-Rom «*Η Ελλάδα του Μουσείου Μπενάκη*» βραβεύτηκε στον ελληνικό διαγωνισμό Mobius με ειδική μνεία.

– για την παραγωγή του μεταφρασμένου τίτλου DVD-Rom «*Greece at the Benaki Museum*», με σκοπό την κυκλοφορία του μέσα στο 2004, πραγματοποιήθηκαν:

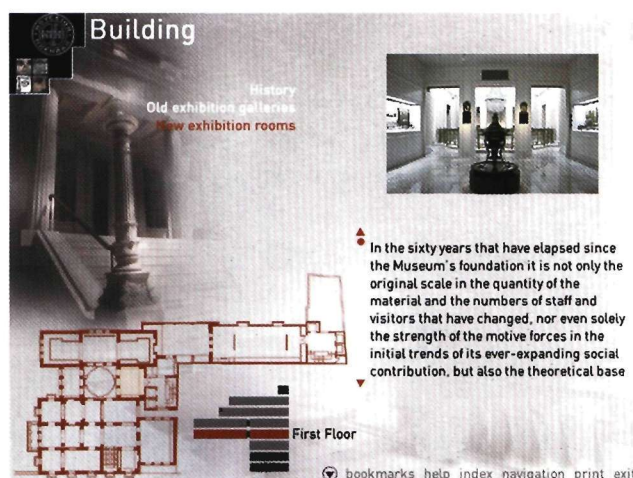
α. συγκέντρωση όλου του ψηφιακού υλικού που χρησιμοποιήθηκε στον ελληνικό τίτλο, έρευνα των πηγών του μουσείου για την ενδεδειγμένη μετάφραση επιστημονικών όρων, τοπωνυμίων, ιστορικών ονομάτων και τίτλων, επιμέλεια και συντονισμός των εργασιών μετάφρασης, επιλεκτικές διορθώσεις κειμένων, μεταγραφή των ονομάτων των 2.500 δωρητών και χορηγών του μουσείου από ελληνικό σε λατινικό αλφάβητο με σκοπό να ενταχθούν στον αγγλικό τίτλο·

β. έρευνα, επιλογή συνεργατών και υλοποίηση της ανάπτυξης της αγγλικής εφαρμογής (εμπλουτισμένη με πρόσθετες λειτουργίες) για την εξυπηρέτηση του χρήστη, σε συνεργασία με εξωτερικούς συνεργάτες·

γ. επιστάμενος έλεγχος, δοκιμή και αξιολόγηση του συνόλου της εφαρμογής από διαδοχικές πειραματικές εκδόσεις που παραδίδονταν από τους τεχνικούς συνεργάτες και τελικός έλεγχος της λειτουργίας του πρωτοτύπου (μήτρα αναπαραγωγής) σε διάφορα λειτουργικά συστήματα·

δ. προετοιμασία για τη συσκευασία και την κοπή του DVD-Rom. Έρευνα, επαφές με φορείς και εταιρείες και διερεύνηση των όρων για τη διανομή του προϊόντος στην Ελλάδα και το εξωτερικό.

– για την ολοκλήρωση της ηλεκτρονικής εφαρμογής που θα παρουσιάζει συνοπτικά την ιστορία της ισλαμικής τέχνης μέσα από 150 αντικείμενα του Τμήματος Ισλαμικής Συλλογής του μουσείου καθώς και πληροφορίες για το νέο Μουσείο Ισλαμικής Τέχνης, πραγματοποιήθηκαν αξιολόγηση και έλεγχος του περιεχομένου της εφαρμογής που είχε αναπτυχθεί στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού προγράμματος e-Islam και προετοιμασία του υλικού για τη αναβάθμιση της εφαρμογής.

Η παρουσίαση του κεντρικού κτιρίου του Μουσείου Μπενάκη, από το DVD-Rom «*Η Ελλάδα του Μουσείου Μπενάκη*» (φωτ. Σπ. Κατωπόδης).

Στιγμιότυπο από την επίσημη παρουσίαση του DVD-Rom «*Η Ελλάδα του Μουσείου Μπενάκη*» (φωτ. Σπ. Κατωπόδης).

– για το δικτυακό τόπο του μουσείου:

α. αυξήθηκε το μέσο μηνιαίο πλήθος επισκέψεων στο δικτυακό τόπο του μουσείου από 11.200 για το 2002 σε 15.000 το 2003·

β. ενημερώθηκαν οι ιστοσελίδες για τις νέες δραστηριότητες του μουσείου (20 εκθέσεις, 16 εκδόσεις, δραστηριότητες του Τμήματος των Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων και των Φίλων του Μουσείου Μπενάκη)·

γ. έγινε μια πρώτη παρουσίαση του νέου Παραρτήματος του μουσείου στην οδό Πειραιώς 138·

δ. ενημερώθηκαν οι σελίδες του Πωλητηρίου και οι ονομασίες των τμημάτων του μουσείου. Η εργασία περιλάμβανε τη συλλογή στοιχείων, την επιμέλεια του υλικού και την τεχνική υλοποίηση. Συνολικά, δημιουργή-

θηκαν 45 νέες ιστοσελίδες και ενημερώθηκαν 210.

– στον τομέα της τεκμηρίωσης πραγματοποιήθηκαν οι παρακάτω εργασίες:

α. ολοκληρώθηκε η καταγραφή των δελτιοθηκών του Τμήματος Προϊστορικής, Αρχαίας Ελληνικής και Ρωμαϊκής Τέχνης, του Τμήματος Νεοελληνικής Τέχνης, του Τμήματος Ιστορικών Κειμηλίων και του Τμήματος Βυζαντινής και Μεταβυζαντινής Τέχνης από τις εθελόντριες Νίνα Αργυροπούλου και Καλλιάνθη Ζάμπου, με σκοπό να ενταχθούν τα αντικείμενα του *Γενικού Ευρετηρίου* του μουσείου στη συλλογή στην οποία ανήκουν και να καταγραφεί η θέση του χειρόγραφου δελτίου τους·

β. ολοκληρώθηκε η ταύτιση των υπομνηματισμών της μόνιμης έκθεσης με τους αριθμούς ταυτότητας των εκθεμάτων του μουσείου από την εθελόντρια Άννα Βλαχοδήμου, με τη συνδρομή των επιμελητών·

γ. ενημερώθηκε η κεντρική βάση δεδομένων του μουσείου για τις θέσεις στους εκθεσιακούς χώρους των 4.000 αντικειμένων του *Γενικού Ευρετηρίου*. Η εργασία θα συνεχιστεί με την ενημέρωση των ηλεκτρονικών αρχείων για τα υπόλοιπα εκθέματα, τα οποία δεν εντάσσονται στο *Γενικό Ευρετήριο*·

γ. ενημερώθηκε το αρχείο ψηφιοποιημένων εικόνων του μουσείου για αρκετές παλαιότερες και νέες ψηφιοποιήσεις αντικειμένων. Πραγματοποιήθηκαν αναζητήσεις ψηφιακών εικόνων, συγκέντρωση, εκτύπωση ή αντιγραφή τους σε οπτικούς δίσκους, για τη διευκόλυνση της εργασίας που προσωπικού του μουσείου·

δ. ενημερώθηκαν η κεντρική βάση δεδομένων του μουσείου και οι επιμέρους βάσεις δεδομένων των τμημάτων Προϊστορικής, Αρχαίας Ελληνικής και Ρωμαϊκής Τέχνης, Βυζαντινής Τέχνης και Ισλαμικής Συλλογής για τις ανταλλαγές αντικειμένων μεταξύ των συλλογών του μουσείου, οι οποίες προέκυψαν με αφορμή την τακτοποίηση και την καταγραφή των νέων αποθηκευτικών χώρων από τους επιμελητές·

ε. δημιουργήθηκε βάση δεδομένων για τη συγκέντρωση της ηλεκτρονικής τεκμηρίωσης των αντικειμένων όλων των μητρών του μουσείου και την προσθήκη ψηφιακών εικόνων, όπου ήταν διαθέσιμες.

– για την υποστήριξη των άλλων τμημάτων του μουσείου πραγματοποιήθηκαν:

α. Τμήμα Προϊστορικής, Αρχαίας Ελληνικής και Ρωμαϊκής Τέχνης: ενημέρωση της βάσης δεδομένων της

συλλογής για τις νέες αποθηκευτικές θέσεις 2.250 αντικειμένων από την εθελόντρια Αγγελική Αρφαρά και ταυτόχρονη ενημέρωση των πληροφορικών τους στοιχείων, σε συνεργασία με την επιμελήτρια Αγγελική Ζήβα·

β. Τμήμα Ισλαμικής Συλλογής: ανάπτυξη καταλόγου των δωρητών αντικειμένων ισλαμικής τέχνης ύστερα από επισταμένη έρευνα στα χειρόγραφα και τα ψηφιακά αρχεία του μουσείου, σε συνεργασία με την Άννα Μυτιληναίου. Ενημέρωση όλων των ηλεκτρονικών αρχείων του μουσείου με τα αποτελέσματα της έρευνας. Μετατροπή του συστήματος τεκμηρίωσης της τεχνικής μελέτης των υφασμάτων σύμφωνα με τα διεθνή πρότυπα·

γ. Πινακοθήκη Νίκου Χατζηκυριάκου-Γκίκα: εμπλουτισμός του συστήματος τεκμηρίωσης, στο οποίο καταγράφονται τα έργα του καλλιτέχνη και το φωτογραφικό υλικό που αναφέρεται σε αυτά, με νέα πεδία που διευκολύνουν την καταγραφή των πολλαπλών ενός έργου και με νέα ελεγχόμενη ορολογία·

δ. Τμήμα Συντήρησης Χαρτιού: ανάπτυξη συστήματος βάσης δεδομένων για την τεκμηρίωση της συντήρησης των βιβλίων και των υπόλοιπων χάρτινων αντικειμένων·

ε. προετοιμασία περιοδικών εκθέσεων: συντήρηση συστημάτων βάσεων δεδομένων για την υποστήριξη μελλοντικών εκθέσεων·

στ. υποστήριξη σε θέματα προβολής των δραστηριοτήτων του μουσείου με προετοιμασία οπτικού και έντυπου υλικού καθώς και παραγωγή οπτικών δίσκων.

– τεχνικές εργασίες:

α. αναβάθμιση του τοπικού δικτύου του μουσείου με σκοπό τη βελτίωση των υπηρεσιών που προσφέρονται στους χρήστες και τη δυνατότητα χρήσης νέων τεχνολογικών προϊόντων. Η εργασία περιλάμβανε αντικατάσταση του κεντρικού διακομιστή (server), που προέκυψε κατόπιν μελέτης των τελευταίων εξελίξεων στον τομέα της τεχνολογίας και της διενέργειας άτυπου διαγωνισμού. Η επιλογή έγινε δίνοντας βαρύτητα στην ασφάλεια των χρηστών και των δεδομένων καθώς και στην αποτελεσματικότερη διαχείριση μεγάλου όγκου δεδομένων πολυμέσων. Η εγκατάσταση του νέου εξοπλισμού έγινε σύμφωνα με την προϋπάρχουσα κατάσταση αλλά και με αντικατάσταση και αναβάθμιση του συστήματος διαχείρισης χρηστών και ηλεκτρονικής αλληλογραφίας.

β. προμήθεια και εγκατάσταση 19 νέων σταθμών εργασίας. Το μουσείο σήμερα διαθέτει 90 σταθμούς εργασίας τους οποίους χειρίζονται 135 χρήστες.

Συμμετοχή του μουσείου σε εθνικά, ευρωπαϊκά και άλλα προγράμματα συνεργασίας

– προετοιμασία, συντονισμός και ενεργός συμμετοχή στη διαμόρφωση και την υποβολή της πρότασης του Μουσείου Μπενάκη στο πρόγραμμα «Κοινωνία της Πληροφορίας»·

– παρακολούθηση και επικοινωνιακή διαχείριση της συνεργασίας του μουσείου για την εκμετάλλευση των αποτελεσμάτων του ευρωπαϊκού προγράμματος e-Islam και της παροχής υπηρεσιών για το πρόγραμμα Lab@Future·
– μελέτη των προτάσεων Nest, Elena, Rephotec, Aera, Μουσείο Ολυμπίας και μελέτη νέων προτάσεων στο πλαίσιο των ευρωπαϊκών προγραμμάτων e-Government, e-Content, e-Culture Net, Intercultural e-Learning, Culture 2000-2006, Intereg III·

– συμμετοχή στις διαπραγματεύσεις υποβολής προτάσεων για τα ευρωπαϊκά προγράμματα TechMed και Atlas·
– ολοκλήρωση των ευρωπαϊκών προγραμμάτων Jewel-Med και Holauthentic·

– διαπραγματεύσεις για τη δημιουργία πλαισίου συνεργασίας με το Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο για το ευρωπαϊκό πρόγραμμα Herphaestus, καθώς και για τη δημιουργία πλαισίου συνεργασίας με την ΕΣΑΕΑ και με το ΕΚΤ.

Δημοσιεύσεις – Παρουσιάσεις

– η Ιφιγένεια Διονυσιάδου συμμετείχε με την εισήγηση «Μουσειακή τεκμηρίωση, ζητήματα ελέγχου της ορολογίας, μοντέλα βάσεων δεδομένων» σε σεμινάριο του μεταπτυχιακού τμήματος Μουσειολογίας, Τμήμα Πολιτισμικής Τεχνολογίας και Επικοινωνίας Πανεπιστημίου Αιγαίου (Μυτιλήνη 12 Μαΐου)·

– η Χρυσάνθη Κοντάκη μίλησε με θέμα «Τα πνευματικά δικαιώματα της πολιτισμικής πληροφορίας και οι νέες τεχνολογίες: η περίπτωση των μουσείων», στο πλαίσιο της ευρωπαϊκής διάσκεψης *Πολιτισμός, Πνευματική Ιδιοκτησία και Κοινωνία της Πληροφορίας* (Αθήνα 7 Μαρτίου)·

– πραγματοποιήθηκαν εισηγήσεις στο επιμορφωτικό σεμινάριο με τίτλο *Ηλεκτρονική τεκμηρίωση και εφαρμογές πληροφορικής στο Μουσείο Μπενάκη*, που απευθύνονταν στους φοιτητές του Α' Κύκλου Μεταπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος Αρχαιολογίας – Ιστορίας της Τέχνης του Πανεπιστημίου Αθηνών, στο πλαίσιο του προγράμματος ΕΠΕΑΕΚ (Αθήνα 8 Μαΐου):

α) Μαρία Γκίκα, «Ανάλυση, Σχεδιασμός, Υλοποίηση

του δικτυακού τόπου του Μουσείου Μπενάκη»·

β) Ιφιγένεια Διονυσιάδου, «Εισαγωγή στη μουσειακή τεκμηρίωση»·

γ) Χρυσάνθη Κοντάκη, «Εφαρμογές πολυμέσων στο χώρο των μουσείων»·

δ) Νικολέττα Μέντη, «Ηλεκτρονικό έκθεμα μέσα στο μουσείο, Ελληνικά Κοσμήματα από τις συλλογές του Μουσείου Μπενάκη»·

ε) Ζωή Μεταξιώτου, «Σύστημα Διαχείρισης Συλλογών Μουσείου Μπενάκη»·

– πραγματοποιήθηκαν εισηγήσεις στο σεμινάριο επιμόρφωσης για στελέχη και διευθυντές μουσείων από τις χώρες του Νότιου Καυκάσου, που οργανώθηκε στο Μουσείο Μπενάκη από το Υπουργείο Πολιτισμού και το Ελληνικό Τμήμα του ICOM στο πλαίσιο του προγράμματος Stage του Συμβουλίου της Ευρώπης (14 Νοεμβρίου):

α) Μαρία Γκίκα, «The Website of the Benaki Museum»·

β) Ιφιγένεια Διονυσιάδου, «Electronic documentation of museum objects»·

γ) Μαρία Θρουβάλα, «Fundraising: How to get involved with the European Community Projects»·

δ) Χρυσάνθη Κοντάκη, «Multimedia projects: the DVD-Rom of the Benaki Museum»·

ε) Νικολέττα Μέντη, «Digital images of museum objects»·

στ) Ζωή Μεταξιώτου, «Collections management».

Επισκέπτες

– παρουσίαση των εφαρμογών πολυμέσων που έχει αναπτύξει το Τμήμα σε ειδικά διαμορφωμένο με σταθμούς πληροφόρησης χώρο του μουσείου στους συνέδρους της ευρωπαϊκής διάσκεψης «Πολιτισμός, Πνευματική Ιδιοκτησία και Κοινωνία της Πληροφορίας» που έγινε στο πλαίσιο της Ελληνικής Προεδρίας·

– παρουσίαση των δραστηριοτήτων του Τμήματος στους φοιτητές του Τμήματος Ιστορίας, Αρχαιολογίας και Διαχείρισης Πολιτισμικών Αγαθών του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου, στους Φίλους του Μουσείου Μπενάκη και στους Φίλους του Μουσείου Πάνου Αραβαντινού·

– το Τμήμα παρείχε ενημέρωση και συμβουλευτικές υπηρεσίες στο Ναυτικό Μουσείο Αυστραλίας και το θωρηκτό «Α. Γ. Αβέρωφ», καθώς και σε μεταπτυχιακούς φοιτητές ελληνικών και ξένων πανεπιστημίων που πραγματοποιούν έρευνες μουσειολογικού περιεχομένου.

ΤΜΗΜΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

Προσωπικό

Νίκη Ψαρράκη-Μπελεσιώτη (υπεύθυνη τμήματος), Μαρία-Χριστίνα Δεστούνη-Γιαννουλάτου, Μαρία Καρβουνάκη-Βαποράκη, Χαρούλα Χατζηνικολάου, Μαρία Ζαμενοπούλου. Εθελοντές: Αθηνά Τρύφων, Εύη Γεωργίλη, Αναστασία Φωτοπούλου, Ιωάννα Μπενοπούλου, Χριστιάνα Στρίντζη, Σοφία Μπίτσα, Ευθυμία Κρικώνη, Λίτσα Μυστακίδου, Βαρβάρα Μπελεσιώτη.

Το Τμήμα και αυτή τη χρονιά ανέλαβε πλήθος δραστηριοτήτων, όπως την οργάνωση και την παρουσίαση προγραμμάτων για σχολικές ομάδες και μεμονωμένα παιδιά, τη διεξαγωγή σεμιναρίων για ενήλικους, τη συνεργασία με φορείς και εκπαιδευτικούς, την ενεργό συμμετοχή σε συνέδρια και ημερίδες, την παραγωγή εκπαιδευτικού υλικού, τη λειτουργία εργαστηρίων κ.ά.

Προγράμματα για σχολικές ομάδες

Από τις 15 Οκτωβρίου του 2002 λειτούργησαν εκπαιδευτικά προγράμματα για άτομα 5-17 ετών. Με βάση το περιεχόμενο των συλλογών, ορίστηκαν πέντε θεματικές ενότητες: *Αρχαία Ελληνική και Ρωμαϊκή Τέχνη, Βυζαντινή και Μεταβυζαντινή, Νεοελληνική, Νεότερα Χρόνια, Ζωγραφική και Χαρακτικά*. Το ημερολόγιο για τον προγραμματισμό των επισκέψεων λειτούργησε δύο φορές μέσα στον χρόνο: στις 15 Σεπτεμβρίου και τις 15 Ιανουαρίου, ενώ κατά τη διάρκεια όλης της χρονιάς κρατήθηκε λίστα αναμονής για συμπλήρωση των πιθανών ακυρώσεων.

Δανειστικό υλικό προετοιμασίας με διαφάνειες, επεξηγηματικά κείμενα και έντυπο με πληροφορίες, αποστέλλοταν στα σχολεία 15 μέρες πριν από την επίσκεψη.

Εφαρμόστηκαν δύο τρόποι επισκέψεων: τα εκπαιδευτικά προγράμματα και οι εκπαιδευτικές επισκέψεις. Τα προγράμματα παρουσιάζονταν από το ίδιο το Τμήμα και πραγματοποιούνταν Δευτέρα, Τετάρτη, Πέμπτη, Παρασκευή, 9.30-11.15 π.μ. Ο τρόπος παρουσίασής τους ήταν προσαρμοσμένος στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της ηλικίας κάθε ομάδας. Στα παιδιά της προσχολικής και πρώιμης σχολικής ηλικίας, η κίνηση γινόταν μόνο στη Νεοελληνική Συλλογή –υλικό που ταιριάζει σε αυτήν την ηλικία– και είχε ως κεντρικό άξονα την παραδοσιακή ζωή και τέχνη. Η παρουσίαση συμπληρωνόταν στο εργαστήριο του Τμήματος, με χειροτεχνικές δραστηριό-

τητες, που βασιζόνταν στις εικαστικές προτάσεις της Νίκας Νικολοπούλου.

Στα μεγαλύτερα παιδιά το πρόγραμμα περιλάμβανε διάλογο, περιήγηση στις αίθουσες και γνωριμία με την εποχή, πάντοτε με την ενεργό συμμετοχή των μαθητών. Ακολουθώντας τη μέθοδο της “αυτοανακάλυψης”, η παρουσίαση συμπληρωνόταν με φυλλάδια που οι μαθητές καλούνταν να συμπληρώσουν μέσα στο μουσείο ή με δημιουργική απασχόληση στο εργαστήριο του Τμήματος.

Εβδομαδιαία πραγματοποιούνταν 11 προγράμματα, και σε αυτά δεν είχαν τη δυνατότητα να συμμετάσχουν από κάθε σχολείο περισσότερες από τέσσερις ομάδες. Στις δηλώσεις συμμετοχής κρατήθηκε σειρά προτεραιότητας, με μοναδική εξαίρεση τα άτομα με ειδικές ανάγκες.

Στις επόμενες ζώνες (11.30-13.00, 13.30-15.00, 15.30-17.00) υπήρχε η δυνατότητα οι εκπαιδευτικοί να πραγματοποιήσουν επίσκεψη με δική τους ευθύνη σε μία από τις συλλογές του μουσείου, πάντοτε όμως ύστερα από συνεννόηση με το Τμήμα. Ειδικά γι' αυτούς, πραγματοποιούνταν από το Τμήμα κάθε 15 μέρες –Πέμπτη απόγευμα (17.00-19.00)–, ξεναγήσεις, στις οποίες καλούνταν οι εκπαιδευτικοί που είχαν προγραμματίσει επίσκεψη στο μουσείο το επόμενο 15ήμερο, να γνωρίσουν σύγχρονους τρόπους μουσειακής αγωγής και να ξεναγηθούν στην συλλογή που θα επισκέπτονταν με τους μαθητές τους. Παράλληλα, τους παραδιδόταν το δανειστικό υλικό προετοιμασίας που σχετίζεται με τη συλλογή που θα επισκέπτονταν, ώστε να προετοιμαστούν και οι ίδιοι αλλά και οι μαθητές τους για την επίσκεψη.

Από τις 15 Οκτωβρίου 2002 έως τις 15 Ιουνίου 2003, συμμετείχαν στα προγράμματα 6.550 παιδιά και στις επισκέψεις 24.140. Συνολικά επισκέφτηκαν δηλαδή τις συλλογές του Μουσείου Μπενάκη 30.690 παιδιά.

Αναλυτικά επισκέφτηκαν τις συλλογές:

- Αρχαία Ελληνική και Ρωμαϊκή Συλλογή: 6.622 (εκπαιδευτικά προγράμματα 1.305, εκπαιδευτικές επισκέψεις 5.317)·
- Βυζαντινή Συλλογή και Μεταβυζαντινή Συλλογή: 6.029 (εκπαιδευτικά προγράμματα 1.067, εκπαιδευτικές επισκέψεις 4.962)·
- Νεοελληνική Συλλογή: 7.821 (εκπαιδευτικά προγράμματα 1.853, εκπαιδευτικές επισκέψεις 5.968)·
- Νεότερα Χρόνια: 5.688 (εκπαιδευτικά προγράμματα 1.250, εκπαιδευτικές επισκέψεις 4.438)·

– Συλλογή Ζωγραφικής, Χαρακτικών και Σχεδίων: 3.767 (εκπαιδευτικά προγράμματα 1.075, εκπαιδευτικές επισκέψεις 2.692).

Για τους εκπαιδευτικούς που θα συνόδευαν μόνοι τους μαθητές τους στις συλλογές, πραγματοποιήθηκαν 14 απογευματινές ξεναγήσεις. Συνολικά, συμμετείχαν 284 άτομα.

Επανεκδόσεις

- Μ. Αργυριάδη, Μ. Χ. Γιαννουλάτου, Ν. Μπελεσιώτη, *Το Ελληνικό Δωδεκαήμερο* (Αθήνα 2002)·
- Π. Ζαμπέλης, Τ. Γιανναρά, *Φορεσιές από το Ανταρτικό της Φλώρινας, καρτοκοπτική* (Αθήνα 2002)·
- Ν. Μπελεσιώτη, Μ. Αργυριάδη, *Τα χελιδονίσματα* (Αθήνα 2003)·
- Ν. Μπελεσιώτη, *Μνήμη* (Αθήνα 2003)·
- Ν. Μπελεσιώτη, Μ. Αργυριάδη, *Έθιμα του Πάσχα* (Αθήνα 2003)·
- Ν. Νικολοπούλου, Μ. Χ. Γιαννουλάτου, Ν. Μπελεσιώτη, Χ. Χατζηνικολάου, *“Περσεφόνη”, η δική σου θεατρική παράσταση με σκηνικά και κοστούμια του Νίκου Χατζηκυριάκου-Γκίκα* (Αθήνα 2002)·
- *Παραδοσιακοί κεφαλόδεσμοι, μάσκες* (Αθήνα 2003)·
- εννέα εκπαιδευτικά φυλλάδια που αφορούν τις μόνιμες συλλογές του μουσείου·
- *Ξετυλίγοντας ένα κουκούλι, Εκπαιδευτικό πρόγραμμα στο Μουσείο Μετάξης στο Σουφλί* (Αθήνα 2003).

Μουσειοσκευές

Με την ευκαιρία της έκθεσης *Χρόνης Μπότσογλου. Μια προσωπική Νέκρια (1933-2000)* (18 Δεκεμβρίου - 19 Ιανουαρίου 2003) δημιουργήθηκε, σε συνεργασία με την εικαστικό Χαρά Παπαγιαννοπούλου, η μουσειοσκευή *Χρόνης Μπότσογλου. Ένα ταξίδι στη Μνήμη – Ένα ταξίδι στη Μορφή*, που απευθύνεται σε μαθητές της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.

Περιοδικές εκθέσεις

Το Τμήμα υποστήριξε τις περιοδικές εκθέσεις που φιλοξενήθηκαν στο μουσείο. Ειδικότερα:

- για την έκθεση *Φωτογραφίες 1975-2002 από τα έργα στην αθηναϊκή Ακρόπολη* (1-20 Οκτωβρίου 2002) απεστάλη σε σχολεία δανειστικό υλικό προετοιμασίας με εκπαιδευτικές προτάσεις. Την έκθεση επισκέφτηκαν 85 μαθητές λυκείου·
- για την έκθεση *Κειμήλια των Αρμενίων της Κιλικίας*

(7 Νοεμβρίου - 9 Δεκεμβρίου 2002) απεστάλη σε σχολεία δανειστικό υλικό προετοιμασίας με εκπαιδευτικές προτάσεις. Την έκθεση επισκέφτηκαν 163 μαθητές·

– για την έκθεση *Χρόνης Μπότσογλου. Μια προσωπική Νέκρια* οργανώθηκε εκπαιδευτικό δρώμενο με τίτλο *Ένα ταξίδι στη Μνήμη – Ένα ταξίδι στη Μορφή*. Συμμετείχαν 75 μαθητές Λυκείου και 55 ενήλικες. Οι συμμετέχοντες καλούνταν να ακολουθήσουν την πορεία του καλλιτέχνη, να πραγματοποιήσουν το προσωπικό τους ταξίδι στη Μνήμη και τη Μορφή και να βρουν τις δικές τους εκδοχές στην ανάγνωση του έργου·

– για την έκθεση *Κώστας Μπαλάφας. Φωτογραφικές μνήμες από τη Σύγχρονη Ελλάδα* (5 Φεβρουαρίου - 2 Μαρτίου 2003) τυπώθηκε το εκπαιδευτικό υλικό *Μ. Ζαμενοπούλου, Κώστας Μπαλάφας. Φωτογραφικές μνήμες με προτάσεις για δραστηριότητες*. Την έκθεση επισκέφτηκαν 235 μαθητές στους οποίους διανεμήθηκε δωρεάν το έντυπο·

– για την έκθεση *Ο ταύρος στον μεσογειακό κόσμο. Μύθοι και λατρείες* (20 Μαρτίου - 7 Ιουνίου 2003) τυπώθηκε το εκπαιδευτικό υλικό *Ν. Ψαρράκη-Μπελεσιώτη, Ταξιδεύοντας στη Μεσόγειο με έναν ταύρο* (Αθήνα 2003). Κατά τη διάρκεια της έκθεσης εφαρμόστηκαν προγράμματα, λειτούργησε –σε συνεργασία με το συντηρητή Άγγελο Μπλια–εργαστήρι τοιχογραφίας με θέμα τον ταύρο, και κυκλοφόρησε χαρτοκοπτική με μάσκες ταύρου σε σχέδια της εικαστικού Έφης Μπαρτσώτα. Την έκθεση επισκέφτηκαν 838 μαθητές στους οποίους διανεμήθηκε δωρεάν εκπαιδευτικό υλικό.

Συνολικά, τις περιοδικές εκθέσεις του μουσείου επισκέφτηκαν 1.396 μαθητές, οργανωμένοι σε ομάδες των 30 ατόμων.

Εργαστήρια για παιδιά

Σε περιόδους σχολικών διακοπών και Σαββατοκύριακα, λειτούργησαν εργαστήρια για μεμονωμένα παιδιά:

- «καράβι-καραβάκι» για παιδιά 5-8 χρονών. Συμμετείχαν 32 παιδιά. Συνεργάτης: Έφη Μπαρτσώτα (εικαστικός)·
- «τα καλικαντζαρούδια» για παιδιά 5-8 χρονών. Συμμετείχαν 16 παιδιά. Συνεργάτης: Έφη Μπαρτσώτα (εικαστικός)·
- «τρίγωνα, κάλαντα και καράβια» για παιδιά 9-14 χρονών. Συμμετείχαν 16 παιδιά. Συνεργάτης: Έφη Μπαρτσώτα (εικαστικός), Στέλλα Παπανικολάου (μουσικός)·

- «η γιορτή των καλικαντζάρων» για παιδιά 9-14 χρονών. Συμμετείχαν 17 παιδιά. Συνεργάτης: Έφη Μπαρτσώτα (εικαστικός)·
 - «αγιογραφώντας τη δική σου Γέννηση», για παιδιά 9-14 χρονών. Συμμετείχαν 14 παιδιά. Συνεργάτης: Ανθή Βαλσαμάκη (αγιογράφος)·
 - «γιανίτσοι και μπούλες», για παιδιά 5-8 και 9-13 χρονών. Συμμετείχαν 48 παιδιά. Συνεργάτης: Έφη Μπαρτσώτα (εικαστικός)·
 - «χαρταετοί», για παιδιά 9-13 χρονών. Συμμετείχαν 20 παιδιά. Συνεργάτης: Δημήτρης Γεωργακόπουλος·
 - «τα πασχαλινά», για παιδιά 5-8 και 9-13 χρονών. Συμμετείχαν 62 παιδιά. Συνεργάτες: Έφη Μπαρτσώτα (εικαστικός), Στέλλα Παπανικολάου (μουσικός)·
 - «παίζουμε κουκλοθέατρο;», κύκλος 5 μαθημάτων για παιδιά 8-12 χρονών. Συμμετείχαν 9 άτομα. Συνεργάτης: Έφη Μπαρτσώτα (εικαστικός)·
 - «όταν οι θεοί συνεδριάζουν στον Όλυμπο...», κύκλος 5 μαθημάτων για παιδιά 8-12 χρονών. Συμμετείχαν 8 άτομα. Συνεργάτης: Έφη Μπαρτσώτα (εικαστικός)·
 - «ζωγραφίζοντας στο μουσείο... κασέλες», κύκλος 8 μαθημάτων για παιδιά 8-12 χρονών. Συμμετείχαν 12 άτομα. Συνεργάτης: Μαρία Σωνιέ (ζωγράφος)·
 - «ζωγραφίζοντας στο μουσείο... πορτραίτα Φαγιούμ», κύκλος 8 μαθημάτων για παιδιά 8-12 χρονών. Συμμετείχαν 13 άτομα. Συνεργάτης: Μαρία Σωνιέ (ζωγράφος)·
 - «μια Κυριακή με παραμύθια στο Μουσείο Μπενάκη με την Αγνή Στρουμπούλη». Συμμετείχαν 38 άτομα. Συνεργάτης: Αγνή Στρουμπούλη (παραμυθού).
- Συνολικά, συμμετείχαν στα εργαστήρια 305 παιδιά.

Σεμινάρια ενηλίκων

Στο εργαστήρι του Τμήματος λειτούργησαν τα σεμινάρια ενηλίκων:

- *Η τεχνική της βυζαντινής αγιογραφίας – φορητή εικόνα*, Τμήμα Αρχαρίων. Κύκλος 12 μαθημάτων. Λειτούργησε δύο φορές και συμμετείχαν 30 άτομα. Συνεργάτης: Ανθή Βαλσαμάκη (αγιογράφος)·
- *Η τεχνική της βυζαντινής αγιογραφίας – φορητή εικόνα*, Τμήμα Προχωρημένων. Κύκλος 12 μαθημάτων. Λειτούργησε δύο φορές και συμμετείχαν 24 άτομα. Συνεργάτης: Ανθή Βαλσαμάκη (αγιογράφος)·
- *Κόσμημα: φόρμα-τεχνική*, Τμήμα Αρχαρίων. Κύκλος οκτώ μαθημάτων. Λειτούργησε δύο φορές και συμμετείχαν 27 άτομα. Συνεργάτης: Λίλα ντε Τσάβες (εθνολόγος)·

- *Η Τεχνική της Εγκανστικής*, Τμήμα Αρχαρίων. Κύκλος 12 μαθημάτων. Λειτούργησε δύο φορές και συμμετείχαν 16 άτομα. Συνεργάτης: Κατερίνα Περιμένη (ζωγράφος)·
 - *Γλυπτική: Η τεχνική του ανάγλυφου*, Τμήμα Αρχαρίων. Κύκλος 12 μαθημάτων. Λειτούργησε δύο φορές και συμμετείχαν 8 άτομα. Συνεργάτης: Ευδοκία Παπουλή (γλύπτρια)·
 - *Γλυπτική: Η τεχνική του ολόγλυφου*, Τμήμα Προχωρημένων. Κύκλος 12 μαθημάτων. Λειτούργησε δύο φορές και συμμετείχαν 7 άτομα. Συνεργάτης: Ευδοκία Παπουλή (γλύπτρια).
- Συνολικά συμμετείχαν στα εργαστήρια 112 άτομα.

Συνεργασίες

Το Τμήμα συμμετείχε

- στο 6ο Περιφερειακό Σεμινάριο *Μουσείο – Σχολείο*, που διοργανώθηκε στην Καβάλα από το Διεθνές Συμβούλιο Μουσείων, σε συνεργασία με το Υπουργείο Παιδείας και το Υπουργείο Πολιτισμού·
- στην 6η Ετήσια Συνάντηση της Διεύθυνσης Λαϊκού Πολιτισμού, με θέμα *Εκπαίδευση και Νεοελληνική Πολιτιστική Κληρονομιά. Εκπαιδευτικά Πολιτιστικά Δίκτυα*·
- στο συμπόσιο με θέμα *Σχεδιασμός και παραγωγή παιδαγωγικού υλικού για την Περιβαλλοντική Εκπαίδευση*, που διοργανώθηκε από την Ελληνική Εταιρεία·
- στην Έκθεση Εκπαιδευτικών Δράσεων που διοργάνωσε το Υπουργείο Πολιτισμού, με τίτλο *Παιχνίδια Πολιτισμού*·
- στο πρόγραμμα *Τέχνη Χωρίς Φραγμούς*, που διοργανώθηκε από τη Very Special Arts Hellas·
- στο Εκπαιδευτικό Σεμινάριο Μουσειοπαιδαγωγικής για τους Παλινοστούντες από την τέως Σοβιετική Ένωση.

Παρουσιάστηκαν τα εκπαιδευτικά προγράμματα:

- σε μεταπτυχιακούς φοιτητές·
- σε μουσεία και φορείς.

Συνοψίζοντας, κατά τη σχολική χρονιά 2002-2003, επισκέφτηκαν το μουσείο 32.391 παιδιά. Από αυτά, 6.550 παρακολούθησαν εκπαιδευτικό πρόγραμμα στις μόνιμες συλλογές, 24.140 πραγματοποίησαν επίσκεψη με ευθύνη των εκπαιδευτικών τους, 1.396 επισκέφτηκαν τις προσωρινές εκθέσεις, ενώ 305 συμμετείχαν στο παιδικό ερ-

«Γιανίτσοι και μπούλες», αποκριάτικο εργαστήρι για παιδιά 9-13 χρονών (φωτ.: Κ. Κ. Μανώλης).

γαστήρι. Τα δημόσια σχολεία συμμετείχαν σε ποσοστό 82,7%, τα ιδιωτικά 13,3%, τα ειδικά 1,2%, πολιτιστικοί φορείς 1,1% και διάφορα άλλα ιδρύματα 1,7%. Από την Αθήνα και τα περίχωρα, προερχόταν το 58,8%, από την επαρχία 30,6% και από το εξωτερικό 10,6%. Έγιναν 1.171 αποστολές δανειστικού υλικού προετοιμασίας και διανεμήθηκαν δωρεάν στους μαθητές 7.658 εκπαιδευτι-

κά φυλλάδια. Οι μουσειοσκευές του Τμήματος δανείστηκαν 140 φορές, ενώ η δανειστική βιβλιοθήκη με εκπαιδευτικούς φακέλους και βιβλία τέχνης κινήθηκε 101 φορές (37 φορές εκπαιδευτικοί φάκελοι και 122 φορές βιβλία). Πραγματοποιήθηκαν 14 απογευματινά σεμινάρια τα οποία παρακολούθησαν 284 εκπαιδευτικοί, ενώ στα σεμινάρια ενηλίκων συμμετείχαν 112 άτομα.

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

Από τον Ιούλιο του 2002, το σύνολο του φωτογραφικού υλικού από τις συλλογές του κεντρικού κτιρίου του Μουσείου Μπενάκη το διαχειρίζονται οι Φωτογραφικές Υπηρεσίες (μέρος της Γραμματείας) υπό την επίβλεψη της Σοφίας Χανδακά. Συγκεκριμένα, διαθέτουν φωτογραφικό υλικό (ασπρόμαυρες και έγχρωμες φωτογραφίες, διαφάνειες, 35 mm slides, μικροφίλμ και ψηφιακές εικόνες) από τα αντικείμενα των συλλογών του μουσείου, με σκο-

πό τη διευκόλυνση της μελέτης και της δημοσίευσης του υλικού των συλλογών. Σε πιθανή δημοσίευση φωτογραφικού υλικού, εφαρμόζεται πλέον συγκεκριμένο νομικό πλαίσιο, ειδικότερα στις περιπτώσεις εκπαιδευτικής, επιστημονικής ή εμπορικής χρήσης σε βιβλία, περιοδικά, εφημερίδες ή φορείς άλλου υλικού (video, CD-Rom), σε τηλεοπτικές εκπομπές, ηλεκτρονικές εκδόσεις και για χρήση στο διαδίκτυο. Η τιμολόγηση των δικαιωμάτων

δημοσίευσης έχει διαμορφωθεί με βάση τις ισχύουσες τιμές σε μουσεία και άλλα ιδρύματα της Ευρώπης.

Καταγραφή υλικού

- ολοκληρώθηκε η ηλεκτρονική καταχώρηση και αρχειοθέτηση όλων των διαφανειών (εκτός από αυτές του Τμήματος Νεοελληνικού Πολιτισμού)·
- καταγράφηκαν 10.000 ασπρόμαυρες φωτογραφίες και αρνητικά·
- πραγματοποιήθηκαν περίπου 1.000 νέες φωτογραφίες, σε συνεργασία με τους φωτογράφους του μουσείου, πολλές από τις οποίες ψηφιοποιήθηκαν από τη Ντόρα Πικιώνη·
- ολοκληρώθηκε η φωτογράφιση της συλλογής προκολομβιανής τέχνης·
- φωτογραφήθηκαν εκ νέου 850 αντικείμενα και εκτυπώθηκαν φωτογραφίες περίπου 300 αντικειμένων για τις ανάγκες των τμημάτων του μουσείου (μελέτες, εκθέσεις, ομιλίες και δημοσιεύσεις).

Διάθεση υλικού

Η χρήση του φωτογραφικού υλικού αφορά κυρίως την εκτός μουσείου διακίνησή του (εντός και εκτός Ελλάδος). Αναλυτικότερα:

- 250 εικόνες αντικειμένων διατέθηκαν για μελέτη·
- 520 εικόνες δημοσιεύθηκαν σε εκδόσεις, ηλεκτρονικές εκδόσεις, άρθρα, για διάφορους σκοπούς στην Ελλάδα και το εξωτερικό·
- 10 αντικείμενα χρησιμοποιήθηκαν σε τηλεοπτικές εκπομπές·
- πέντε κινηματογραφίες στους χώρους του μουσείου (BBC κ.ά.).

Αναλογικά, χρεώθηκαν περίπου τα δύο τρίτα των εμπορικών χρήσεων φωτογραφικού υλικού, ενώ σε όλες τις εκπαιδευτικές και επιστημονικές εκδόσεις το υλικό διατέθηκε με μεγάλες εκπτώσεις, ανάλογα πάντα με το μέγεθος της έκδοσης.

Σημαντικές συνεργασίες

- με την Ενοποίηση Αρχαιολογικών Χώρων Αθήνας ΑΕ,

που χρησιμοποίησε 15 γκραβούρες και σχέδια από τις συλλογές του μουσείου για τη δημιουργία θεματικής διαδρομής στα μεσαιωνικά και οθωμανικά μνημεία του ιστορικού κέντρου της Αθήνας. Οι εικόνες των μνημείων θα αποτυπώνονται σε πινακίδες σήμανσης της διαδρομής αυτής·

Σημαντικές συνεργασίες

- με το Ίδρυμα Μείζονος Πολιτισμού για την παραγωγή CD-Rom·
- με το Σπουδαστήριο Νέου Ελληνισμού για την παραγωγή CD-Rom·
- με τη Systema για την επίσκεψη μαθητών στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Προγράμματος Lab@Future.
- με το Ίδρυμα Μελετών Λαμπράκη για τη δημιουργία εκπαιδευτικού κόμβου στο διαδίκτυο (e-raiseia.net)·
- με τις εκδόσεις Ελληνικά Γράμματα και τη συνεργασία με την εφημερίδα *Ta Nea*, για την παραχώρηση φωτογραφικού υλικού για τις ανάγκες της έκδοσης της *Ιστορίας Νέου Ελληνισμού*·
- αρκετές εικόνες από αντικείμενα του μουσείου χρησιμοποιήθηκαν σε ελληνικούς και ξένους οδηγούς της Αθήνας καθώς και 20 φωτογραφίες του κεντρικού Μουσείου Μπενάκη και των άλλων κτιρίων του.

Άλλες δραστηριότητες

- η Σοφία Χανδακά έλαβε μέρος σε συνάντηση που οργανώθηκε από την EMII/mda (European Museums' Information Institute) με τίτλο *A joint solution to managing cultural digital assets* στην Tate Modern του Λονδίνου (20 Ιουνίου 2003)·
- η Σοφία Χανδακά, με τη βοήθεια του Σταύρου Βλίζου, διοργάνωσε σεμινάριο για στελέχη μουσείων των χωρών του Νότιου Καυκάσου, που πραγματοποιήθηκε σε συνεργασία με το Συμβούλιο της Ευρώπης (Stage Project – Cultural Policy and Action Department) και το ελληνικό Υπουργείο Πολιτισμού (Διεύθυνση Διεθνών Σχέσεων, Διεύθυνση Νεότερης Πολιτιστικής Κληρονομιάς) με κεντρικό άξονα τη λειτουργία του Μουσείου Μπενάκη ως μουσειακού οργανισμού (10-16 Νοεμβρίου 2003).

ΤΜΗΜΑ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ ΕΡΓΩΝ ΤΕΧΝΗΣ

Εργαστήριο Συντήρησης Εικόνων, Ελαιογραφιών και Ξυλογλύπτων

Προσωπικό

Στέργιος Στασινόπουλος (υπεύθυνος τμήματος), Βασίλης Αργυράτος, Ειρήνη Βλαχοδήμου, Χρύσα Βουρβοπούλου, Ελένη Βρανοπούλου, Χαρίλαος Γραμματικός, Δημήτρης Δούμας, Αλεξάνδρα Καλλιγά, Καλυψώ Μιλάνου, Βασίλης Πασχάλης, Δημοσθένης Πιμπλής, Νικόλαος Συμυρνάκης, Λένια Φαρμακαλίδου, Φωτεινή Φραγκάκη. Πρακτική άσκηση: Αργυρώ Ιγγλέση, Έλλη Σακελαρίου, Johanna Olafsdottir, Γεράσιμος Γκιολές, Βίκυ Κονταράκη.

Συντηρήσεις

- 13 έργα του Τμήματος Ισλαμικής Συλλογής
- πέντε έργα του Τμήματος Βυζαντινής και Μεταβυζαντινής Συλλογής
- 16 έργα του Τμήματος Νεοελληνικού Πολιτισμού
- έξι παιχνίδια του Τμήματος Παιχνιδιών και Παιδικής Ηλικίας
- πέντε έργα του Τμήματος Ζωγραφικής, Χαρακτικών και Σχεδίων
- 22 ελαιογραφίες του ζωγράφου για την έκθεση *Γιώργος Μαυροΐδης. «Ένα γίνεσθαι κεραυνοβόλου καταφάσεως»*
- το εργαστήριο ανέλαβε τη συντήρηση 15 ελαιογραφιών, 16 εικόνων, δύο ξυλογλύπτων και ενός τέμπλου στον ναό του Προφήτη Ηλία στον Τύρναβο, στο οποίο απασχολήθηκε πολυμελής ομάδα για τρεις μήνες. Επίσης, έγινε μελέτη παλαιότητας με χρήση μη καταστροφικών μεθόδων ανάλυσης σε τέσσερις ελαιογραφίες ιδιωτών.

Ανακοινώσεις – Διαλέξεις

- η Λένια Φαρμακαλίδου μίλησε με θέμα «Προδιαγραφές Κατάλληλων και Συμβατών Υλικών Συντήρησης» στο *Ευρωπαϊκό Σεμινάριο Advanced Study Course: Innovative Technologies and Materials for Conservation of Monuments* που οργανώθηκε από το Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο (12 Δεκεμβρίου 2003)
- σε συνεργασία με τη Forth Photonics Hellas το εργαστήριο οργάνωσε σεμινάριο με θέμα *Πολυφασματική απεικόνιση Μυσών στην ανάλυση, τεκμηρίωση και*

συντήρηση αντικειμένων ιστορικής και καλλιτεχνικής αξίας και οι Στέργιος Στασινόπουλος και Βασίλης Πασχάλης μίλησαν με θέμα «Μελέτη έργων του Μουσείου Μπενάκη στην υπέρυθρη και την υπεριώδη περιοχή του φάσματος. Εξέλιξη των τεχνικών την τελευταία εικοσαετία» (25 Νοεμβρίου 2003)

– ημερίδα για τη συντήρηση για στελέχη μουσείων των χωρών του Νότιου Καυκάσου, που πραγματοποιήθηκε σε συνεργασία με το Συμβούλιο της Ευρώπης (Stage Project - Cultural Policy and Action Department) και το ελληνικό Υπουργείο Πολιτισμού (Διεύθυνση Διεθνών Σχέσεων, Διεύθυνση Νεότερης Πολιτιστικής Κληρονομιάς) (12 Νοεμβρίου 2003):

α) Λένια Φαρμακαλίδου, «Παρουσίαση του τμήματος συντήρησης του Μουσείου Μπενάκη, οργάνωση – δραστηριότητες»

β) Δημήτρης Δούμας, «Συντηρητές και επιμελητές, αλληλεπίδραση και αμοιβαιότητα»

– οργάνωση της παρουσίασης του Ελβετού συντηρητή ζωγραφικών έργων Pierre Boissonnas με θέμα «Structural Restoration of paintings on canva» (17 Σεπτεμβρίου 2003).

– η Καλυψώ Μιλάνου συμμετείχε με την ανακοίνωση «Η αντιμετώπιση ζωγραφικών έργων με παλαιές επεμβάσεις από το εργαστήριο συντήρησης εικόνων και ελαιογραφιών του Μουσείου Μπενάκη» στην ημερίδα *Συντήρηση και έκθεση συντηρημένων έργων. Προβλήματα τεχνικά, προβλήματα αισθητικά*, που οργανώθηκε στο Βυζαντινό και Χριστιανικό Μουσείο (29 Ιανουαρίου 2003).

Άλλες δραστηριότητες

– ξενάγηση στα εργαστήρια συντήρησης των στελεχών από μουσεία των χωρών του Νότιου Καυκάσου (12 Νοεμβρίου 2003)

Ο Στέργιος Στασινόπουλος:

- στο πλαίσιο των μαθημάτων που παρέδωσε, ξενάγησε στο εργαστήριο ομάδα μεταπτυχιακών φοιτητών του Πανεπιστημίου Βόλου - Τμήμα Αρχαιολογίας
- στο πλαίσιο των μαθημάτων που παρέδωσε, ξενάγησε στο εργαστήριο ομάδα μεταπτυχιακών φοιτητών του Πανεπιστημίου Αθηνών - Τμήμα Αρχαιολογίας
- επισκέφτηκε τη Μεγάλη του Γένους Σχολή, για να εκτιμήσει την κατάσταση των τοιχογραφιών στην αίθουσα τελετών της σχολής.

Ελαιογραφία του Σ. Σαββίδη σε ιδιωτική συλλογή, η οποία συντηρήθηκε στο Εργαστήριο συντήρησης εικόνων, ελαιογραφιών και ξυλογλύπτων.

Εργαστήριο Συντήρησης Μετάλλου – Γυαλιού – Οργανικών

Προσωπικό

Δέσποινα Κοτζαμάνη, Μαρία Ζαχαρία, Γεωργία Καρύδη, Άνθια Φωκά.

Συντηρήσεις

- 60 έργα του Τμήματος Ισλαμικής Συλλογής*
- 13 έργα του Τμήματος Βυζαντινής και Μεταβυζαντινής Συλλογής*
- 12 έργα του Τμήματος Νεοελληνικού Πολιτισμού*
- δύο παιχνίδια του Τμήματος Παιχνιδιών και Παιδικής Ηλικίας*
- 14 αντικείμενα ιδιωτών.

Συνεργασίες

Το Εργαστήριο συνεργάστηκε για ερευνητικά θέματα με το Ινστιτούτο Πυρηνικής Φυσικής ΕΚΕΦΕ «Δημόκριτος», το Ινστιτούτο Γεωλογικών και Μεταλλευτικών Ερευνών (ΙΓΜΕ), το ακτινολογικό εργαστήριο «Βιοατρική», το Τμήμα Συντήρησης Έργων Τέχνης και Αρχαιοτήτων του ΤΕΙ Αθήνας και το Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο.

Ανακοινώσεις – Δημοσιεύσεις

– οι Α. Γ. Καρύδας, Ε. Μπρεκουλάκη, Δ. Κοτζαμάνη, Χ. Ζαρκάδας παρουσίασαν ανακοίνωση με τίτλο «The x-ray fluorescence (XRF) technique for in-situ Analyses of Ancient artifacts. A critical review and future perspec-

tives», στο 4ο Συμπόσιο Αρχαιομετρίας (Αθήνα 28-31 Μαΐου 2003)*

– συμμετοχή του εργαστηρίου στο άρθρο της επιμελήτριας του μουσείου Ειρήνης Παπαγεωργίου με τίτλο «Χρυσό σκουλαρίκι της πρώιμης Εποχής του Χαλκού στις συλλογές του Μουσείου Μπενάκη», στο *ΑΡΓΟΝΑΥΤΗΣ. Τιμητικός τόμος για τον Χρήστο Ντούμα* (Αθήνα 2003).

Ξεναγήσεις

– ξεναγήση στο εργαστήριο στελεχών από τις χώρες του Νότιου Καυκάσου (12 Νοεμβρίου 2003).

Εργαστήριο Συντήρησης Χαρτιού

Προσωπικό

Ελευθερία Γκούφα, Μυρτώ Δεληβοριά, Σοφία Κολλάρου, Σωτήρης Μπεκιάρης, Φλώρα Στεφάνου, Μαρία Ταπαζίδου, Αργυρώ Χιλιαδάκη. Πρακτική άσκηση: Μαρίνα Αντύπα, Στέλλα Ζαμπλάρα, Διονυσία Χριστοφόρου. Εθελοντές: Μαρίνα Αντύπα, Χαρίκλεια Πολυχρονίδου, Κατερίνα Χαροκόπου.

Συντηρήσεις – Φωτογραφίσεις – Καταγραφές

- συντηρήθηκαν προληπτικά έργα του Τμήματος Ζωγραφικής, Χαρακτικών και Σχεδίων, τα οποία τοποθετήθηκαν σε προστατευτικές θήκες melinex, κουτιά αρχαιακού τύπου ή ειδικούς φακέλους από αντιόξινο χαρτόνι manilla*
- συντηρήθηκαν 842 αντικείμενα του Τμήματος Ιστορικών Αρχείων για τις ανάγκες των εκθέσεων που διοργανώθηκαν καθώς και για τις πάγιες ανάγκες του*
- συντηρήθηκαν 14 χάρτες και σχέδια των Αρχείων Νεοελληνικής Αρχιτεκτονικής*
- συντηρήθηκαν 22 χάρτινα έργα ιδιωτών ή άλλων ιδρυμάτων.
- συνεχίστηκε η ραδιοφωτογράφιση των υδατοσήμεων σε 60 ανθίβολα (Πρόγραμμα καταγραφής ανθιδόλων του Μουσείου Μπενάκη) με σκοπό να εμπλουτιστεί η συγκεκριμένη τράπεζα δεδομένων στο διαδίκτυο. Στο πρόγραμμα συμμετέχουν πολλά μουσεία, πανεπιστήμια και ιδρύματα, που θα βοηθήσουν παγκοσμίως ιστορικούς και ερευνητές να αναζητήσουν στοιχεία μέσω του υπολογιστή*
- φωτογραφήθηκαν ψηφιακά και έγινε προληπτική συ-

ντήρηση όλων των χάρτινων έργων του Τμήματος Ισλαμικής Συλλογής σε αντιόξιους φακέλους manilla και σε ειδικές θήκες melinex·

– φωτογραφήθηκαν και γράφτηκαν δελτία κατάστασης 300 περίπου αντικειμένων του Τμήματος Παιχνιδιών και Παιδικής Ηλικίας για την έκθεση που διοργανώθηκε στο Τελλόγλειο Ίδρυμα στη Θεσσαλονίκη·

– συνεχίστηκε η σταδιακή φωτογράφιση και ταύτιση φωτογραφιών 700 χαρακτηριστικών, και η στήριξη εργαστηρίου προληπτικής συντήρησης βιβλίων που έχει οργανωθεί από το εργαστήριό μας στην οικία Ευστάθιου Φινοπούλου·

– άρχισε η καταγραφή των χάρτινων έργων στην Πινακοθήκη Νίκου Χατζηκυριάκου-Γκίκα με δελτία κατάστασης, προκειμένου να γίνει μελέτη για τον τρόπο αποθήκευσης και φύλαξης τους·

Ανακοινώσεις

– η Αργυρώ Χιλιαδάκη παρουσίασε την ανακοίνωση «New Zealand Communist Party mural: Poster paints on large fibreboard. Treatment, storage and exhibition» σε διεθνές συνέδριο με τίτλο «*Surface cleaning – Material and Methods*» (Düsseldorf, 29 Σεπτεμβρίου - 4 Οκτωβρίου 2003).

Ξεναγήσεις

– παρουσίαση του εργαστηρίου σε στελέχη και διευθυντές μουσείων από τις χώρες του Νότιου Καυκάσου (12 Νοεμβρίου 2003).

Εργαστήριο Συντήρησης Υφασμάτων

Προσωπικό

Βιργινία Ρωμανού, Βασιλική Νικολοπούλου, Ναούμ Κοκκάλας, Αναστασία Οζολίν. Επιστημονική συνεργάτης: Σοφία Τσουρινάκη. Πρακτική άσκηση: Μαρίνα Αντύπα, Χρήστος Καρύδης, Γιάννης Σταματάκης, Φώτης Σκαρλάτος.

Συντήρηση

– συντηρήθηκαν έργα των Τμημάτων Ισλαμικής Συλλογής, Νεοελληνικού Πολιτισμού και Νεοελληνικής Τέχνης καθώς και αυτού των Παιχνιδιών και Παιδικής Ηλικίας·

– συντηρήθηκαν 52 υφάσματα ιδιωτών και ιδρυμάτων.

Ανακοινώσεις – Διαλέξεις – Σεμινάρια

– η Αναστασία Οζολίν παρουσίασε ανακοινώσεις με τίτλους: α) «Τα διαφορετικά στάδια της συντήρησης του κοπτικού χιτώνα με αρ. εισαγωγής 7120» και β) «Οι εργασίες προληπτικής συντήρησης, αποθήκευσης καθώς και οι τρόποι έκθεσης των υφασμάτων της Ισλαμικής Συλλογής του Μουσείου Μπενάκη» στην ημερίδα *Συντήρηση και έκθεση συντηρημένων έργων. Προβλήματα τεχνικά, προβλήματα αισθητικά*, που οργανώθηκε στο Βυζαντινό και Χριστιανικό Μουσείο (29 Ιανουαρίου 2003)·

– ο Χρήστος Καρύδης παρουσίασε ανακοινώσεις με τίτλους: α) «Το Κέντρο Συντήρησης Υφάσματος του Πανεπιστημίου Southampton της Αγγλίας», β) «Προληπτική συντήρηση αρχαιολογικών υφασμάτων που προέρχονται από νέες ταφές», γ) «Νέα σαπούνια υγρού καθαρισμού υφασμάτων έργων» στο αμφιθέατρο του μουσείου σε εκδήλωση που οργάνωσε το εργαστήριο (25 Σεπτεμβρίου 2003)·

Η Σοφία Τσουρινάκη:

– παρουσίασε ανακοίνωση με τίτλο «Looped Pile Weaves in the Benaki Museum» στο συνέδριο *Ancient Textiles: Production, Craft and Society* (Σουηδία, Δανία, Μάρτιος 2003)·

– παρουσίασε ανακοίνωση με τίτλο «More Observations on the Techniques, Technology and Looms of the Looped Pile Weaves» στο *9ο Ετήσιο Συνέδριο Ευρωπαϊκών Αρχαιολόγων* (Ρωσία, Σεπτέμβριος 2003)·

– συμμετείχε στο 20ο Συνέδριο του CIETA (Πορτογαλία, Οκτώβριος 2003)·

– παρακολούθησε σεμινάριο τεχνολογίας αρχαίων υφασμάτων στο Centre International d'Étude des Textiles Anciens (Λυών, Σεπτέμβριος 2003)

Εργαστήριο Συντήρησης Κεραμικών

Προσωπικό

Βάσω Αποστολοπούλου, Μαργαρίτα Γιαννακοπούλου, Αγγελική Θεολόγου-Μαυρίδου, Ολυμπία Θεοφανοπούλου, Σοφία Τσοσίου. Εθελόντρια: Μαρίνα Αντύπα.

Συντηρήσεις

– συντήρηση 80 ισλαμικών κεραμικών προκειμένου να εκτεθούν στο νέο Μουσείο ισλαμικής τέχνης·

– δημιουργήθηκε ολοκληρωμένο αρχείο των εργασιών συντήρησης στα κεραμικά της Ισλαμικής Συλλογής, το

οποίο περιλαμβάνει αναλυτικό δελτίο συντήρησης, καθώς και φωτογραφίες από όλα τα στάδια συντήρησης·
– συντηρήθηκαν 10 κεραμικά από τις μόνιμες συλλογές του μουσείου·

– συντηρήθηκαν 10 κεραμικά ιδιωτών.

Επίσης, το εργαστήριο συμμετείχε στην προετοιμασία και στήσιμο οκτώ εκθέσεων, οι οποίες παρουσιάστηκαν στο Μουσείο Μπενάκη ή εκτός του Ιδρύματος.

Ανακοινώσεις

– η Ολυμπία Θεοφανοπούλου παρουσίασε ανακοίνω-

ση με τίτλο «Η αντιμετώπιση των παλαιών επεμβάσεων στο τμήμα συντήρησης κεραμικών του Μουσείου Μπενάκη» στην ημερίδα *Συντήρηση και έκθεση συντηρημένων έργων. Προβλήματα τεχνικά, προβλήματα αισθητικά*, που οργανώθηκε στο Βυζαντινό και Χριστιανικό Μουσείο (29 Ιανουαρίου 2003).

Ξεναγήσεις

– ξενάγηση κλιμακίου συντηρητών και αρχαιολόγων από μουσεία των χωρών του Νότιου Καυκάσου (12 Νοεμβρίου 2003).

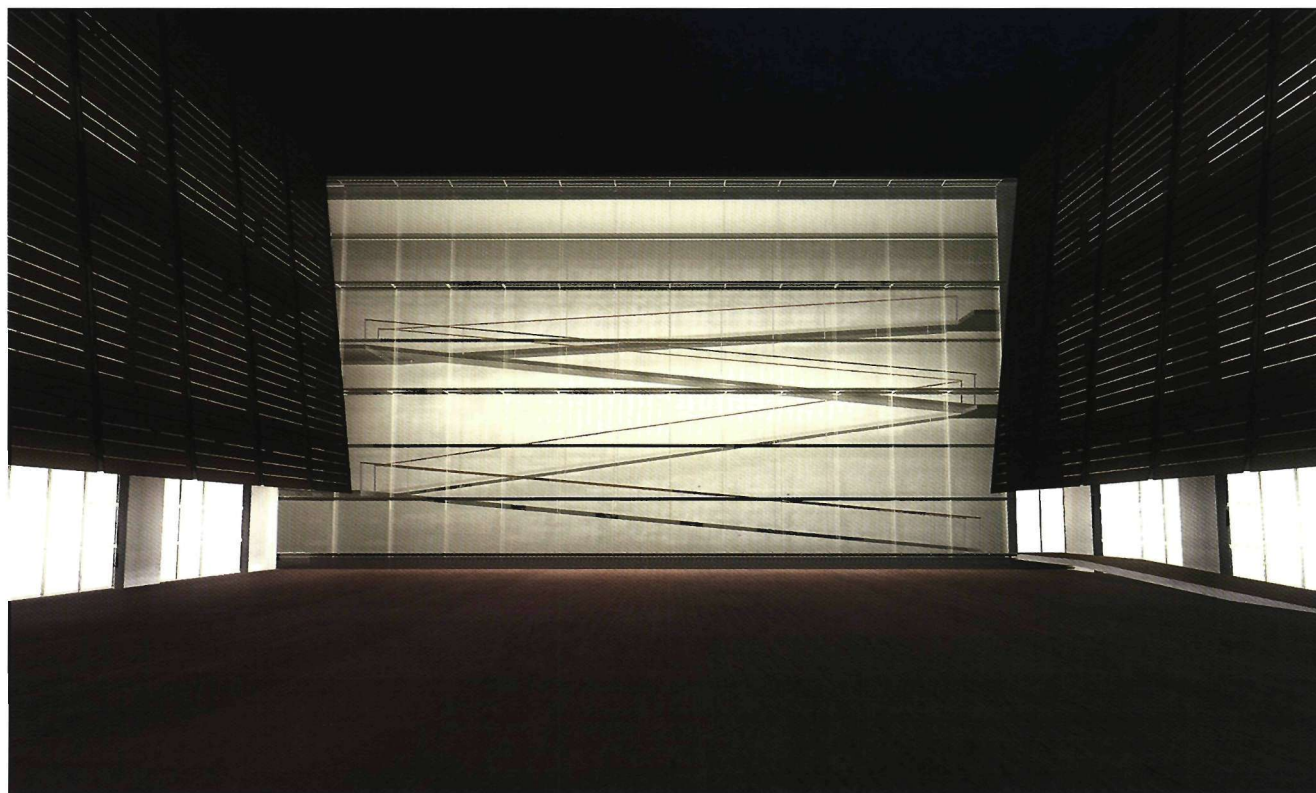
ΚΛΗΡΟΔΟΤΗΜΑΤΑ – ΔΩΡΕΕΣ

Στη συνέχεια παρατίθενται που δεν εμπίπτουν στις αρμοδιότητες των υφιστάμενων συλλογών του μουσείου.

Η Μαρία Ματζίνη δώρισε συγκρότημα διώροφων κτισμάτων συνολικής επιφάνειας 645 τ.μ. εντός του οικισμού της Ύδρας καθώς και διώροφο κεραμοσκεπές οίκημα στην παραλιακή οδό στο λιμάνι της Ύδρας.

Ο Ευστάθιος Φινόπουλος δώρισε στο Πωλητήριο του Μουσείου Μπενάκη 250 αντίτυπα από την αναπαραγωγή του λευκώματος του L. Dupré, *Voyage à Athènes et à Constantinople* (Αθήνα-Porto Leone 1993) και 305 δοκίμια-λιθογραφίες από το πρωτότυπο λεύκωμα *The Orchid Album* (London 1882-1897).

ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ

Ψηφιακή αναπαράσταση του αιθρίου του νέου κτιρίου στη οδό Πειραιώς 138.

Το κτίριο στην οδό Πειραιώς 138

Οι οικοδομικές εργασίες στο νέο κτίριο του Μουσείου Μπενάκη στην οδό Πειραιώς 138 βρίσκονται στο στάδιο της αποπεράτωσής τους. Σύμφωνα με το αρχικό χρονοδιάγραμμα, στις αρχές Σεπτεμβρίου του 2003, παραδόθηκε από την εργολήπτρια εταιρία το ισόγειο του κτιρίου προκειμένου να φιλοξενηθεί ένα μέρος της μεγάλης έκθεσης *Outlook* που διοργάνωσε η Πολιτιστική Ολυμπιάδα. Η ολοκλήρωση του κτιρίου προγραμματίζεται για τον Μάρτιο και τα εγκαίνιά του θα πραγματοποιηθούν στις αρχές Μαΐου του 2004. Τα σχόλια των μέσων μαζικής ενημέρωσης και του κοινού που επισκέφτηκε το κτίριο υπήρξαν εγκωμιαστικά.

Το Μουσείο Ισλαμικής Τέχνης

Ολοκληρώθηκαν οι εργασίες στο κτιριακό συγκρότημα του Κεραμεικού (Αγίων Ασωμάτων – Διπύλου 12), το ο-

ποίο θα στεγάσει τις ισλαμικές συλλογές του Μουσείου Μπενάκη. Έχει ήδη ξεκινήσει η διαμόρφωση των εσωτερικών χώρων σύμφωνα με τον λεπτομερή σχεδιασμό που επιμελήθηκε ο διευθυντής του μουσείου Άγγελος Δεληβορριάς με τη συνεργασία των επιμελητών της Ισλαμικής Συλλογής Άννας Μπαλλιάν και Μίνας Μωραϊττου και της γραφίστριας Ντόρας Πικιώνη. Την επισκευή και ανάπλαση του κτιριακού συγκροτήματος ανέλαβε εξολοκλήρου το ΥΠΕΧΩΔΕ, ενώ το Υπουργείο Οικονομικών και η Πολιτιστική Ολυμπιάδα συνέβαλαν σημαντικά στον εξοπλισμό του νέου παραρτήματος. Το Μουσείο Ισλαμικής Τέχνης προβλέπεται να εγκατασταθεί το καλοκαίρι του 2004.

Σημ.: Στη σύνταξη των Χρονικών συνέβαλε μεγάλο μέρος του επιστημονικού προσωπικού του Μουσείου Μπενάκη.

ΔΩΡΗΤΕΣ 2003

Ανώνυμοι	Ηλίας Δεκουλάκος
ABB ΑΕ	Χαρίκλεια Δελαχουτάκου
Ανδρέας Αβδελόπουλος	Ζωή Δελούκα
Αικατερίνη Αβδελοπούλου	Δημήτρης Δημακόπουλος
Αλέξης Αγραφιώτης	Πέτρος Δημητρίου
Μάρω Καρδαμίτση-Αδάμη	Νίκος Δημητρίου
Βάντα Αλεκτορίδου	Γεώργιος Δημητροκάλλης
Princess Wijdan Ali	Απόστολος Δοξιάδης
Pierre και Αγγελική Amandry	Σέμη Δραγούμη
Νίκος και Ξένη Αμβράζη	Gary Edwards
Ευφροσύνη Αλλαμανή	Διονύσης Ζήβας
Μαργαρίτα Αποστολίδη	Εκδόσεις Μέλισσα
Ναταλία Αποστολοπούλου	Εκδόσεις Ποταμός
Απόστολος Αργυριάδης	Ελληνικό Λογοτεχνικό και Ιστορικό Αρχείο (ΕΛΙΑ)
Βηθλεέμ Αρναούτογλου	EPT ΑΕ
Η εν Αθήναις Αρχαιολογική Εταιρεία	Πέγκυ Ζουμπουλάκη
Ευγενία Ασημακοπούλου-Πανταζή	Ιουλίτα Ηλιοπούλου
Πίτσα Αστέρη	Γιώργος Θανάσουλας
Πήλικας Ν. Βαρβαρήγος	Κάκια Θεοδώρου
Ρούλα Βελισσαρίου	Χαρούλα Ιατρίδου
Ειρήνη Βεντούρη	Χαρίκλεια Ιωακείμογλου
Παναγιώτης Λ. Βοκοτόπουλος	Sergio Cruz Rozuelo Cabezon
Λορέττα Γαϊτη-Charrat	Κωνσταντίνος Καλιαρέκος
Ελένη Ναούμ-Γαρέζου	Λίτση Καλλιγά
Γεώργιος Γερουλάνος	Γιώργος Καπελάκης
Μαρίνος Γερουλάνος	Διονυσία Καραβαγγέλη
Παύλος Γερουλάνος	Σαράντος Καραβούζης
Αιμιλία Γερουλάνου	Κώστας Καραμανλής
Δέσποινα Γερουλάνου	Γιάννης Καρούζος
Ιωάννα Γερουλάνου	Ευάγγελος Κατσίκης
Μαρία Γερουλάνου	Μαρίνα Κοκαβέση
Γιώργος Γεωργακόπουλος	Δημοσθένης Κοκκινίδης
Μαρία-Ρόζα Γεωργιάδη	Ιωάννα Κολλέκα
Νίκη Γεωργιάδη	Ελένη Κομίνου
Ρένα Γεωργιάδη	Νίκος Κοντογιάννης
Ανδρέας Γεωργιάδης	Κώστας Κοσμαδάκης
πρεσβυτέρα Μαρία Γιαννοπούλου	Ανθή Κουνοβέλη
Ινστιτούτο Goethe	Παναγιώτης Κουτσογιαννάκης
Γεώργιος Γόντικας	Μαίρη Κουτσούρη
Ντόλλη Γουλανδρή	Αριστέα Παπανικολάου-Κρίστενσεν
Αργίνη Γούτου	Ιωάννης Γ. Κυριακίδης
Δημήτρης Γρυπάρης	Οδυσσεάς Κυριακόπουλος

Καίτη Κυριακοπούλου
 Γιάννης Κωστόπουλος
 Αναστασία Κωστοπούλου
 Μάνια Λαλαγάνη
 Γιώργος Λάμπρος
 Πρωτοπρεσβύτερος-ιεραπόστολος Λάμπρος
 Λίτσα Λεμπέση
 Επιτροπή Συντήρησης Μνημείων Ακροπόλεως
 Μαριλένα Λιακοπούλου
 Δάφνη Λιάμπη
 Όλφη Μάινα
 Πέτρος Μακρής-Στάικος
 Γιάννης Μακρίδης
 Σοφία Αναστασιάδη-Μανουσάκη
 Σμύρνη Μαραγκού
 Σταύρος Μαρτίνος
 Ελένη Μαρούδη
 Μαρία Ματζίνη
 Φωφώ Ν. Μαυρικού
 Γιάννης Μέγας
 Θεώνη Μελετέα-Γιαννέα
 Μιχάλης Μελετέας
 Ελένη Μηλιού
 Νέννα Μιχελάκη
 Δέσποινα Μόσχου
 Λίνος Μπενάκης
 Αναστάσιος Κυπρ. Μπίρης
 Κυπριανός Δημ. Μπίρης
 Μουσικός Οίκος Φίλιππος Νάκας
 Χρόνης Μπότσογλου
 Πέτρος Μπρούσαλης
 Παύλος Μυλωνάς
 Μαρία-Αγαθία Μυριανθοπούλου
 Αθανάσιος Νιάνιος
 Ευδοκία Οικονομοπούλου
 Οργανισμός Προβολής Ελληνικού Πολιτισμού ΑΕ
 Γιόνα Παϊδούση
 Νικόλαος Παΐσιος
 Δανιήλ Παναγόπουλος
 Περικλής Παντελεάκης
 Χαρά Παπασταματίου
 Κώστας Παπαχρυσάνθου
 Ίρις Παπαχρυσάνθου
 Χρήστος Παπουτσάκης
 Μυρτώ Παππά
 Κώστας Παππάς

Νίκος Παυλίδης
 Ελένη Θεοχάρη-Περάκη
 Τερέζα Πεσμαζόγλου
 Ευανθία Πετρίτζη
 Νίκος Πετρόπουλος
 Ζωή Πετροπούλου
 Αναστασία Πηγή
 Τζούλια Τσιριμώκου-Πιμπλή
 Αναστασία Πίντου
 Τατιάνα Ραϊση-Βολανάκη
 Ελπίδα Ρακιντζή
 Έλλη Ρόζου
 Μαρία Σαπόρτα
 Αλίκη Σαραντοπούλου
 Γιάννης Σβώλος
 Ismail Serageldin
 Άννα Σικελιανού
 Ιλεάνα Σιώρη
 Αλεξάνδρα Σόντη
 Αθανάσιος Σπανίδης
 Κωνσταντίνος Σταμάτης
 Ζαχαρίας Στέλλας
 Κωνσταντίνος Στεργιόπουλος
 Ανδρέας Συμεών
 Εύη Συμεωνίδου
 Συστήματα Πληροφορικής Unisystems ΑΕ
 Αλεξάνδρα Σωφρονά
 Εμμανουήλ Τασούλας
 Μάνια Τεχριτζόγλου
 Tokusen Traditional Art of Japan
 Σπύρος και Χαρά Τόμπρα
 Αστέριος Τόπη
 Γιώργος Τουζένης
 Γιώργος Τουρκοβασίλης
 Λυδία Τρίχα
 Νικόλαος Τρίχας
 Δημήτρης Τσατσαρός
 Μάτα Τσολοζίδη-Ζησιάδου
 Υπουργείο Πολιτισμού
 Βεατρίκη Φαρμάκη
 Αλέκος Φασιανός
 Άννα Φιλίνη
 Δημήτρης Φιλιππίδης
 Δήμητρα Φιλίππου
 Κωνσταντίνος Φιλίππου
 Ευστάθιος Φινόπουλος

ΧΡΟΝΙΚΑ

Οι Φίλοι του Μουσείου Μπενάκη
Θεόδωρος και Κατερίνα Φορνιέ
Κυριακούλα Φραγκογιάννη
Tokusen Fujibayashi
Χριστίνα Hager

Έρεικα Χαραλαμπίδου
Θέμις Χατζηγιάνη
Δωροθέα Χριστοπούλου
Άννα Χριστοφίδου

ΤΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΜΠΕΝΑΚΗ

Διοικητική επιτροπή

Πρόεδρος Μαρίνος Γερουλάνος
 Αντιπρόεδρος Γιάννης Κωστόπουλος
 Γενικός Γραμματέας Χαράλαμπος Μπούρας
 Ταμίας Αλέξανδρος Ρωμάνος
 Μέλη: Αιμιλία Γερουλάνου, Ντόλλη
 Γουλανδρή, Μιχαήλ Μελάς, Προκόπης Παυλόπου-
 λος, Γιάννης Πυργιώτης, Γεώργιος Παπαδημητρίου.

Καλλιτεχνικό Συμβούλιο

Ελευθέριος Βενιζέλος, Νικολέττα Διβάρη-Βαλάκου,
 Νικόλαος Ζίας, Πόπη Ζώρα, Ελένη Ρωμαίου-Καραστα-
 μάτη, Ισίδωρος Κακούρης, Αμαλία Μεγαπάνου, Ιουλία
 Μελά, Βίκτωρ Μελάς, Μαίρη Παναγιωτίδη, Μαρία
 Σπέντσα, Παναγιώτης Τέτσης, Έβη Τουλούπα.

Επιστημονική Επιτροπή Αρχείων Νεοελληνικής Αρχι-
τεκτονικής

Μάρω Καρδαμίτση-Αδάμη, Μάνος Μπίρης, Χαρά-
 λαμπος Μπούρας, Αριστέα Παπανικολάου-Κρίστενσεν,
 Ευστάθιος Φινόπουλος.

Επιτροπή Πινακοθήκης Νίκου Χατζηκυριάκου-Γκίκα

Εβίτα Αράπογλου, Αδριάνα Βερβέτη, John Craxton,
 Άγγελος Δεληβορριάς, Ντόρα Ηλιοπούλου-Ρογκάν, Ιω-
 άνα Προβίδη, Διονύσης Φωτόπουλος.

Επιτροπή Πωλητηρίου

Δέσποινα Γερουλάνου, Αιμιλία Γερουλάνου, Άρτεμις
 Κορτέση, Έττα Παρασχάκη, Αλέξανδρος Ρωμάνος.

Διευθυντής

Άγγελος Δεληβορριάς

Αναπληρωτής διευθυντής

Ειρήνη Γερουλάνου

Γραμματεία

Μάρια Διαμάντη, Σταύρος Βλίζος, Νατάσα Καραγγέ-
 λου, Μαρία Κρέτση, Ελένη Κωνσταντέλλου, Βασίλει-
 ος Κωστούλας, Νεκτάριος Λυμπεύρης, Έφη Μπερτσιά-
 Δρούγκα, Γαβριήλ Παλαιοδήμος, Διονύσης Σκουρλής,

Έλενα Τομπούλογλου, Λιάνα Τσομπάνογλου. Φωτο-
 γραφικές υπηρεσίες: Σοφία Χανδακά.

Τμήμα Προϊστορικής, Αρχαίας Ελληνικής και Ρωμαϊ-
 κής Συλλογής

Ειρήνη Παπαγεωργίου, Αγγελική Ζήβα.

Τμήμα Βυζαντινής και Μεταβυζαντινής Συλλογής

Αναστασία Δρανδάκη, Άννα Μπαλλιάν, Μάρα Βερύ-
 κοκου.

Τμήμα Νεοελληνικού Πολιτισμού και Νεοελληνικής
 Τέχνης, Τμήμα Ιστορικών Κειμηλίων

Κάτε Συνοδινού, Στέλλα Γκίκα, Γιούλα Ρίσκα, Σοφία
 Χανδακά.

Τμήμα Ζωγραφικής, Χαρακτικών και Σχεδίων

Φανή-Μαρία Τσιγκάκου. Ομάδα καταγραφής αντιβό-
 λων: Γιάννης Βαραλής, Πανωραία Μπενάτου.

Πινακοθήκη Νίκου Χατζηκυριάκου-Γκίκα

Ιωάννα Προβίδη, Ιωάννα Μωραϊτή, Νίκος Παΐσιος.
 Επιστημονικός συνεργάτης: Jean-Pierre de Rycke.

Τμήμα Παιχνιδιών και Παιδικής Ηλικίας

Μαρία Αργυριάδη, Δέσποινα Καρακομνηνού, Νόρα
 Χατζοπούλου.

Τμήμα Ιστορικών Αρχείων και Χειρογράφων

Βαλεντίνη Τσελίκα, Μαρία Δημητριάδου, Αλέξανδρος
 Ζάννας, Βασιλική Κομπιλάκου, Ειρήνη Μαύρου.

Τμήμα Φωτογραφικών Αρχείων

Φανή Κωνσταντίνου, Αρχοντία Αδαμοπούλου, Ντέση
 Γρίβα, Γεωργία Ιμισιρίδου, Λεωνίδας Κουργιαντάκης,
 Μαρία Μάττα, Ειρήνη Μπουντούρη, Αλίκη Τσίργια-
 λου, Όλγα Χαρδαλιά.

Αρχεία Νεοελληνικής Αρχιτεκτονικής

Μαργαρίτα Σάκκα, Ελένη Αρβανίτη-Κρόκου, Νατα-
 λία Μπούρα.

Τμήμα Ισλαμικής Τέχνης

Άννα Μπαλλιάν, Άννα Μυτιληναίου, Μίνα Μωραΐτου.

Βιβλιοθήκη

Πίτσα Τσάκωνα, Γεωργία Αγγέλου, Δημήτρης Αρβανιτάκης, Πανωραία Γαϊτάνου, Κωνσταντίνα Ευαγγελίου, Σπύρος Κωστούλας, Ιωάννα Πατελάρου, Ντόρα Πικιώνη-Ρόκου, Κωνσταντίνος Στεφανής, Ελένη Τσάκωνα.

Τμήμα Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων

Νίκη Ψαρράκη-Μπελεσιώτη, Μαρία Δεστούνη-Γιαννουλάτου, Μαρία Ζαμενοπούλου, Μαρία Καρβουνάκη, Χαρά Χατζηνικολάου.

Τμήμα Πληροφορικής

Ιφιγένεια Διονυσιάδου (τομέας τεκμηρίωσης), Ζωή Μεταξιώτου (τομέας συστημάτων), Μαρία Γκίκα, Μαρία Θρουβάλα, Χρήστος Κασιμάτης, Χρύσα Κοντάκη, Νικολέττα Μέντη.

Τμήμα Εκδόσεων – Διοργάνωσης Εκθέσεων

Ηλέκτρα Γεωργούλα, Δημήτρης Δαμάσκος.

Τμήμα Συντήρησης Έργων Τέχνης

Στέργιος Στασινόπουλος, Βασίλης Αργυράτος, Ειρήνη Βλαχοδήμου, Χρυσούλα Βουρβοπούλου, Ελένη Βρανοπούλου, Χριστίνα Γιαννοπούλου, Ελευθερία Γκούφα, Χάρης Γραμματικός, Μυρτώ Δεληβορριά, Δημήτρης Δούμας, Μαρία-Αχτίδα Ζαχαριά, Ολυμπία Θεοφανοπούλου, Αλεξάνδρα Καλλιγά, Γεωργία Καρύδη, Ναούμ Κοκκαλάς, Σοφία Κολλάρου, Βασιλική Κονταράκη, Δέσποινα Κοτζαμάνη, Καλυψώ Μιλάνου, Σωτήρης Μπεκιάρης, Βασιλική Νικολοπούλου, Αναστασία Οζολίν, Κλειώ Παπάζογλου, Βασίλης Πασχάλης, Δημοσθένης Πιμπλής, Βιργινία Ρωμάνου, Νικόλαος Σμυρνάκης, Φλώρα Στεφάνου, Σοφία Τσουρινάκη, Σοφία Τσοσίου, Ελένη-Βερόνικα Φαρμακαλίδου, Ευαγγελία Φωκά, Αργυρώ Χιλιαδάκη, Ελένη Ψάλτη.

Νομική Υπηρεσία

Μαρία Βενιέρη, Λία Βουργουτζή, Μυρτώ Καββαδία.

Λογιστήριο

Δημήτρης Δρούγκας, Παναγιώτης Βαφειάδης, Γιώργος Βλασιδής, Χρήστος Βρακάς, Θωμάς Κωστούλας, Παναγιώτης Μαρνέζος.

Τεχνικό Τμήμα

Μανώλης Μπλαζιάκης, Στέλιος Μαργαρίτης.

Υποδοχή

Μαρία Δαμίγου, Χριστίνα Δενέγρη, Αμαλία Ζαχαράκη, Αθηνά Σαββάτη, Μελπομένη Τριανταφύλλου, Βικτωρία Τσάρτσαλη.

Φυλακτικό Προσωπικό

Δημήτριος Δημητρίου, Σωτήρης Αβδαλάς, Σταύρος Απλαδάς, Δημήτρης Γεωργακόπουλος, Γρηγόρης Γεωργόπουλος, Βασίλειος Γιάννης, Αρτέμιος Δαμίγος, Δημήτρης Δημακόπουλος, Χρήστος Δημητρακόπουλος, Σταυρούλα Δημητρίου, Θεόδωρος Δημητρόπουλος, Ιωάννης Ζαμπάρας, Θωμάς Ζαπανιώτης, Δημήτρης Ζιαμπάρας, Κωνσταντίνος Καλλής, Κωνσταντίνος Κουρτικάκης, Κωνσταντίνος Κυλλής, Ευάγγελος Κυρίτσης, Πέτρος Κυρίτσης, Φίλιππος Μαγνήσαλης, Ισχανουλάχ Μαμουντζάι, Γεώργιος Μαύρος, Ηλίας Μουσαγέας, Κωνσταντίνος Μπερτσιάς, Αλέξης Μπουλιάκης, Γεώργιος Ντούβαλης, Παναγιώτης Παπασταύρου, Αναστάσιος Πατουχέας, Δημήτρης Πάτρας, Βασίλης Πισπιρίγκος, Ευάγγελος Πιστολάς, Αντώνιος Πλιάγκος, Ηλίας Πολίτης, Αντώνιος Ράπτης, Ιωάννης Ραμμόπουλος, Δημήτρης Σαββάτης, Κοσμάς Σκαφίδας, Κωνσταντίνος Σκαρής, Παναγιώτης Στεφανίδης, Θεόφιλος Στεφάνου, Βασίλειος Στραβοσκούφης, Κωνσταντίνος Σφήκας, Δαμιανός Τζεχιλίδης, Λάμπρος Τσώνης, Αλέξανδρος Χίμης, Δημήτρης Χρυσικόπουλος.

Κέντρο Ελέγχου

Βασίλης Καραμπάτος, Μιχάλης Βιτάλης, Βαγγέλης Γκλάβας, Άρης Δανιάς, Κυριάκος Κοσμίδης, Αντώνης Ράπτης, Λάμπρος Σταυρόπουλος.

Καθαριότητα

Δέσποινα Τζερβάκη, Ανδρέας Μπάκας, Νικολέττα Μυλωνά, Αντώνης Οζ, Ιωάννα Παντελίδου, Αγγελική Πικροδημήτηρ, Γεωργία Πιστολά, Μαρία Σκουρλή.

Πωλητήριο

Δέσποινα Γερούλάνου, Ιωάννα Αντωνίου, Βασιλική Βασιλοπούλου, Καλλιόπη Δημητροπούλου, Δήμητρα Ζωγράφου, Χριστίνα Ζωγράφου, Ισαβέλα Curtis, Ευαγγελία Κεχρά, Νεφέλη Κολοκυθά, Φλώρα Κυρίτση, Γεώργιος Κωνσταντίνου, Μαρία Μαρινάκη, Μαρία Μπερτσιά, Πα-

ρασκευή Μπεσύρη, Ροδή Ξυδού, Νίκος Πετρόπουλος.

Κυλικείο

Παναγιώτης Χριστοφιλέας, Δέσποινα Γεωργοσοπούλου, Σπύρος Δρανδάκης, Δημήτρης Κυφονίδης, Γεράσιμος Μουσαγέας, Σάρα Μπισίρ Γκερίς, Βασίλειος Οικονομέας, Αργυρώ Σοροτού, Γεώργιος Τζώρτζεσον, Δημήτρης Φραγκομίχαλος.

Σημ.: Με πλάγιους χαρακτήρες αναφέρονται οι υπεύθυνοι των τμημάτων.

Σωματείο

Οι Φίλοι του Μουσείου Μπενάκη

Πλατεία Φιλικής Εταιρείας (Κολωνακίου) 15

106 74 Αθήνα

τηλέφωνο: 210 7229958

τηλεμοιότυπο: 210 7298183

e-mail: friendbm@hol.gr

ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗ ΣΥΝΤΑΞΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΥΠΟΒΟΛΗ ΜΕΛΕΤΩΝ ΣΤΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΤΟΥ ΜΟΥΣΕΙΟΥ ΜΠΕΝΑΚΗ

1. Γλώσσα: μελέτες προς δημοσίευση μπορούν να υποβληθούν στην ελληνική καθώς και σε μία από τις υπόλοιπες ευρέως διαδεδομένες γλώσσες. Στο τέλος κάθε άρθρου θα υπάρχει εκτενής περίληψη στην αγγλική γλώσσα για τα ελληνικά κείμενα, και στην ελληνική για τα ξενόγλωσσα. Οι συγγραφείς θα υποβάλουν την περίληψη στη γλώσσα που έχει γραφτεί το άρθρο. Τη μετάφραση της περίληψης αναλαμβάνει η συντακτική επιτροπή.

2. Έκταση κειμένων – χρονικό όριο κατάθεσης: τα υποβαλλόμενα κείμενα καλόν είναι να μην ξεπερνούν τις 20 δακτυλογραφημένες σελίδες. Χρονικό όριο για την κατάθεση των κειμένων ορίζεται το τέλος Αυγούστου κάθε έτους. Τα κείμενα υποβάλλονται στον υπεύθυνο για τη σύνταξη δρ. Δημήτρη Δαμάσκο στη διεύθυνση του Μουσείου: Κουμπάρη 1, 10674 Αθήνα – τηλ.: +30-210-3671011, ηλεκτρονική διεύθυνση damaskos@benaki.gr.

3. Η σύνταξη του περιοδικού θα απευθύνεται σε εξωτερικούς ειδικούς κριτές, ανάλογα με το γνωστικό αντικείμενο, οι οποίοι θα κρίνουν το περιεχόμενο των άρθρων, ως προς την πρωτοτυπία και την επιστημονική τους βαρύτητα. Η σύνταξη έχει το δικαίωμα να ορίζει σε ποιον τόμο θα εκδοθούν τα προς δημοσίευση υποβληθέντα άρθρα.

4. Οδηγίες γραφής και κατάθεσης κειμένου: τα κείμενα παραδίδονται εκτυπωμένα σε μία όψη κάθε σελίδας Α4, με κανονικό διάστιχο και σε δισκέτα (πρόγραμμα Word, MS-Dos ή Mac). Οι υποσημειώσεις γράφονται στο τέλος του κειμένου και τυπωμένες σε ξεχωριστό φύλλο χαρτιού. Οι συγγραφείς θα δηλώνουν στο τέλος του κειμένου την επαγγελματική τους ιδιότητα και την ταχυδρομική και την τυχόν ηλεκτρονική τους διεύθυνση. Οι φωτογραφίες πρέπει να είναι πρωτότυπες, να προσδιορίζεται η προέλευσή τους και τα πλήρη στοιχεία του απεικονιζόμενου θέματος με δακτυλογραφημένες λεζάντες σε ξεχωριστό χαρτί. Στο περιοδικό τυπώνονται ασπρόμαυρες και έγχρωμες φωτογραφίες. Για την καλύ-

τερη εκτύπωση των έγχρωμων φωτογραφιών επιθυμητή είναι η υποβολή διαφανειών. Το φωτογραφικό υλικό επιστρέφεται στους κατόχους του μετά την εκτύπωση του περιοδικού.

5. Διόρθωση δοκιμών: ο συγγραφέας λαμβάνει προς έλεγχο τυπογραφικά δοκίμια, τα οποία παρακαλείται να τα επιστρέψει με τυχόν διορθώσεις μέσα σε διάστημα δέκα ημερών από την ημερομηνία παραλαβής τους. Σε περίπτωση παρέλευσης του χρονικού ορίου παρατείνεται αυτομάτως από το δικαίωμα διόρθωσης, εκτός αν συντρέχει σοβαρός λόγος, ο οποίος πρέπει να κοινοποιείται εγγράφως στον υπεύθυνο σύνταξης του περιοδικού. Εκ των υστέρων αλλαγές στο κείμενο επιβαρύνουν τον συγγραφέα.

6. Ανάτυπα: κάθε συγγραφέας δικαιούται έναν τόμο του περιοδικού και 50 ανάτυπα δωρεάν.

Σύστημα υποσημειώσεων

1. Γενικές οδηγίες:

- αν πρόκειται για παραπάνω από έναν συγγραφέα, τα ονόματα χωρίζονται με κόμμα. Οι βιβλιογραφικές παραπομπές μέσα στην ίδια υποσημείωση χωρίζονται με άνω τελεία·
- οι τίτλοι των μονογραφιών ή των περιοδικών γράφονται με πλάγια γράμματα·
- οι τόμοι δεν δηλώνονται με τη συντομογραφία τ.·
- οι σελίδες ακολουθούν πάντα μετά τη χρονολογία χωρίς την ένδειξη σ. Οι αριθμοί των σελίδων παρατίθενται συντεταγμένοι, π.χ. 123-34, όχι όμως όταν είναι διψήφιοι, π.χ. 43-47·
- οι μελέτες, οι οποίες αναφέρονται σε προηγούμενη υποσημείωση, παρατίθενται με το όνομα του συγγραφέα και σε παρένθεση: σημ. *, π.χ. Δεληβορριάς (σημ. 8) 34. Αυτές που αναφέρονται ακριβώς στην προηγούμενη, παρατίθενται μόνο με το ό.π. και τους αριθμούς των σελίδων. Αν σε μία υποσημείωση αναφέρονται περισσότερες από μία μελέτες του ίδιου συγγραφέα, τότε σε επόμενη

υποσημείωση παρατίθεται μόνο το επίθετο του συγγραφέα και συντετμημένος ο τίτλος της μελέτης στην οποία παραπέμπεται εκ νέου, π.χ. Χρυσοστόμου, Νέα Εκκαταία (σημ. 5) 243-54.

– για τις συντμήσεις των ονομάτων των αρχαίων Ελλήνων συγγραφέων χρησιμοποιούνται οι συντομογραφίες του LSJ και για τους Λατίνους του *Latin Dictionary* (Lewis-Short).

– μετά τις παρενθέσεις δεν μπαίνει κόμμα.

– οι λατινικοί όροι γράφονται με πλάγια γράμματα.

– στις ελληνικές μελέτες όπου αναφέρεται ο τόπος έκδοσης ή διεξαγωγής συνεδρίου, αυτός δεν μεταφράζεται αλλά παραμένει ως έχει, π.χ. Αθήνα, London, κ.λπ.

– στις ξενόγλωσσες μελέτες οι τίτλοι των ελληνικών περιοδικών και των πρακτικών συνεδρίων γράφονται με λατινικούς χαρακτήρες.

– οι αριθμοί των υποσημειώσεων τοποθετούνται μετά τα σημεία στίξης.

2. Μονογραφίες: πρέπει να σημειώνεται σε παρένθεση ο τόπος και ο χρόνος έκδοσης (ο εκδότης δεν αναφέρεται), π.χ. S. R. Canby, *The Golden Age of Persian Art 1501-1722* (London 1999) 38-45.

3. Άρθρα από περιοδικά: οι συντομογραφίες των περιοδικών ακολουθούν το σύστημα του *American Journal of Archaeology* (95 [1991] 4-16) και του *Byzantinische Zeitschrift*. Ο χρόνος έκδοσης και όχι ο τόπος πρέπει να σημειώνεται μέσα σε παρενθέσεις. Μετά από τον τίτλο του περιοδικού δεν μπαίνει κόμμα. Ο τίτλος του άρθρου παρατίθεται ανάμεσα σε κόμματα, π.χ. E. B. Harrison, Eumolpos arrives in Eleusis, *Hesperia* 69 (2000) 267-91.

4. Συλλογικά έργα: παρατίθεται πρώτα το όνομα του συγγραφέα και ο τίτλος του άρθρου, στη συνέχεια το όνομα του επιμελητή (όταν αναφέρεται) και του συλλογικού έργου, π.χ.:

– W. Hoepfner, Architektur und Städtebau, στο: A. H. Borbein (επιμ.), *Das alte Griechenland* (München 1995) 191-239.

– Α. Καρακατσάνη, Οι εικόνες της Ιερής Μονής Σταυρο-

νικήτα, στο: *Μονή Σταυρονικήτα* (Αθήνα 1974) 41-60.

5. Πρακτικά συνεδρίων: παρατίθεται το όνομα του συγγραφέα και ο τίτλος της ανακοίνωσης, κατόπιν το όνομα του εκδότη-επιμελητή (όταν αναφέρεται), το θέμα, ο τόπος και χρόνος διεξαγωγής του συνεδρίου και η ημερομηνία έκδοσης των πρακτικών, π.χ.:

– Ν. Οικονομίδης, Όρος Ρωμαίων και Βουλγάρων, στο: *Βυζαντινή Μακεδονία 324-1430 μ.Χ., Θεσσαλονίκη 29-31 Οκτωβρίου 1992* (Μακεδονική Βιβλιοθήκη 82, Θεσσαλονίκη 1995) 239-45.

– H. von Hesberg, Das griechische Gymnasium im 2. Jh. v. Chr., στο: M. Wörrle, P. Zanker (επιμ.), *Stadtbild und Bürgerbild im Hellenismus. Kolloquium München 24-26 Juni 1993* (*Vestigia* 47, München 1995) 13-27.

6. Κατάλογοι εκθέσεων:

– εισαγωγικά κείμενα: παρατίθεται πρώτα το όνομα του συγγραφέα, κατόπιν ο τίτλος του κειμένου και της έκθεσης, και σε παρένθεση ο τόπος και ο χρόνος διοργάνωσης και το όνομα του εκδότη-επιμελητή, π.χ. H. Maguire, Images of the Court, στο: H. C. Evans, W. D. Wixom (επιμ.), *The Glory of Byzantium* (κατάλογος έκθεσης, Metropolitan Museum, New York 1997, 183-89).

– λήμματα: παρατίθεται πρώτα ο τίτλος της έκθεσης, σε παρένθεση ο τόπος και χρόνος διοργάνωσης και το όνομα του εκδότη-επιμελητή, και κατόπιν οι σελίδες και ο αριθμός του λήμματος. Το όνομα του συγγραφέα μπαίνει στο τέλος μέσα σε παρένθεση, π.χ. H. C. Evans, W. D. Wixom (επιμ.), *The Glory of Byzantium* (κατάλογος έκθεσης, Metropolitan Museum, New York 1997) 94-95 αρ. 48 (J. C. Anderson).

7. Λήμματα λεξικών/εγκυκλοπαιδειών:

– παρατίθεται πρώτα ο τίτλος του λεξικού με πλάγια γράμματα, κατόπιν μέσα σε παρένθεση η ημερομηνία έκδοσής του χωρίς τον τόπο, ο αριθμός σελίδας, ενδεχομένως ο αριθμός του λήμματος, το όνομα του λήμματος με την ένδειξη λ. Στο τέλος, μέσα σε παρένθεση αναφέρεται το όνομα του συγγραφέα, π.χ. LIMC I (1981) 782 αρ. 86 λ. Andromeda I (K. Schauenburg).

GUIDELINES FOR THE PRODUCTION AND SUBMISSION OF ARTICLES FOR THE BENAKI MUSEUM JOURNAL

1. Language: articles for publication may be submitted in Greek or any major language. At the end of each article there will be an extended summary in English (for Greek texts) or in Greek (for foreign language texts). Authors should submit the summary in the language of the article, and the Editorial Committee will be responsible for its translation.

2. Length of texts – time limit for submission: submitted articles should preferably not exceed 20 typed pages in length. Texts should be submitted to the assistant editor, Dr Dimitris Damaskos at the Museum: Koumbari 1, 106 74 Athens -tel: +30-210-3671011- e-mail: damaskos@benaki.gr.

3. The Editorial Committee will approach external specialists in the particular field to judge the content of the articles from the point of view of originality and academic value. The Committee reserves the right to determine the issue in which submitted articles are published.

4. Guidelines for production and submission of material. Material should be submitted typed on one side of A4 size paper, in normal double spacing, and on a diskette (in Word or Mac). Footnotes should be placed at the end of the article and be typed on a separate sheet of paper. Contributors should give their professional title and postal and email addresses at the end of the text. Photographs should be originals and be accompanied by information as to their source and full details regarding the subject matter in the form of typed legends on a separate sheet of paper. The periodical contains both colour and black and white photographs. For optimum reproduction of colour photographs submission of transparencies would be appreciated. Photographic material will be returned to its owner after the publication.

5. Correction of proofs: authors will be sent printed proofs for review, which they are requested to return in case of amendments within ten days of the date of receipt. After that time the right of amendment will be automati-

cally forfeited, unless there are exceptional reasons which have been communicated to the Editor. Any subsequent changes to the text will be at the author's expense.

6. Offprints: every author will be entitled to receive the relevant issue of the periodical and 50 offprints free of charge.

Notes

1. General guidelines:
 - if a book has more than one author, the names should be separated by a comma. Bibliographical references within the same footnote should be separated by a semi-colon;
 - titles of monographs and journals should be written in italics;
 - references to volumes should not contain the abbreviation “vol.”, and the number of the volume should be given in Arabic numerals;
 - page numbers should always follow the date of publication without “p.” or “pp.”; numbers with three or more figures should be in abbreviated form, e.g 123-34, not 123-134, but not two-figure numbers, e.g. 45-49, not 45-9;
 - works mentioned in an earlier footnote should be referred to by the name of the author, followed by “n” in parentheses - e.g Delivorrias (n. 8) 34. Where the work has been mentioned in the same or the immediately preceding footnote without intervening reference to another work, the reference may be abbreviated to “*ibid.*” and the page numbers. If the earlier footnote refers to more than one work by an author, the later reference should contain the surname of the author and an abbreviated reference to the particular work, e.g. Delivorrias, chests (n. 5) 243-54;
 - for names of ancient Greek authors the abbreviations in Liddell and Scott's *Greek-English Lexicon* should be used, and for Latin authors those in Lewis and Short's *Latin Dictionary*;

- parentheses should not be followed by a comma;
- latin terms should be given in italics;
- where articles in Greek refer to the place of publication of a foreign language work or the location of a conference, these should not be translated into Greek but should remain in their original form, e.g. London, Paris etc.;
- references in articles in foreign languages to books and articles in Greek should give the name of the author transliterated into Latin characters and the place of publication in the language of the article. The title of the work should remain in Greek characters;
- where articles in foreign languages give the titles of Greek journals or of conference proceedings, these should be transliterated into Latin characters;
- footnote numbers should be placed after the punctuation mark.

2. Monographs:

- the place and year of publication (without the name of the publisher) should be indicated in parentheses: e.g. S. R. Canby, *The Golden Age of Persian Art 1501-1772* (London 1999) 38-45.

3. Articles from journals: the abbreviated title of periodicals should follow the system in the *American Journal of Archaeology* 95 (1991) 4-16 and *Byzantinische Zeitschrift*. The year of publication (and not the place) should be indicated within parentheses; there should be no comma after the name of the journal. The title of the article should be given between commas, e.g. E. B. Harrison, Eumolpos arrives in Eleusis, *Hesperia* 69 (2000) 267-91.

4. Collective works: the name of the author and the title of the article should be given first, followed by the name of the editor where relevant, and that of the collective work, e.g.:

- W. Hoepfner, Architektur und Städtebau, in: A. H. Borbein (ed.), *Das alte Griechenland* (München 1995) 191-239;

- A. Karakatsani, Οι εικόνες της Ιερής Μονής Σταυροεικήτα, in: *Μονή Σταυροεικήτα* (Athens 1974) 41-60.

5. Conference papers: The name of the author and the title of the paper should be given first, then the name of the editor where relevant, the subject and the place of the conference and the date of publication of the papers, e.g. – N. Oikonomides, Όρος Ρωμαίων και Βουλγάρων, in: *Byzantini Makedonia 324-1430 AD, Thessaloniki, 29-31 October 1992* (*Makedoniki Bibliothiki* 82, Thessaloniki 1995) 239-45; – H. von Hesberg, Das griechische Gymnasium im 2. Jh v. Chr., in: M. Wörle, P. Zanker (eds), *Stadt und Bürgerbild im Hellenismus, Kolloquium München 24-26 Juni 1993* (*Vestigia* 47, 1995) 13-27.

6. Exhibition catalogues:

- introductory articles: the name of the author should be given first, then the name of the editor, the title of the article and the exhibition, with in parentheses the place and year, e.g.: H. Maguire, Images of the Court, in: H. C. Evans, W. D. Wixom (eds), *The Glory of Byzantium* (exhibition catalogue, Metropolitan Museum, New York 1997) 183-89;
- catalogue entries: First the name of the editor and the title of the exhibition, with in parentheses the place and the year, and then the pages and the number of the entry. The name of the author of the entry comes at the end in parentheses, e.g. H. C. Evans, W. D. Wixom (eds), *The Glory of Byzantium* (exhibition catalogue, Metropolitan Museum, New York 1997) 94-95 no. 48 (J. C. Anderson).

7. Dictionary/encyclopaedia entries:

- the title of the dictionary/encyclopaedia should be given first in italics, then the date of publication in parentheses, the page number and if possible the number of the entry, e.g. *LIMCI* (1981) 782 no. 86 *s.v.* Andromeda I (K. Schauenburg).